

เปรียบเทียบต้นฉบับภาษาจีนกับฉบับภาษาไทย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ส่วนของต้นฉบับภาษาจีนและส่วนการแปลของฉบับภาษาไทยนั้นมีความแตกต่างกัน ต้นฉบับภาษาจีนพัฒนามาจากเรื่องเล่าจึงใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบเป็นตอน มีกลอนหรือโคลงเป็นบทเกริ่นนำ ในระหว่างตอนจะมีกลอนหรือโคลงแทรกเพื่อสรุปเรื่องราว บรรยายเรื่องราวหรือบรรยายลักษณะตัวละคร เมื่อจบหนึ่งตอนจะมีการสรุปทิ้งท้ายชวนให้ติดตามตอนต่อไป กลวิธีการเล่าจะเป็นการเล่าโดยบุรุษที่สาม มีบทพูดของตัวละคร แทรกด้วยบทของคนเล่านิทานคอยอธิบายและชี้แจงเรื่องราว ส่วนฉบับภาษาไทยเน้นการอ่านเอาเรื่องเพื่อความบันเทิง ให้ผู้อ่านสามารถอ่านเรื่องราวได้เองเหมือนอ่านนิยาย จึงไม่จำเป็นต้องมีการใช้บทของคนเล่านิทาน บทเกริ่นนำ บทแทรกและบททิ้งท้ายชวนให้ติดตามแบบต้นฉบับภาษาจีน กลวิธีการเล่าในฉบับภาษาไทยจะเป็นการเล่าเรื่องแบบบุรุษที่สามเช่นเดียวกับต้นฉบับภาษาจีน แต่ไม่มีบทพูดของคนเล่านิทาน และใช้การบรรยายเรื่องราวติดต่อกันตั้งแต่ต้นจนจบ การเปรียบเทียบฉบับภาษาจีนกับฉบับภาษาไทยในบทนี้ จะยกความแตกต่างในแต่ละด้านขึ้นมาเปรียบเทียบ¹ ซึ่งจะทำให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนโดยแยกตามประเภท ดังนี้

3.1 ความแตกต่างกันของเนื้อความ

การแปลจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งโดยที่ผู้เรียบเรียงไม่รู้ภาษาต้นฉบับนั้น ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายที่แตกต่างออกไป เนื้อความในฉบับแปลจึงแตกต่างจากต้นฉบับเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

เวลานี้พอดีอยากกลับบ้านเกิดไปหาพี่ชาย มิคาดต้องใช้ป่า (164)²

¹ การเปรียบเทียบในที่นี้จะไม่รวมส่วนที่เป็นโคลงกลอนของต้นฉบับภาษาจีน

² ตัวเลขที่อยู่ท้ายบรรทัดของตัวหนาเอียงคือเลขหน้าของข้อความในสุขผู้จวนฉบับภาษาจีนของ Shi Nai'an และ Luó Guànzōng, 1993 ส่วนตัวเลขที่อยู่ท้ายบรรทัดของตัวหนาเอียงคือลำดับเล่มและเลขหน้าของข้อความในฉบับภาษาไทยที่ยกมาจาก ชอง-กิง, 2514

คิดจะกลับไปบ้านแล้วจะไปคำนับท่าน ก็เผชิญป่วยเป็นไข้ (2, 142)

เรื่องราวตอนนี้เป็นตอนที่อุ้งงเล่าให้ช่งเจียงฟังเกี่ยวกับความเป็นมาของตนว่า แต่เดิมอาศัยอยู่กับพี่ชาย เนื่องจากตนชอบเสพสุราเมามายก่อเรื่องวิวาทกับผู้อื่นอยู่เนืองๆ ครั้งหนึ่งเมื่อดิษายผู้หนึ่งสลบและสำคัญว่าชายผู้นั้นตาย จึงหนีมาพักอยู่กับไฉจิ้น ขณะนี้เป็นเวลานานแล้วมิได้ข่าวคราวจากพี่ชายจึงคิดจะกลับไปหา ฉบับภาษาจีนคำพูดประโยคนี้หมายความว่าอุ้งงจะกลับบ้านเพื่อไปหาพี่ชาย ส่วนฉบับภาษาไทยใช้คำว่า ท่าน แทนพี่ชาย คำว่าท่าน แม้จะสามารถเป็นสรรพนามที่เป็นได้ทั้งบุรุษที่สองและบุรุษที่สาม กล่าวคืออาจหมายถึงช่งเจียงหรือพี่ชายของอุ้งง แต่ในที่นี้อุ้งงยังไม่เคยกล่าวถึงพี่ชายของตน คำว่าท่านจึงหมายถึงช่งเจียงซึ่งอุ้งงกำลังสนทนาด้วยได้เพียงอย่างเดียว ดังนั้นในฉบับภาษาไทยประโยคนี้จึงหมายความว่าหลังจากกลับบ้านแล้วจึงจะไปคำนับช่งเจียง ทำให้เนื้อความของทั้งสองฉบับแตกต่างกัน สาเหตุที่แปลเช่นนี้อาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เนื้อความสอดคล้องกับเนื้อความก่อนหน้าที่อยู่ช่งเมื่อทราบว่าได้พบกับช่งเจียงก็ถึงกับลงไปคุกเข่าคารวะด้วยความเคารพ

ตัวอย่างที่ 2

ช่งเจียงว่า “น้องไม่ต้องกังวลมากไป หากเจ้าปฏิเสธ ข้าจะไม่ให้เจ้าเป็นที่น้อง” (165)

ช่งกั้งว่าเงินทองที่จะใช้สอยก็ยังมียู่ ถ้าไม่รับเอาเงินนี้ไปก็เหมือนไม่ใช่น้องกัน (2, 143)

เรื่องราวก่อนหน้านี้นั้นต้นฉบับภาษาจีนมีว่าช่งเจียง(ช่งกั้ง)และอุ้งงสาบานเป็นพี่น้องกันที่ร้านสุรา ช่งเจียงซึ่งเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อเห็นอุ้งงจะออกเดินทางไปหาพี่ชายจึงมอบเงินติดตัวให้อุ้งง ฉบับภาษาไทยเนื้อความก่อนหน้านี้มีได้กล่าวถึงว่าทั้งสองสาบานเป็นพี่น้องกัน กล่าวเพียงว่าช่งเจียงมอบเงินให้อุ้งง เนื้อความในประโยคนี้ของต้นฉบับภาษาจีนจะมีระดับความหมายที่ลึกซึ้งกว่า กล่าวคือหมายความว่าหากอุ้งงไม่รับเงินจากตนก็จะไม่ให้เป็นที่น้องร่วมสาบาน ในฉบับภาษาไทยเนื่องจากก่อนหน้านี้มีได้กล่าวถึงว่าทั้งสองสาบานเป็นพี่น้องกัน จึงแปลว่าหากไม่รับเงินไว้ก็เหมือนไม่ใช่พี่น้องกัน

ตัวอย่างที่ 3

มองเห็นข้างหน้ามีร้านสุราแห่งหนึ่ง ซึ่งมีธงเชิญชวนหนึ่งผืนปักไว้ที่หน้าประตู (165)

เห็นหนังสือปักไว้ที่ประตูโรง (2, 143)

ร้านสุราที่กล่าวถึงในสี่ยุ่จ้วนมีหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นร้านสุราในเมืองที่มีการตกแต่งอย่างสวยงามหรือร้านสุรากลางป่าเขา สามารถแบ่งตามอาหารที่ขายได้เป็นสามประเภทคือ ประเภทแรกขายชา สุรา กับข้าว และข้าว ประเภทที่สอง ขายสุราไม่ขายข้าว ประเภทที่สาม ขายสุรา ขายเนื้อและหมานโถว^๓ ร้านสุราในเนื้อความตอนนี้เป็นร้านขายสุราและเนื้อกลางป่าเขา ซึ่งผู้คนที่เดินทางผ่านไปมาสามารถพักดื่มสุราตลอดจนพักแรมได้ การติดป้ายเชิญชวนหน้าร้านจึงใช้ธงปักเอาไว้ในตำแหน่งที่สะดวกตา โดยเขียนตัวหนังสือแสดงรายละเอียดของสินค้าเพื่อดึงดูดลูกค้า(Rèn Dàhuì, 1998: 197) อยู่ช่วงอยู่ระหว่างเดินทางกลับบ้านไปหาพี่ชาย เมื่อมองเห็นร้านสุราที่มีธงปักไว้หน้าร้านว่า “สามชามไม่ข้ามเนิน” จึงเดินเข้าไปพักดื่มสุรา ลักษณะร้านสุราเช่นนี้ไทยไม่มีจึงไม่เข้าใจ ฉบับภาษาไทยจึงบรรยายว่าเห็นตัวหนังสือปักไว้ที่หน้าประตูร้าน ทำให้แตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน

ตัวอย่างที่ 4

“...มีผู้พักที่ร้านข้าก่อน รอถึงพຽ່ງนี้ค่อย ๆ รวมพลให้ได้ยี่สิบสามสิบคนขึ้นเนินไปพร้อมกันจะดีกว่า” (166)

เชิญท่านพักอยู่ที่โรงข้าพเจ้าสักคืนหนึ่งก่อน คอยเวลาพຽ່ງนี้เที่ยงจึงค่อยไป(2, 144-145)

เมื่อเจ้าของร้านเตือนผู้ชงว่าทางการได้ประกาศว่าหนทางข้างหน้ามีเสือแล้ว จึงแนะนำด้วยความหวังดีให้ผู้ชงพักแรมที่ร้านของตนก่อน รอถึงพຽ່ງนี้ค่อยเดินทางไปพร้อมกับผู้อื่น ฉบับภาษาไทยเจ้าของร้านมิได้แนะนำให้ผู้ชงรอเดินทางพร้อมผู้อื่นในวันรุ่งขึ้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากเห็นว่าเป็นเพียงรายละเอียดประกอบ จึงแปลเพียงให้พักที่นี้ก่อนพຽ່ງนี้จึงค่อยออกเดินทาง ในขณะที่นั้นผู้ชงรู้สึกไม่เชื่อกถิอเจ้าของร้านอยู่แต่เดิมแล้ว เนื่องจากอ้างสรรพคุณว่าสุราที่ร้านมีฤทธิ์มาก ดื่มได้ไม่เกินสามชาม แต่ผู้ชงก็สามารถดื่มได้ถึงสิบแปดชามโดยไม่เป็นอะไร ฉบับภาษาไทยจึงตัดข้อความที่เจ้าของร้านขอให้ผู้ชงพักแรมโดยอ้างเหตุผลว่าให้รอขึ้นเนินพร้อมกับผู้อื่นออก จึงฟังคล้ายเป็นการแต่งเรื่องขึ้นมาหลอก

^๓ หมานโถวในสมัยชงจะมีไส้ (Rèn Dàhuì, 1998: 205)

ให้อู๋ซงพักแรมที่ร้าน แตกต่างจากฉบับภาษาจีนที่คำพูดของเจ้าของร้านสุราซึ่งมีเนื้อความ
ว่าให้รวมพลให้ได้ยี่สิบถึงสามสิบคน ซึ่งฟังแล้วมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่า

ตัวอย่างที่ 5

“ประกาศอำเภอหยางกุ⁴ เนื่องจากพบว่าบนเนินจิงหยาง⁵ มีเสืออยู่ตัว
หนึ่ง เวลาที่ออกมาทำร้ายชีวิตผู้คน ขณะนี้**คาดโทษโบยคนในหมู่บ้านและพวก
นายพรานที่จับเสือไม่ได้...**”(167)

ผู้รักษาเมืองเอียงก๊กกู่เขียนจดหมายประกาศมาปิดไว้ ให้คนที่เดินทางไปมา
ทั้งหลายรู้ทั่วกันว่า ที่ตำบลปานี้มีเสือใหญ่อยู่ตัวหนึ่งดุร้ายกัดคนตายเสียบหน้าหนา **จัดให้
ขุนนางนายทหารออกเที่ยวยิงก็ยังไม่ได้ ...**(2, 145)

ต้นฉบับภาษาจีนใช้ข้อความในเครื่องหมายอัฒประกาศข้างต้น เพื่อแสดงเนื้อ
ความในประกาศของอำเภอหยางกุ(เมืองเอียงก๊กกู่)ซึ่งแจ้งว่าที่เนินข้างหน้ามีเสือแต่ยังจับ
เสือมิได้ และขณะนี้คาดโทษผู้มีหน้าที่ล่าสัตว์แต่ยังจับเสือมิได้เอาไว้ ส่วนฉบับภาษาไทย
ใช้การบรรยายจึงอธิบายเพิ่มว่าใครเป็นผู้ประกาศ โดยบอกให้ผู้อ่านทราบว่าเป็น
ประกาศของผู้รักษาเมืองเอียงก๊กกู่ เนื้อความในประกาศของฉบับภาษาไทยกล่าวว่าทาง
ข้างหน้ามีเสือ ขณะนี้ยังจับเสือมิได้เช่นเดียวกับฉบับภาษาจีน แต่ฉบับภาษาไทยมิได้
กล่าวถึงการคาดโทษพวกพรานเหมือนต้นฉบับ สาเหตุอาจเนื่องมาจากฉบับภาษาไทย
เน้นในด้านผลรวมว่าจับเสือมิได้ มิได้เน้นรายละเอียดอื่นเช่น การคาดโทษโบย นอกจากนี้
ในส่วนที่ฉบับภาษาจีนกล่าวว่าผู้มีหน้าที่จับเสือคือคนในหมู่บ้านและนายพราน ฉบับภาษา
ไทยกล่าวว่า เป็นหน้าที่ของขุนนางนายทหาร อาจเป็นเพราะการแปลในเนื้อความก่อนหน้า
นี้มิได้กล่าวถึงนายพรานและโทษโบย จึงให้หน้าที่ในการจับเสือเป็นของขุนนางนายทหาร
ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่บ้านเมืองที่ต้องดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่แล้ว

ตัวอย่างที่ 6

เสือดัวนั้นสิ้นลมหายใจแล้ว อู๋ซงมาคิดดูอีกครั้ง “ข้าจะลากเสือดายนี้

⁴ อำเภอหยางกุปัจจุบันอยู่ในมณฑลชานตง(Rèn Dàhuì, 1998: 251)

⁵ เนินจิงหยางในสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ มีลักษณะเป็นเนินเขายาวเหยียดสลับ
ขึ้นลง เป็นป่ารกที่มีสัตว์ร้ายออกมา ปัจจุบัน ณ เนินแห่งนี้มีหินสลักไว้ว่า “สถานที่ซึ่ง
อู๋ซงตีเสือ” (เรื่องเดียวกัน: 251)

ลงเนินไป" เมื่อจะใช้มือทั้งสองดึงเสื้อขึ้นจากกองเลือด โทนเลยจะขยับไหว ที่แท้ใช้แรงจนหมด แขนขาก็อ่อนเปลี้ย ขยับตัวไม่ไหว (168)

...ทูปเสื้อจนขาดใจตาย โลหิตไหลทางปาก ครั้นจะลากลงเนินไปก็ไม่ไหว เห็นมีบ่อน้ำอุริมั้นแห่งหนึ่ง จึงลากไปเอาปากเสื้อแชไว้ที่บ่อ (2, 147)

หลังจากอุ้งซงต่อสู้กับเสื้อบนเนินจึงหยางอย่างดุเดือดจนเหนื่อยอ่อน ก็รู้สึกกลัวว่าหากมีเสื้อตัวอื่นออกมาอีกตนคงไม่มีทางสู้ได้ เพราะแม้แต่จะออกแรงยกเสื้อขึ้นก็ยังยกไม่ขึ้น เนื้อความในฉบับภาษาไทยนอกจากจะสื่อความในส่วนนี้ได้อย่างชัดเจนแล้ว ยังเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อความว่าเอาปากเสื้อแชไว้ที่บ่อน้ำหรือกล่าวถึงบริเวณโดยรอบนั้นว่ามีบ่อน้ำแต่อย่างใด การที่เนื้อความฉบับภาษาไทยแตกต่างไปเช่นนี้อาจเป็นเพราะต้องการให้จบบทบาทของเสื้ออย่างสมบูรณ์ โดยให้อุ้งซงลากซากเสื้อหลบไม่ให้เรียบร้อย ไม่ให้ทิ้งซากกองเลือดไว้อย่างนั้น

ตัวอย่างที่ 7

ไม่ใช่หมูหมาที่ทำลายประเพณีศีลธรรม พี่สะใภ้เลิกกระทำสิ่งที่ไร้ยางอายเช่นนี้เถิด (175)

ปรารถนาจะตั้งตัวให้ชื่อเสียงปรากฏต่อไป มิใช่สัตว์เดียรฉานจะทำการดังนี้หาควรไม่ (2, 153)

หลังจากที่อุ้งซงได้พบกับพี่ชายแล้วจึงย้ายมาพักอยู่กับพี่ชาย นางพานจิน เหลียนพี่สะใภ้เป็นหญิงเจ้าชู้มักมีเรื่องชู้สาวกับชายอื่น จนเป็นสาเหตุให้อุ้งตัวและนางต้องย้ายจากอำเภอชิงเหมมาอยู่ที่อำเภอหยางกู เมื่อนางได้พบกับอุ้งซงซึ่งมีศักดิ์เป็นน้องสามีที่มีรูปร่างลักษณะดี ร่างกายกำยำ มีความสามารถ ได้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้ากอง ก็มีใจรักใคร่ จึงพูดจาชักชวนให้อุ้งซงมาพักอยู่ด้วยกัน เมื่ออุ้งซงมาพักอยู่ด้วยนางก็กำชับให้อุ้งซงกลับบ้านมากินอาหารที่นางปรุงทุกวัน พยายามเอาใจอุ้งซงต่าง ๆ นานา อุ้งซงเห็นว่านางเป็นพี่สะใภ้ก็มิได้คิดเป็นอื่น ต่อมาเมื่อนางทำกิริยาและพูดจาช่วยวนอุ้งซงอย่างโจ่งแจ้ง อุ้งซงจึงโกรธและต่อว่านาง จากคำพูดของอุ้งซงในต้นฉบับจะเห็นว่าอุ้งซงยึดมั่นในศีลธรรมประเพณี เมื่อเห็นพี่สะใภ้ของตนประพฤติไม่ควรจึงขอให้หยุดการกระทำนั้น ส่วนฉบับภาษาไทยผู้อ่านจะเข้าใจว่าอุ้งซงยึดมั่นในชื่อเสียง สาเหตุที่แปลโดยมีเนื้อความแตกต่างกัน อาจมาจากความไม่เข้าใจลักษณะนิสัยของตัวละครอุ้งซงซึ่งเป็นคนที่ตรงไปตรงมา ไม่เคยคาดหวังว่าตนจะต้องมีชื่อเสียง

ตัวอย่างที่ 8

อยู่ด้าว่า “น้องข้ามิใช่คนเช่นนี้ แต่โรมาก็ชื่อสัตย์...”(175)
 บุ๊ตวหนึ่งได้ฟังไม่ได้โต้ตอบประการใด แต่ใจนั้นไม่เชื่อ (2, 154)

เมื่อนางพานจินเหลียนย้ายวนอุ้งไม่เป็นผล ข้าร้ายถูกอุ้งงตำหนิจนร้องไห้ ร้องห่ม เมื่ออยู่ด้า(บุ๊ตวหนึ่ง)ถาม นางจึงอ้างว่าอุ้งงพยายามเกี้ยวพาราสีตน เนื้อความต้นฉบับเมื่ออยู่ด้าได้ยินคำนี้จึงโต้ตอบนางพานจินเหลียนว่าน้องชายตนแต่โรมาก็ได้เป็นคนเช่นนั้น แต่ในฉบับภาษาไทยอาจไม่เข้าใจลักษณะนิสัยตัวละครอยู่ด้าว่าแม้เป็นคนไม่มีปากเสียงกับใคร แต่มีความรักและเชื่อมั่นในตัวน้องชายมาก เนื่องจากตนเป็นคนอ่อนแอต่างกับน้องชายซึ่งเป็นคนกล้าหาญและมีฝีมือ จึงแปลว่าอยู่ด้ามิได้พูดจาตอบโต้แต่อย่างใด ซึ่งตามลักษณะนิสัยแม้อยู่ด้าจะเป็นคนอ่อนแอไม่มีปากเสียงกับใครแม้แต่ภรรยาของตน แต่เมื่อภรรยากล่าวหาน้องชายที่ไม่เคยมีความเหลวไหลในเรื่องเช่นนี้มาก่อน อยู่ด้าก็กล้าที่จะพูดจาตอบโต้

ตัวอย่างที่ 9

กลับถูกยายหวางซึ่งอยู่ข้างบ้านมองเห็น ยายคนนั้นกำลังอยู่ไต้ม่านไม้ไผ่ในร้านชา เมื่อมองมาเห็นจึงยิ้มแล้วว่า “ใครให้คุณชายเดินผ่านชายคาบ้านนี้ ดีถูกพอดี” (178)

ฝ่ายยายเหิงไผ่ตั้งโรงอยู่ใกล้กัน ครั้นเห็นนางพั่วกิมเหลียนทำราวผ้าไปถูกชายผู้นั้นแล้วยืนใช้หางตาอยู่กับนางพั่วกิมเหลียน ยายเหิงไผ่ก็พูดสัพพอกหยอกล้อเล่นว่า ใครให้ท่านเดินมาทางนี้ น่าที่จะต้องดีเสียให้เข็ด(2, 159)

ยายหวาง(ยายเหิงไผ่)ซึ่งเปิดร้านขายชาอยู่ข้างบ้านอยู่ด้า เมื่อมองเห็นนางพานจินเหลียน(พั่วกิมเหลียน)ทำไม้ไผ่คล้องม่าน^๑ หลุดมือไปโดนศีรษะซีเหมินซึ่งขณะกำลังเดินผ่านบ้านนางไปพอดี ยายหวางซึ่งมีอาชีพเป็นแม่สื่อจึงเปรยกับตัวเองออกมาว่าดีถูกพอดี ซึ่งแฝงความหมายเป็นนัยไว้อย่างลึกซึ้ง การพูดเช่นนี้หมายความว่าช่างบังเอิญเหมาะเจาะอะไรเช่นนี้ที่หนุ่มเจ้าสำราญอย่างซีเหมินซึ่งมาพบกับสาวงามอย่างพานจินเหลียน น่าจะฉวยโอกาสนี้หาผลประโยชน์ ซึ่งจากเหตุการณ์นี้ยายหวางซึ่งมีความสามารถในการพูดจาชักจูงผู้อื่นในทางผู้สาวจึงพูดจาชักจูงซีเหมินซึ่งที่มีใจรักใคร่พานจินเหลียนตั้งแต่แรกเห็นให้ร่วมมือกันวางแผนล่อให้พานจินเหลียนมาพบกับซีเหมินซึ่ง โดยทำให้เหมือนกับว่าเป็นเหตุ

^๑ ดูเพิ่มเติมที่หัวข้อ 3.3 ตัวอย่างที่ 4

บังเอิญ จนทั้งสองลอบเป็นชู้กัน⁷ตามแผนที่ยายหวางวางไว้ และตนก็ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินจากซีเหมินชิง ฉบับภาษาไทยขาดความเข้าใจเนื้อความ จึงแปลว่ายายหวางพูดกับคนทั้งสอง ทั้งที่เป็นเพียงการเปรยกับตัวเองโดยที่ทั้งคู่ไม่ได้ยิน เมื่อเป็นเช่นนั้นก็เลยทำให้แปลคำพูดตอนท้ายว่าน่าจะตีเสียให้เซ็ด

ตัวอย่างที่ 10

หญิงคนหนึ่งว่า “อย่าเลย ท่านป้า⁸ เอามาทำที่บ้านไม่ได้หรือ” ยายหวางว่า “ข้าแก่ก็อยากดูแม่หางเย็บด้วย แต่ก็เกรงว่าไม่มีคนเฝ้าประตูบ้าน”(182)

นางพัทวิมลเขียนว่า ที่บ้านยายผู้คนไปมามากเห็นท่าจะมิดิ ยายเหิงไผว่าไม่เป็นไรเข้าไปหาเสียข้างในก็ไม่มีผู้ใดเห็น(2, 165)

เมื่อซีเหมินชิงได้พบนางพานจินเหลียนแล้วเกิดความลึนเฝ้ารักใคร่ ยายหวางได้ทีจึงอาสาเป็นแม่สื่อให้ โดยวางแผนขอร้องให้นางพานจินเหลียนมาเย็บเสื้อให้ที่บ้านตนซึ่งเปิดเป็นร้านขายชา เมื่อนางพานจินเหลียนได้ยินเช่นนี้แล้ว ในส่วนของต้นฉบับภาษาจีนนางถามว่านำเสื้อไปเย็บที่บ้านมิได้หรือ ยายหวางก็ให้เหตุผลว่าอยากจะทำเหมือนนางพานจินเหลียนเย็บ แต่ตนเปิดร้านขายชาทำมาค้าขาย หากไปดูนางเย็บที่บ้านก็จะไม่มีใครเฝ้าร้าน ฉบับภาษาจีนเห็นว่า อยากดูนางเย็บแต่ไม่มีคนเฝ้าบ้าน ส่วนฉบับภาษาไทยจะเน้นว่ากลัวคนอื่นเห็นจึงแปลว่า นางพานจินเหลียนพูดเป็นเชิงว่าที่ร้านของยายหวางมีผู้คนผ่านไปมามาก ไม่เหมาะสม ยายหวางจึงอ้างว่าให้นางมาเย็บข้างในร้าน ผู้คนผ่านไปมาก็ไม่มีใครเห็น ซึ่งต่างจากต้นฉบับว่ายายหวางอยากดูนางเย็บเสื้อแต่ต้องเฝ้าร้าน ฉบับภาษาไทยไปตีความระหว่างบรรทัดว่าที่นางพานจินเหลียนอยากนำเสื้อไปเย็บที่บ้านเพราะที่นั่นเป็นร้านชา จึงเขียนเป็นว่าที่บ้านยายหวางมีผู้คนไปมามากไม่เหมาะ เมื่อเป็นดังนั้นแล้วจึงต้องเขียนคำตอบของยายหวางให้รับกัน

⁷ มีเรื่องเล่าว่าชื่อไฉ้อานผู้เขียนเรื่องสุขทุกข์จ้วน มีเพื่อนรักชื่ออู่ต้า(มิใช่ตัวละครอู่ต้า) ต่อมาอู่ต้าเมื่อร่ำรวยขึ้น ก็ไม่สนใจเพื่อนที่ยากไร้อย่างชื่อไฉ้อาน ด้วยความคับแค้นใจชื่อไฉ้อานจึงนำเรื่องของอู่ต้ามาเล่าเป็นเรื่องให้ผู้คนฟังที่ร้านสุราซึ่งเป็นแหล่งรวมของการเล่าเรื่องราวต่างๆในสมัยนั้น นอกจากชื่อไฉ้อานจะสร้างตัวละครอู่ต้าให้มีหน้าตาอัปลักษณ์แล้ว ยังสร้างเรื่องให้ภรรยาของอู่ต้าคบชู้ ส่วนชื่อชายชู้นั้นได้มาจากชื่อร้านน้ำชาแห่งนั้นที่มีชื่อว่า ชิง และตั้งอยู่ที่ประตูทางด้านตะวันออก (ภาษาจีนคือ ซีเหมิน) จึงรวมกันเป็นชื่อวาซีเหมินชิง (Níng Jiànyǔ, 1997: 205)

⁸ ฉบับภาษาจีนพานจินเหลียนจะเรียกยายหวางว่าป้า แต่ในเนื้อหาที่เป็นการบรรยายเรื่องแล้ว ผู้เล่าจะใช้คำเรียกแทนยายหวางในฉบับภาษาจีนว่ายาย

ตัวอย่างที่ 11

ยายคนนั้นเมื่อเห็นว่าเป็นอยู่ดี จะรีบมาสักตัวเขาไว้ ก็กลับถูกลิง
น้อย ี่ด้้นไว้สุดชีวิต ไทจะยอมปล่อย(189)

ยายเหิงโผเห็นบุตรหัวหนึ่งวิ่งเข้ามาในโรงกตใจ จะไปบอกไซขุนแข่งกับนางพั่ว
กิมเหลียนก็ไม่ได้ ด้วยชุนกอียดไว้มันคง(2, 172)

เนื้อความในต้นฉบับภาษาจีน ยายหวางเมื่อเห็นอยู่ดีกลางวิ่งเข้ามาในบ้านของ
 ตนก็รู้ทันทีว่าอยู่ดีจะมาจับซีเหมินซิ่ง(ไซขุนแข่ง)ชายชู้ของพานจินเหลียนภรรยา จึงรีบจะไป
 รั้งตัวอยู่ดีไว้ แต่ฉบับภาษาไทยแปลโดยมีรายละเอียดแตกต่างกันว่าเมื่อยายหวางเห็นอยู่ดี
 วิ่งเข้ามาก็ตกใจจะรีบไปบอกซีเหมินซิ่งกับนางพานจินเหลียน แต่ความหมายโดยรวมไม่
 แตกต่างกันมาก การไปรั้งตัวอยู่ดีไว้ในฉบับภาษาจีนและการจะวิ่งไปบอกซีเหมินซิ่งและ
 พานจินเหลียนในฉบับภาษาไทยก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ป้องกันมิให้เรื่องแพร่พราย

ตัวอย่างที่ 12

หากเขาเอาออกไปฝั่งก็ไม่ใช่ไร หากเขาเอาไปเผา จะต้องมิลับลมคม
ใน ทำนเมื่อไปถึงก็ทำที่ไปส่งศพ ตอนที่ไม่มีคนเห็น หยิบกระดูกสองชิ้นมาเก็บไว้
 ด้วยกันกับเงินสิบตำลึง (194)

ถ้าเขาเอาศพบุตรหัวหนึ่งไปฝั่งก็เห็นจะไม่ใช่ไร ถ้าเอาศพไปเผาคงจะถูกเขา
วางยาพิษจริง จึงตามไปลักเอากระดูกมาห่อไว้(2, 176)

เนื้อความส่วนนี้เป็นคำพูดของภรรยาของเหอจิวตู้ ที่ได้รับฟังเรื่องราวการตาย
 ที่ไม่ชอบมาพากลของอยู่ดีว่ามีลักษณะคล้ายถูกวางยาพิษ ประกอบกับมีเรื่องที่ซีเหมินซิ่ง
 ให้เงินสินบนเหอจิวตู้ก่อนจะไปตรวจศพ จึงพูดแนะนำสามีว่าหากนำศพอยู่ดีไปเผา แสดงว่า
 มิลับลมคมใน ทั้งนี้เนื่องจากสมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ การเผาศพแม้จะเป็นข้อห้าม แต่ในกรณี
 ของคนยากจนไม่มีแม้เงินทำศพก็จะใช้การเผาศพ⁹ แทน ฐานะของอยู่ดีแม้จะหาเลี้ยงชีพ
 โดยการขายขนมเปี๊ยะนั่งตามถนน แต่ก็ไม่ถึงกับสิ้นไร้ไม้ตอกจนนางพานจินเหลียนไม่มีเงิน
 มาจัดการฝังศพ ในฉบับภาษาจีนภรรยาของเหอจิวตู้จึงกล่าวว่าหากนำไปเผาจะต้องมิลับ
 ลมคมใน จะต้องหาหลักฐานเก็บเอาไว้ ส่วนฉบับภาษาไทยบรรยายอย่างเจาะจงว่า หากนำ

⁹ ยายหวางเรียกเจ้ายวิน(ชุนกอ)ว่าลิงน้อย เป็นคำใช้เรียกเชิงตำว่า

¹⁰ ธรรมเนียมการเผาศพในประเทศจีนนี้ถูกห้ามอย่างเด็ดขาดในสมัยราชวงศ์
 หมิงและชิง(Shǐ Zhèngkāng และ Shǐ Huìkāng, 1996: 116)

ศพผู้ต่ำไปเผาแสดงว่าถูกวางยาพิษ การแปลโดยมีการระบุลงไปเช่นนี้ เนื่องจากฉบับภาษาจีนมีพัฒนาการมาจากเรื่องเล่า การบอกเล่าเรื่องราวต่างๆจะยังไม่บอกชัดเจนในตอนแรก เพื่อให้ชวนติดตามและชวนสงสัย จึงพูดเพียงว่ามีลับลมคมใน แต่ฉบับภาษาไทยเป็นการแปลเพื่ออ่านเล่น เป็นการแปลเรียบเรียงแบบบอกเล่าเรื่องราวให้ผู้อ่านอ่านโดยตรง จึงระบุเลยว่าหากนำศพไปเผาแสดงว่าถูกยาพิษ

ตัวอย่างที่ 13

อุซงหันตัวมาไหว้แล้วพูดว่า “ วิญญาณท่านพียูไม่ไกล ท่านเมื่ออยู่บนโลกช่วงอ่อนแอ วันนีเมื่อตายแล้วก็ไม่ขัดแจ้ง หากท่านได้รับความไม่เป็นธรรม ถูกคนทำร้าย ขอให้มาเข้าฝันข้า น้องจะเป็นธุระแก้แค้นให้ท่าน” เอาสุราตั้งเช่นผู้ตาย แล้วเผาเงินกระดาษ อุซงร้องให้ฟูมฟาย ร้องให้จนชาวบ้านสองฟากถนน ไม่มีใครไม่รู้สึกวังเวงหวาดกลัว(196)

เอาสิ่งของกับสุรามาดังเช่น จุดธูปเทียนค่านับแล้วพูดว่า เมื่อขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ก็เป็นคนอ่อนแอ บัดนี้มาตายเสียน้องก็หากอยู่ไม่ จะตายดีตายร้ายมีความสงสัยอยู่ ถ้าผู้ใดทำอันตรายให้พี่จงมาเข้าฝัน น้องทราบจะได้แก้แค้นตอบให้ ว่าดังนั้นแล้วก็ร้องให้อีอึ้งชาวบ้านใกล้เคียง ได้ยินก็พากันสงสารมิสงทุกคน(2, 181)

เนื้อความต้นฉบับบรรยายคำพูดของอุซงขณะเช่นไหว้บิณฑบาตวิญญาณพี่ชายว่า พี่ชายตายอย่างไม่ชัดเจน ซึ่งหมายความว่าตายอย่างไม่มีความหมาย ศพก็เผาไปแล้วพิสูจน์ไม่ได้ แต่ฉบับภาษาไทยอุซงพูดว่าเมื่อพี่ชายตายตนมิได้อยู่ด้วย ส่วนในตอนหลังต้นฉบับภาษาจีนบรรยายว่าชาวบ้านเมื่อได้ยินเสียงอุซงร้องให้ก็หวาดกลัว ทั้งนี้เนื่องจากชาวบ้านต่างรู้ว่านางพานจินเหลียนพี่สะใภ้ของอุซงคบชู้กับซีเหมินซิง ต่อมาไม่นานอุซงก็ตายอย่างปัจจุบันทันด่วน ชาวบ้านต่างหวาดกลัวว่าเมื่ออุซงทราบเรื่องแล้วจะต้องเกิดเรื่อง เมื่อได้ยินอุซงร้องให้จึงยิ่งหวาดกลัวเป็นทวีคูณ บรรยายภาคในฉบับภาษาจีนจึงเต็มไปด้วยความน่ากลัววังเวง เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกว่าจะมีเรื่องน่าสยดสยองเกิดขึ้นในตอนต่อไป ส่วนฉบับภาษาไทยบรรยายบรรยากาศว่าเศร้าสลดให้สอดคล้องกับการร้องไห้ของอุซงว่า ชาวบ้านสงสารเมื่อได้ยินเสียงอุซงร้องคร่ำครวญ ทำให้เนื้อหาในด้านอารมณ์ความรู้สึกของชาวบ้านและบรรยากาศของฉากแตกต่างจากต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 14

อุซงได้ยินคำนี้ คิดในใจว่า “หญิงคนนี้มีเจตนาไม่ดี ข้าจะล่อนางเล่นก่อน”(206)

บึงเห็นหญิงแต่งตัวงดงาม ก็พูดสัพยอกเล่น(2, 195)

ขณะที่อุ้งชงต้องโทษเนรเทศและออกเดินทางพร้อมด้วยผู้คุมมายังแคว้นเมิ่งนั้น ก็ได้พักที่มหรุราที่ร้านสุราบนเนินเลขสิบ ซึ่งผู้คนในยุทธจักรต่างก็รู้ว่าบริเวณนี้มีร้านสุราแห่งหนึ่งมักจะวางยาเบื่อ¹¹ ลูกค้าแล้วปล้นทรัพย์ และหากเห็นว่าผู้ใดอ้วนท้วนสมบูรณ์ก็สังหารเอาเนื้อมาทำไส้หมานโถว หากรูปร่างผอมก็นำมาถนอมแม่น้ำ อุ้งชงจึงเกิดความระแวงตั้งแต่แรก เมื่อได้พบกับนางซุนเอ๋อร์เหนียงเจ้าของร้าน ก็เห็นว่านางมีเจตนาไม่ดีจะคิดร้ายดังที่คาดไว้ จึงคิดจะพูดจาขี้ล้อให้นางโมโห แต่ฉบับภาษาไทยบรรยายโดยมิได้กล่าวถึงความคิดของอุ้งชงว่าเห็นนางมีเจตนาไม่ดี แต่กลับบอกสาเหตุที่อุ้งชงพูดจาหยอกล้อนางว่า เพราะอุ้งชงเห็นนางแต่งตัวงดงาม แต่ตามลักษณะนิสัยแล้ว อุ้งชงมิใช่ชายเจ้าชู้ที่ชอบพูดจาทะเลม การที่ฉบับภาษาไทยมีข้อความแตกต่างไปเช่นนี้ อาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจลักษณะนิสัยของตัวละครอุ้งชงอย่างถ่องแท้ว่าเป็นคนตรงไปตรงมา มิใช่ชายเจ้าชู้ เมื่อเนื้อความกล่าวถึงว่าอุ้งชงพูดจาเสัพยอกนาง ฉบับภาษาไทยจึงเพิ่มความเข้าใจไปว่า เพราะเห็นนางแต่งตัวงดงาม

ตัวอย่างที่ 15

นางยักษ์ซุนเอ๋อร์เหนียงว่า “เดิมไม่อยากลงมือ ประการแรก เห็นสัมภาระท่านลง¹² หนัก ประการที่สอง โกรธที่ท่านลงพูดจาทะเลม ดังนั้นจึงเกิดความคิดขึ้นมาทันที”(208)

นางซิงยีเหนียงว่าเดิมข้าพเจ้าไม่เคยคิดร้าย ท่านพูดจาให้ขัดใจจึงได้จัดยา เบื่อมาให้ดื่ม(2, 198 – 199)

ต้นฉบับภาษาจีนเหตุผลหลักของนางซุนเอ๋อร์เหนียง(ซิงยีเหนียง)ที่ใส่ยาเบื่อในสุราให้อุ้งชงดื่มคือ นางเห็นอุ้งชงมีสัมภาระหนักน่าจะมีเงินทองมาก ส่วนเหตุผลรองคืออุ้งชงพูดจาทะเลมตนจึงโกรธแค้นอยากจะทำร้ายอุ้งชงเพื่อปล้นทรัพย์และเอาเนื้ออุ้งชงมาทำไส้หมานโถว เพราะอุ้งชงรูปร่างสูงใหญ่คงจะใช้แทนเนื้อได้หลายวัน ส่วนฉบับภาษาไทยให้เหตุผลเพียงว่า เพราะอุ้งชงพูดจาให้ขัดใจโดยไม่ระบุเจาะจงว่าขัดใจเรื่องใด นางจึงเอายาเบื่อมาให้ดื่ม ซึ่งเป็นเพียงสาเหตุรองเท่านั้น สาเหตุที่ฉบับภาษาไทยแปลโดยตัดเหตุผลว่าเห็น

¹¹ ในสมัยโบราณ ในยุทธจักรมักจะมีเรื่องการวางยาเบื่อคนอื่นให้ตัวชาจนสลบเพื่อปล้นทรัพย์สิน ผู้ที่ถูกวางยาเบื่อหลังจากดื่มยาเข้าไปแล้วก็จะสลบไปราวครึ่งชั่วโมงจึงจะรู้สึกตัว (Rèn Dàhuì, 1998: 208)

¹² ท่านลง ในที่นี้หมายถึงอุ้งชง

ภาพจางซิงและนางยักษ์ซุนเอ๋อร์เหินยง

(จากหนังสือ Shuihǔ)

สัมภาระอยู่ซงหนัก อาจเป็นเพราะว่าต้องการให้สอดคล้องกับเนื้อความก่อนหน้าในฉบับภาษาไทย(ตัวอย่างที่ 14) ที่มีได้กล่าวไว้ว่า อยู่ซงเห็นนางมีเจตนาไม่ดี

ตัวอย่างที่ 16

ไม่นาน เห็นแต่ชื่อเอินวิ่งออกมาจากข้างใน มองอยู่ซงแล้วคำหับ อยู่ซงรีบ คำหับกลับ พูดว่า “ข้าน้อยเป็นนักโทษของทางการคนหนึ่ง แต่ไรมาไม่เคยคารวะรู้จักท่าน วันก่อนก็ได้รับการช่วยเหลือมิให้ถูกโบยมาแล้วครั้งหนึ่ง บัดนี้ได้รับการรับรองด้วยสุราอาหารอย่างดีทุกวัน ไม่สมควรอย่างยิ่ง ทั้งยังไม่ได้สั่งให้ช่วยทำอะไรแม้แต่น้อย เข้าทำนองไม่มีผลงานกลับได้รับการตอบแทน ทำให้กินนอนไม่สงบ”(213)

ชิวินได้ฟังก็ยินดีรีบตรงมายังคุก เห็นบู๊ตงนั่งอยู่ก็เข้าไปคำนับ บู๊ตงลุกขึ้นรีบคำนับพูดว่า ท่านช่วยชีวิตไม่เป็นอันตราบ แล้วให้คนมาปฏิบัติทุกเวลา พระคุณเป็นที่ยิ่ง ถ้าไม่ตายก็จะขอทดแทนคุณท่านไม่เสียดายชีวิตเลย(2, 204)

ขณะที่อยู่ซงต้องโทษอยู่นั้นก็มีคนคอยส่งข้าวปลาอาหารมาให้มิได้ขาด อยู่ซงพยายามสอบถามอยู่หลายครั้ง จนได้ความว่าชื่อเอิน(ชิวิน)บุตรชายผู้คุมค่ายสั่งให้ส่งมาเมื่อชื่อเอินออกมาคำนับอยู่ซง อยู่ซงจึงกล่าวแสดงความขอบคุณ คำพูดของอยู่ซงในต้นฉบับภาษาจีนที่กล่าวกับชื่อเอินเป็นการแสดงความขอบคุณที่ชื่อเอินคอยให้ความช่วยเหลือตนช่วยให้ตนไม่ถูกโบยเมื่อเดินทางมาถึงเรือนจำ และยังคอยส่งอาหาร ข้าวปลามารับรองทุกวันโดยที่ตนมิได้ทำประโยชน์สิ่งใดเป็นการตอบแทน ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ แต่ฉบับภาษาไทยบรรยายว่าอยู่ซงพูดว่าชื่อเอินมีบุญคุณกับตนมาก ขอตอบแทนแม้จะต้องแลกด้วยชีวิตเป็นการพูดขอบคุณที่มีระดับความหมายลึกซึ้งมากกว่าฉบับภาษาจีน ซึ่งสาเหตุอาจเป็นเพราะความไม่เข้าใจนิสัยของอยู่ซง ในฉบับภาษาจีนคำพูดว่าไม่มีผลงานกลับได้รับการตอบแทนทำให้กินนอนไม่สงบ สะท้อนอุปนิสัยตรงไปตรงมา ยึดถือคุณธรรมนำมิตรของอยู่ซงได้อย่างชัดเจน ส่วนภาษาไทยอยู่ซงกล่าวว่าขอทดแทนคุณโดยไม่เสียดายชีวิต ซึ่งแม้จะสะท้อนนิสัยที่ยึดถือคุณธรรมนำมิตรของอยู่ซง แต่มิได้สะท้อนอุปนิสัยตรงไปตรงมา พูดจาโผงผางของอยู่ซง

ตัวอย่างที่ 17

มิคาดว่าวันนี้จะถูกทวารบาลเจียง¹³ให้กำลังแย่งสถานที่นี้ไปซึ่งหน้า มิ

¹³ ทวารบาลเจียง เป็นฉายาของเจียงจง ที่ได้มาจากหน้าตาของเขาที่ดูร้ายเหมือนรูปของเทพเจ้าที่ติดไว้เป็นทวารบาลตามประตู

ภาพซื่อเอินและอู่ซง

(จากหนังสือ Shuihǔ)

ใช้วีรบุรุษผู้ทรงคุณธรรม ไม่สามารถแก้แค้นได้ ผู้ทรงคุณธรรมหากไม่ทอดทิ้งลูกข้า ก็ให้ตีหมุดออก รับการคารวะสี่ครั้ง¹⁴ จากลูกชายข้า คารวะเป็นที่เพื่อแสดงความเคารพ”(215)

ครั้งนี้เปรียบเหมือนคนตกเข้ามาที่มืด ท่านช่วยให้พ้นไปอยู่ที่สว่างได้ พระคุณเป็นที่ยิ่ง ถ้าท่านเมตตาจงสาบานเป็นที่นั่งกับช้อนเสียก่อนแล้วจึงค่อยไป(2, 208)

หลังจากอยู่ซงถูกเนรเทศและได้พบกับซือเอิน ซือเอินจึงพาให้ไปพบกับบิดา ซึ่งก็คือผู้เฒ่าซือซึ่งคุมค่ายอันมิ่งที่อยู่ซงถูกส่งตัวมา ผู้เฒ่าซือจึงกล่าวขอให้อยู่ซงช่วยเหลือบุตรชายตน โดยเล่าว่าทวารบาลเจียงใช้กำลังแย่งสถานที่ทำกินของบุตรชายไปซึ่งหน้า หากอยู่ซงรับปากจะช่วยเหลือก็ให้รับการคารวะสี่ครั้งจากบุตรชายตนสาบานเป็นที่นั่งกัน ฉบับภาษาไทยเนื้อความในส่วนนี้ผู้เฒ่าซือมิได้กล่าวขอร้องโดยตรง แต่ใช้คำพูดในเชิงอุปมาว่า บุตรชายตกเข้ามาที่มืด หากได้อยู่ซงช่วยเหลือไปสู่ที่สว่างจะเป็นพระคุณยิ่ง การใช้สัญลักษณ์ความมืดและความสว่างแทนการแปลความหมายตรงตัว อาจเป็นเพราะต้องการเน้นความลำบากของซือเอินและความช่วยเหลือของอยู่ซงให้ชัดเจนขึ้น

ตัวอย่างที่ 18

อยู่ซงว่า “ข้อแรก ให้เจ้าออกจากป่าสุขสันต์กลับบ้านเกิดไป เอาข้าวของทั้งหมดตามไปคืนให้กับเสือดาทอง¹⁵ ซือเอินเจ้าของเดิมทันที ใครให้เจ้าไปแย่งของเขามา” ทวารบาลเจียงรีบรับคำว่า “ทำตามได้ ทำตามได้” อยู่ซงว่า “ข้อสอง ดอนนี้ข้าอภัยให้เจ้าแล้ว เจ้าจงไปเชิญบรรดาวีรบุรุษผู้กล้าที่เป็นหัวหน้าของป่าสุขสันต์ทุกคนมาพูดกับซือเอิน” ทวารบาลเจียงว่า “ข้าเหนื่อยแล้วทำตามได้” อยู่ซงว่า “ข้อสาม วันนี้เมื่อเจ้านำของมาคืนเรียบร้อยแล้ว ก็ให้เจ้าไปจากป่าสุขสันต์ กลับบ้านเกิดภายในคืนนี้ ไม่นอนุญาตให้เจ้าอยู่ในแคว้นเมิ่ง หากอยู่ที่นี้ต่อไป ข้าเห็นเจ้าหนึ่งครั้งจะดีหนึ่งครั้ง เห็นสิบครั้งก็จะดีสิบครั้ง ดิฉันเจ้าปางตายถือว่าเป็นการดีแบบเบา หากดีแบบหนักก็จะเอาชีวิตเจ้าได้ เจ้าทำตามได้หรือไม่”(219)

บู้สงว่าข้อที่หนึ่ง อย่าได้อยู่ในตำบลนี้ต่อไป ข้อที่สอง เงินทองสิ่งของและคนทั้งปวงที่แย่งชิงเขาไปว่ากล่าวนั้น จงกลับคืนให้คนเก่าตามเดิม ข้อที่สามนั้น ผู้ใหญ่ซึ่งข้าชายอยู่ในตำบลนี้จงไปบอกให้รู้ทั่วกันว่า การงานและของทั้งปวงนั้นกลับคืนเจ้าของเดิมแล้วให้คนเหล่านั้นมาอ่อนน้อมเสียก่อน ตัวเจ้ากับพวกพ้องจงไปในวันนี้ ถ้าแน่นขันอยู่เราจะดีเสียให้ตาย(2, 211)

¹⁴ การคารวะสาบานเป็นที่นั่งจะใช้การคำนับสี่ครั้งเสมอ

¹⁵ ฉายาของซือเอิน

武松醉打蔣門神
 上海人民美術出版社
 1955

ภาพอุ้งเมฆตีทวารบาลเจียง

(จากหนังสือ Shuǐhǔ Quán Zhuàn)

อยู่ขงเมื่อสามารถเอาชนะทวารบาลเจียงใต้ ก็ตั้งข้อแม้สามประการให้ทวารบาลเจียงทำตาม ฉบับภาษาไทยข้อแม้ของอยู่ขงแม้จะมีจำนวนสามข้อเหมือนต้นฉบับภาษาจีน มีเนื้อหาเหมือนกันแต่จะมีการตัดต่อเนื้อความที่แตกต่างกัน ข้อแม้ในต้นฉบับข้อหนึ่งคือให้ออกจากตำบลนี้ไปและคืนข้าวของเงินทองตลอดจนบริวารให้ซื่อเอิน ฉบับภาษาไทยนำมาแยกเป็นสองข้อคือ ข้อหนึ่งมิให้อยู่ในตำบลนี้ ข้อสองให้คืนเงินทอง ข้าวของและบริวารแก่ซื่อเอิน ส่วนข้อแม้ที่สองของต้นฉบับคือให้เชิญผู้กล้าที่เป็นผู้นำที่ป่าสุขสันต์มาพุดจาใกล้เกลี่ยกับซื่อเอิน จะกลายเป็นข้อแม้ข้อที่สามของฉบับภาษาไทย ส่วนข้อแม้ข้อที่สามของต้นฉบับที่ให้ทวารบาลเจียงไปจากที่นี้ในคืนนี้ห้ามกลับมาให้เห็น ฉบับภาษาไทยเป็นการพุดต่อเนื่องกับข้อแม้ข้อที่สามว่าให้คนมาพุดจาใกล้เกลี่ยแล้วให้ทวารบาลเจียงไปจากที่นี้ในวันนี้ สาเหตุการตัดต่อเนื้อความแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะการนำมาเรียบเรียงแล้วเห็นว่าเนื้อความของข้อหนึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสองข้อ

ตัวอย่างที่ 19

ตัดผ้าชิ้นหนึ่งจากเสื้อออกมา จุ่มด้วยเลือด ไปเขียนตัวหนังสือแปดตัวไว้บนกำแพงขาวว่า “คนฆ่าคืออยู่ขงผู้ฆ่าเสื้อ”(229)

เอาผ้าชุบโลหิตเขียนหนังสือไว้ที่ฝาผนังว่า “ซึ่งฆ่าคนเหล่านี้ตายคือตัวบู๊สง”

(3, 3)

เมื่ออยู่ขงสังหารจางถวานเลียน ทวารบาลเจียง ผู้คุมจางและครอบครัวรวมทั้งคนในบ้านไปทิ้งสิ้นสิบห้าศพเพื่อแก้แค้นแล้ว อยู่ขงก็นำเศษเสื้อชุบเลือดเขียนหนังสือที่กำแพงประกาศว่ามีสังหารคืออยู่ขงผู้ฆ่าเสื้อ เนื้อความฉบับภาษาไทยบรรยายว่าอยู่ขงเขียนว่าผู้ฆ่าคืออยู่ขง(บู๊สง) มิได้เขียนว่าตนนอกจากจะเป็นมือสังหารในครั้งนี้แล้วยังเป็นผู้ซึ่งเคยฆ่าเสื้อมาแล้ว ฉบับภาษาไทยไม่แปลเนื้อความส่วนนี้ อาจเนื่องมาจากไม่เห็นว่าเป็นรายละเอียดสำคัญ รายละเอียดหลักน่าจะอยู่ที่การบอกว่าตนคืออยู่ขง แต่ที่จริงแล้วเป็นเนื้อหาที่สำคัญ เพราะผู้คนรู้จักอยู่ขงในนามของผู้กล้าที่ฆ่าเสื้อด้วยมือเปล่า การเขียนประกาศว่าตนเป็นฆาตรกรซึ่งเคยฆ่าเสื้อมาแล้วเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการระบุชัดเจนว่าตนคือใครแล้ว ยังสื่อถึงนิสัยกล้าหาญ ทะนงตน ไม่กลัวใคร กล้าประกาศศักดิ์ดาของอยู่ขงด้วย

3.2 ฉบับภาษาไทยแปลสรุปความจากต้นฉบับ

เนื่องจากฉบับแปลภาษาไทยเป็นการแปลสำหรับอ่านเพื่อความบันเทิง มีการดำเนินเรื่องติดต่อกันตั้งแต่ต้นจนจบไม่มีการแบ่งตอน ในการบรรยายเรื่องราวบางครั้งจึงเป็นการเรียบเรียงจากต้นฉบับ ทำให้เนื้อความฉบับภาษาไทยเป็นการสรุปความจากต้นฉบับ ซึ่งบางครั้งก็สามารถสื่อความตามต้นฉบับได้ครบถ้วน บางครั้งก็ขาดความละเอียด

ซับซ้อนของเนื้อหา ทำให้ไม่สามารถสะท้อนความรู้สึก อารมณ์ของตัวละครได้ลึกซึ้งเหมือน ต้นฉบับภาษาจีน นอกจากนี้การแปลสรุปความก็ทำให้ลำดับของเรื่องราวในบางส่วนเปลี่ยนแปลงไปด้วย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1

ทั้งสามออกจากจวนตะวันออกของไฉจิ้น เดินทางมาได้ราวห้าเจ็ดลี้ อยู่ชงกล่าวอำลาว่า “ท่านพี่ที่เคารพเดินทางมาไกลแล้ว เชิญกลับเถิด ท่านขุนนางไฉจะต้องตั้งตาคอยท่านอยู่เป็นแน่” ช่งเจียงว่า “ส่งอีกไม่กี่ก้าวจะเป็นไร” ระหว่างทางพูดคุยกันเรื่องสัพเพเหระ มิรู้สึกว่าได้เดินผ่านไปอีกสองสามลี้แล้ว อยู่ขงจึงตัวช่งเจียงไว้ แล้วพูดว่า “ท่านพี่มิต้องส่งไกล สุภาพศกกล่าวไว้ว่า ‘ส่งกันพันลี้ ก็ต้องจำจาก’” ช่งเจียงเข้าไปข้างหน้าแล้วพูดว่า “ขอให้ข้าได้ส่งอีกสักหน่อยเถิด ตรงหน้าถนนหลวงนั้นมีร้านสุราเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง พวกเรามาได้สามจอกแล้วค่อยอำลากัน” ทั้งสามมาถึงร้านขายสุรา ช่งเจียงนั่งที่หัวโต๊ะ¹⁶ อยู่ขงเอากระบองพิงไว้แล้วนั่งในตำแหน่งตรงข้ามกับช่งเจียง ช่งชิงนั่งตรงด้านข้างของโต๊ะ แล้วเรียกพนักงานมารินสุราและสั่งชื้ออาหารผลไม้และผัก ทั้งหมดถูกนำมาวางอยู่บนโต๊ะ เมื่อทั้งสามได้ดื่มกันหลายจอกแล้ว เห็นว่าตะวันเริ่มคล้อยไปทางตะวันตก อยู่ขงจึงว่า “ฟ้าจวนค่ำแล้ว หากพี่ไม่ทอดทิ้งอยู่เอ๋อร์ก็ขอให้รับการคารวะสี่ครั้งจากอยู่เอ๋อร์ เพื่อเป็นที่ร่วมสาบาน” ช่งเจียงดีใจมาก อยู่ขงจึงก้มศีรษะคำนับสี่ครั้ง (165)

ตามไปส่งบู๊ส่งประมาณทางใต้เจ็ดแปดลี้ มิโรงขายสุราอยู่แห่งหนึ่ง ช่งกั้งกับช่งเซ็งก็ชวนบู๊ส่งเข้าไปซื้อสุราดื่ม(2, 143)

ช่งเจียงและอยู่ขงหลังจากที่ต่างได้ยินชื่อเสียงซึ่งกันและกันมานาน เมื่อได้มาพบกันที่บ้านไฉจิ้นโดยบังเอิญ ทั้งสองก็ได้รู้จักขอบพอกัน เนื้อความในตอนนีเมื่อยู่ขงจะขอลาเพื่อเดินทางกลับบ้านไปหาพี่ชายซึ่งมิได้ติดต่อกันมานานแล้ว ช่งเจียงก็อาสาเดินไปส่งอยู่ขงเป็นระยะทางหลายลี้ แม้อยู่ขงจะเกรงใจขอให้ช่งเจียงกลับไปก่อนถึงสองครั้ง อยู่ขงรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของช่งเจียง จึงขอการวะสาบานเป็นพี่น้องกับช่งเจียงที่ร้านสุรา เนื้อความในฉบับภาษาไทยในส่วนนี้เป็นการแปลสรุปความเป็นลำดับแต่มิได้ให้รายละเอียดของเรื่องราว ขาดใจความสำคัญว่าทั้งสองสาบานเป็นพี่น้องกัน นอกจากนี้ฉบับภาษาไทยก็ได้ถ่ายทอดความเอื้ออาทรของช่งเจียงและอยู่ขงที่มีต่อกันเหมือนต้นฉบับภาษาจีน

¹⁶ ลำดับการนั่งในเรื่องนี้ มีความสำคัญมาก ผู้ที่มีอาวุโสกว่าจะนั่งหัวโต๊ะเสมอ

ตัวอย่างที่ 2

อยู่ขงเดินทางอยู่หลายวันแล้ว ก็มาถึงเขตพื้นที่อำเภอหยางกู่ จากจุดนี้
ยังห่างจากเขตปกครองมากอยู่ ขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยง เดินทางจนถึงท้องหิวคอแห้ง
มองเห็นข้างหน้ามีร้านสุราแห่งหนึ่ง ซึ่งมีธงเชิญชวนหนึ่งผืนปักไว้ที่หน้าประตู(165)
แล้วก็เดินต่อไปอีก มีโรงขายสุราอยู่แห่งหนึ่ง บุ่งตรงเข้าไปเห็นหนังสือปิด
ไว้ที่ประตูโรง(2, 143)

การแปลสรุปความของฉบับภาษาไทยที่บรรยายเพียงว่า แล้วก็เดินต่อไปอีก ทำให้ผู้อ่านไม่มีความรู้สึกร่วมว่าอยู่ขงเหน็ดเหนื่อยและหิวเนื่องจากต้องเดินทางรอนแรมเป็นเวลาสองสามวันกว่าจะมาถึงร้านสุราเหมือนเนื้อความในต้นฉบับภาษาจีน นอกจากนี้อยู่ขงยังมีนิสัยชอบดื่มสุราอยู่เดิม เมื่อเดินทางมาพบร้านสุราจึงเดินมุ่งตรงไปตั้งใจจะดื่มสุราจนพอใจเมื่อเจ้าของร้านไม่รินสุรามาให้ตามที่ตนต้องการ อยู่ขงจึงพาลเอะอะที่ร้านสุราในเวลาต่อมา

ตัวอย่างที่ 3

อยู่ขงเคาะโต๊ะแล้วร้องเรียก “เก้าแก่ ทำไมไม่มารินเหล้า” เก้าแก่ตอบว่า
“ท่านจะเอาเนื้อก็จะเพิ่มให้” อยู่ขงว่า “ข้าจะเอาเหล้าด้วย เนื้อก็หั่นเพิ่มมาอีกเล็ก
น้อย” เจ้าของร้านว่า “จะหั่นเนื้อเพิ่มมาให้ท่านกิน แต่จะไม่เพิ่มเหล้าแล้ว” อยู่ขงว่า
“แปลกจริง” แล้วถามเจ้าของร้านว่า “โยเจ้าไม่ยอมขายเหล้าให้ข้าดื่ม” เจ้าของร้าน
ว่า “ท่านลูกค้า น่าจะเห็นธงเชิญชวนที่หน้าประตูร้านข้าที่เขียนเอาไว้อย่างชัดเจนว่า
‘สามชามไม่ข้ามเนิน’¹⁷” อยู่ขงว่า “ไหนเรียกว่า สามชามไม่ข้ามเนิน” เจ้าของร้านว่า
“เหล้าร้านข้า แม้จะเป็นเหล้าชาวบ้าน แต่รสชาตินั้นก็เทียบได้กับเหล้าเก่าแก่ ลูกค้า
ที่มาดื่มที่นี่แค่เพียงสามชามก็เมาพับ ข้ามเนินข้างหน้าไปมิได้ จึงเรียกว่า ‘สามชาม
ไม่ข้ามเนิน’ หากเป็นลูกค้าชาจรมาที่นี่ ดื่มแค่สามชามก็ไม่ถามหาเหล้าอีก” อยู่ขงยิ้ม
แล้วพูดว่า “ที่นั่นก็เป็นเช่นนี้ ข้าก็ดื่มไปแล้วสามชาม ไฉนยังไม่เมา” เจ้าของร้านว่า
“เหล้าของข้านี้ เรียกว่า ‘หอมทะลุมวล’ และยังเรียกว่า ‘ออกประตูแล้วล้มพับ’ เมื่อ

¹⁷ สามชามไม่ข้ามเนิน เป็นกลวิธีของผู้ประพันธ์เรื่อง ซึ่งใช้การอ้างสรรพคุณ ความเข้มข้นของสุราจนเกินจริงเพื่อเสริมให้เห็นถึงจิตใจที่องอาจกล้าหาญของอยู่ขงให้เด่นชัดขึ้น(Rèn Dàhuì, 1998: 203) กล่าวคือ การติดป้ายว่าสามชามไม่ข้ามเนินเป็นการบอกอย่างชัดเจนว่าสุรานั้นมีความเข้มข้นเพียงใด แต่อยู่ขงก็กล้าที่จะดื่มสุรานั้นมากถึงสิบแปดชามเป็นการเน้นอุปนิสัยที่องอาจกล้าหาญของอยู่ขง ก่อนที่เขาจะเดินทางขึ้นเนินต่อไปทั้งที่รู้ว่ามิใช่เรื่องจริง และสามารถต่อสู้เอาชนะเสือด้วยมือเปล่าอย่างองอาจ

เข้าปากจะเข้มข้น กลิ่นแรงสร้อย ไม่หนาก็ล้มพับ” อู่ซ่งว่า “เลิกพูดพล่อย ๆ ไม่ต้องกลัวไม่มีเงินจ่าย รินเหล้ามาอีกสามชามให้ข้าดื่ม” เจ้าของร้านเห็นอู่ซ่งไม่สะอึกสะเทือน จึงรินอีกสามชาม อู่ซ่งดื่มแล้วว่า “เป็นเหล้าดีจริง ๆ เก้าแก้ว ข้าดื่มหนึ่งชามจ่ายเจ้าหนึ่งชาม ขอให้รินมาเถิด” เจ้าของร้านว่า “ท่านหยุดตั้งท่าแต่จะดื่มเถิด เหล้านี้ทำให้คนเมาพับได้จริง ๆ ไม่มียารักษา” อู่ซ่งว่า “หยุดพูดพล่อย ๆ แม้เจ้าจะใส่ยาเพื่อให้สลบไว้ข้างใน ข้าก็มีมุกพิสูจน์ได้” เจ้าของร้านถูกเขาโมโหต่อว่ามากเข้า จึงรินสุราติดต่อกันอีกสามชาม อู่ซ่งว่า “เอาเนื้อมากินอีกสองซัง” เจ้าของร้านก็ห็นเนื้อสุกมาสองซัง รินสุรามามากสามชาม อู่ซ่งทั้งกินทั้งดื่มอย่างหยุดไม่ได้ ตั้งท่าแต่จะดื่มกินอย่างเดียว หยิบเศษเงินติดตัวออกมา ร้องเรียกว่า “เก้าแก้ว เจ้ามาดูเงินของข้า พอชำระค่าเหล้าเจ้าหรือไม่” เจ้าของร้านมองแล้วพูดว่า “เหลือถมเถ ยังต้องทอนเงินท่านด้วย” อู่ซ่งว่า “ไม่ต้องให้เจ้าทอน แค่อะเหล้ามาเติมก็พอ” เจ้าของร้านว่า “ท่านลูกค้า หากท่านจะดื่มเหล้า ก็ยังมีเหล้าอีกห้าหกชาม กลัวแต่ท่านจะดื่มไม่ไหวแล้ว” อู่ซ่งว่า “เมื่อมีมากถึงห้าหกชาม เจ้าก็รินมาให้หมดนั่น” เจ้าของร้านว่า “ร่างกายสูงใหญ่อย่างท่านนี้ หากเมาพับแล้ว จะพุงท่านไหวได้อย่างไร” อู่ซ่งว่า “ให้เจ้าพุงก็ไม่เรียกผู้กล้า” เจ้าของร้านไหนเลยจะยอมรินสุรามามาก อู่ซ่งจึงโมโห พูดว่า “ข้าก็มีได้กินของเจ้าเปล่า ๆ เลิกทำให้พ่อโมโห มิฉะนั้นจะทำให้ร้านเจ้าแตกกระเจยพาให้ร้านกระเจยของเจ้าทั้งหลายพังลงมา” เจ้าของร้านว่า “เจ้าคนนี่เมาแล้ว อย่าไปยุ่งกับเขาดีกว่า” จึงรินสุรามามากหกชามให้อู่ซ่งดื่ม ดื่มไปทั้งหมดลืบทิ้งห้าชาม¹⁸ ครั้นกระบองลูกขึ้นยืนพูดว่า “ข้าไม่เห็นจะเมา” เดินออกไปหน้าประตู หัวเราะแล้วพูดว่า “ไม่เห็นจะต้องเรียกว่า ‘สามชามไม่ข้ามเหิน’” มือถือกระบองแล้วก็เดินออกไป (166)

บู้สงเสพรุราสิ้นสามชามแล้วเจ้าของโรงกล้วจะเมา ไม่ตักสุรามามาก บู้สงจึงตบโต๊ะร้องเรียกจะเอาสุรา เจ้าของโรงว่าหนังสือปิดไว้ที่ประตูว่า “ถ้าผู้ใดกินสุราถึงสามชามก็เมาหนักไปไม่ได้ ข้าพเจ้ากลัวจะเมาจึงไม่ขายให้ ท่านจะรับประทานของอื่นก็มีถมไป บู้สงว่าเราไม่เมาตอก จงเอาสุรากับของอื่นมาอีกเถิด เจ้าของโรงตักสุรามามากหลายชาม บู้สงเสพรุราไม่เมาจะเอาสุราอีกเจ้าของโรงก็ไม่ใคร่จะขาย บู้สงว่าเราไม่มีเงินให้หรือ เจ้าของโรงเสียไม่ได้ก็ตักสุรามามากให้บู้สงเสพรุราลืบทิ้งแปดชาม จึงพูดว่าสุราของท่านดีจริงแต่เราดื่มก็ไม่เห็นเมา คิดเงินให้เจ้าของสุราแล้วออกโรงไป(2, 144)

เนื้อความในส่วนนี้ แม้ฉบับภาษาไทยแปลสรุปอย่างได้ใจความ แต่ในด้านบุคลิกอารมณ์ลักษณะนิสัยของตัวละครนั้น ต้นฉบับภาษาจีนมีความชัดเจนมากกว่า ผู้อ่านจะรู้จักลักษณะนิสัยของอู่ซ่งที่กล้าหาญ ไม่กลัวใคร พุดจาโผงผาง ตรงไปตรงมาและเข้าใจถึงสาเหตุที่อู่ซ่งโมโหเจ้าของร้านที่ไม่ยอมรินสุราให้ว่า เนื่องจากตนทั้งเหนื่อยทั้งหิวกระหาย

¹⁸ หากรวมสุราสามชามแรกที่เจ้าของร้านรินให้จะเท่ากับสิบแปดชาม

และร้อน ประกอบกับเป็นคนที่ชอบดื่มสุรายู้งเดิม เจ้าของร้านพยายามชี้แจงเหตุผลว่าสุรานี้มีฤทธิ์มากเพียงใดก็ไม่ยอมฟัง พาลจะก่อเรื่องจนเจ้าของร้านจำใจรินให้ดื่ม ฉบับภาษาไทยจากเนื้อความในส่วนนี้ อุ้งงจะพูดจ่ามนวลกว่า ไม่มีอารมณ์เกรี้ยวกราด คุร้าย เหมือนอุ้งงในต้นฉบับภาษาจีน

ตัวอย่างที่ 4

อุ้งงเห็นเสือกระโจนมา ก็หลบไปอยู่ทางด้านหลังของเสือ การที่เสือจะเหยี่ยวหลังดูคนนั้นลำบากมาก จึงเอากรงเล็บหน้าจิกไว้ที่พื้น ยกขาหลังถีบ อุ้งงก็หลบไปอีกด้าน เสือเมื่อเห็นว่าถีบไม่โดน ก็คำรามเสียงก้องกังวาน ดุจเสียงฟ้าร้อง สะเทือนเนินให้สั่นคลอน หางของเสือที่เหมือนกระบองเหล็กที่ตั้งตรงขึ้น แค่ฟาดหางทีเดียว อุ้งงก็หลบไปอีกด้าน ที่แ่เวลาเสือจะกินคน ก็แค่กระโจน ถีบ ฟาดด้วยหาง เมื่อใช้สามกระบวนนี้ไม่ได้ผล แรงโกรธก็หมดไปครึ่งหนึ่ง เสือตัวนั้นฟาดหางไม่โดนก็คำรามแล้ววกกลับมา อุ้งงเห็นเสือนั้นก็กลับตัวมา ก็เอาสองมือควงกระบองกระโจนฟาดลงไปอย่างสุดกำลัง ได้ยินแต่เสียงดังซู่ ทำให้ต้นไม้พร้อมกับกิ่งที่ติดใบไม้ขาดสะบั้นร่วงลงมา เมื่อดูอีกทีก็เห็นว่ากระบองดีไม่ถูกเสือ ที่แ่ก็ตื่นเต้น ดีไปโดนแต่ต้นไม้แ่แห้ง ๆ ทำให้กระบองหักสองท่อน ถีบไว้ได้แค่ครึ่งท่อนในมือ เสือตัวนั้นคำราม โม่โม่ขึ้นมา พลิกตัวกระโจนเข้าใส่ อุ้งงกระโดดทีเดียวก็กอຍไปไกลกว่าสิบก้าว พอดีเสือนั้นเอาอุ้งงเข้าหน้าทั้งสองจิกลงตรงหน้าอุ้งง อุ้งงเอากระบองที่หักครึ่งโยนไว้อีกทาง เอาสองมือกระซากหนังเสือลายเอาไว้ กดลงไป เสือตัวนั้นพยายามต่อสู้ดิ้นรน แต่ก็หมดแรงตั้งแต่แรก ถูกอุ้งงใช้แรงทั้งหมดกดไว้ ไหนจะยอมอมมือแม่สักนิด อุ้งงเอาเท้าไปข้างหน้าทาบน้ำเสือ มุ่งแต่จะถีบ เสือนั้นคำรามออกมา ตะกุกดินที่พื้นกระจุยกระจายเป็นสองกอง กลายเป็นหลุมดินหนึ่งหลุม อุ้งงจับเอาปากเสือกดลงในหลุมดิน เสือถูกอุ้งงปราบ ไหนเลยจะมีเรียวแรง อุ้งงเอามือซ้ายจิกหนังลายแ่่น เอามือขวาออกมา กำหมัดที่แข็งแ่กร่งราวตุ้มเหล็ก ออกแรงสุดกำลัง ทบเข้าไปห้าสิบถึงเจ็ดสิบหมัด ที่ดา ปาก จมูก หู ของเสือมีเลือดสดไหลออกมา อุ้งงนั้นใช้กำลังมหาศาลสุดแรง ใช้เพลงยุทธเท่าที่มี ไม่นานก็ตีเสือจนกองเหมือนแ่่นที่ห่มด้วยปลอกผ้าลาย

ณ บัดนั้นเสือร้ายที่เหินจึงหยางตัวนั้น ได้ถูกอุ้งงใช้เวลาน้อยกว่าที่ใช้ในการกินอาหารหนึ่งมื้อ ใช้กำปั้นและเท้าทุบตีจนเสือขยับตัวมิได้ หายใจหอบ อุ้งงวางมือ มาที่ข้างป่าสนหากระบองที่หักมาถือไว้ในมือ กลัวแต่ว่าเสื่อยังไม่ตาย จึงเอากระบองตีอีกรอบ เสือนั้นก็สิ้นลมหายใจ(167-168)

ภาพอุ้งฆ่าเสือบนเนินจิ่งหยาง

(จากหนังสือ Liángshān yú Liángshān Yǐngxióng)

เสือนั้นเห็นคนแอบอยู่ที่โคตโกมเข้าไปด้วยกำลังแรง ต้นไม้และแผ่นดินทวันไหว บู้สงตกใจจนหายเมาก็หลบไปข้างหลังเสือ เสือโกมเข้าไป สองเท้าหน้าคว่ำคนไม่ได้ก็โกรธ เสียงคำรามออกกระหึ่มไปทั้งป่า ธรรมชาติเสือจะเหยี่ยวหลังกามดูคนไม่สู้ว่องไว ถ้าคนหลบไปอยู่ข้างหลังก็ต้องหันหน้ากลับจึงจะโคตเข้าทำร้ายได้ ครั้นบู้สงหลบไปอยู่ข้างหลัง เสือหันหน้ากลับมาเห็นก็โกมเข้าไป สองเท้าหน้าคว่ำ บู้สงหลบไปเสียข้างหลังอีกครั้งหนึ่ง แต่เสือนั้นโกมเข้าถึงสามครั้งก็ไม่ได้ เอาเท้าตะกายดินคำรามอยู่ บู้สงเห็นเสืออ่อนกำลังมือขวาถือกระบองสั้นไว้คอยรับ เสือขยับจะโกม บู้สงเอาระบองขว้างด้วยกำลังแรงแต่หาถูกเสือไม่ ถูกต้นไม้ขาดล้มลงกระบองหักเป็นสองท่อน เสือก็ตรงเข้าเอาเท้าหน้าทั้งสองคว่ำตัว บู้สงจับไว้ได้ทั้งสองข้างแน่นหนา เอาเท้าตีหน้าเสือด้วยกำลังแรงประมาณสามสิบที เสือนั้นอ่อนสิ้นกำลัง บู้สงก็ไปวางถีบซ้ำถูกแตกหน้าล้มลง บู้สงฉวยเอาระบองที่หักสองท่อนมาทุบเสือจนขาดใจตาย(2, 146-147)

เนื้อความตอนนี้เป็นตอนที่อุ้งซ่งต่อสู้กับเสือบนเนินจิงหยาง¹⁹ ซึ่งเป็นฉากเด่นของตัวละครอุ้งซ่ง นอกจากจะแสดงถึงความกล้าหาญและพลังกำลังของอุ้งซ่งแล้ว ยังแสดงถึงลักษณะพิเศษของอุ้งซ่งที่ว่าเมื่อตีมีสุราแล้วทำให้เกิดความกล้าหาญ อุ้งซ่งซึ่งกำลังเมาเนื่องจากตีมีสุราเป็นจำนวนถึงสิบแปดชาม พบกับเสือร้ายที่หิวกระหายจึงเกิดการต่อสู้ที่ดุเดือดท่ามกลางป่าเขา อุ้งซ่งอาศัยความว่องไวและกำลัง มือก็ทุบ เท้าก็ตีเสือ เสือเมื่อสยบอุ้งซ่งมิได้ก็ยิ่งทวีความโมโห ทั้งสองต่อสู้กันอย่างดุเดือด จนสุดท้ายเสือหิวก็หมดแรงก่อน ถูกอุ้งซ่งใช้เพียงมือเปล่าฆ่าตาย เนื้อความในฉบับภาษาไทยแปลสรุปเพียงว่าอุ้งซ่งและเสือสู้กันอย่างไรเป็นเนื้อความสั้นๆมิได้แจ่มแจ้งชั้นเชิงการต่อสู้โดยละเอียด แม้จะได้ใจความว่าอุ้งซ่งมีพลังกำลังมาก ใช้เท้าตี กระบองทุบ แต่เสือนิสู้มีชั้นเชิงและดุร้ายเท่าต้นฉบับ ชวนให้เข้าใจว่าอุ้งซ่งฆ่าเสือตายได้อย่างง่ายตายเหลือเกิน

ตัวอย่างที่ 5

ทุกคนเห็นแล้วก็ยินดี เรียกให้คนหนึ่งไปรายงานให้ผู้ดูแลอำเภอกับคหบดีที่อยู่ในความดูแลทราบก่อน ชาวบ้านที่เหลือนอยู่ห้าถึงเจ็ดคนตรงนั้นจับเสือมัดเอาไว้และแบกลงเนินมา ถึงสันเขาก็มีคนเจ็ดสิบถึงแปดสิบคนเดินร้องส่งเสียงมา

¹⁹ มีเรื่องเล่าว่าการที่ชื่อในอาณ ผู้เขียนเรื่องสุขहुจวัน สามารถบรรยายฉากการต่อสู้ระหว่างอุ้งซ่งและเสือบนเนินจิงหยางได้อย่างสมจริงนั้น เนื่องมาจากคืนวันหนึ่งเขาเห็นขอทานตีสุนัขได้แสงจันทร์ จึงนำมาเป็นข้อมูลในการเขียนบรรยายเป็นตอนอุ้งซ่งตีเสือที่เลื่องชื่อ นอกจากนี้ขณะที่เขียนบรรยาย เขายังได้นำกระดาษพับเป็นรูปเสือมาวางไว้บนโต๊ะเพื่อจินตนาการถึงลักษณะท่าทางของเสืออีกด้วย(Qiū Zhènshēng, 1992: 28)

เอาเสื้อที่ตายแบกไว้ข้างหน้าก่อน เอาเกี่ยวแบกอยู่ตรงมาที่บ้านคหบดีคนหนึ่ง ในที่นั้น คหบดีและผู้ดูแลท้องที่ล้วนอยู่หน้าจวนคอยต้อนรับ เมื่อแบกเสื้อนี้มาถึงลานหน้า คหบดีท้องถิ่นและครอบครัวพรานในเมืองนี้ยี่สิบสามสิบคนล้วนมาดูอยู่ ผู้คนถามว่า “ท่านผู้กล้าหาญมีนามว่าอะไร บ้านอยู่ที่ไหน” อยู่ชงว่า “ข้าเป็นชาวอำเภอชิงเหยง ที่อยู่ใกล้กับอำเภอนี้ แขนู่ชื่อชง เป็นลูกชายคนที่สองของครอบครัว เพราะจาก แคว้นซางมา คินก่อนตีเมสสุราเมาที่ร้านสุราข้างเนินนั้น ขึ้นเนินมาเจอเจ้าเดี่ยวรัจฉา ดัวนี้” แล้วก็เล่าเรื่องที่ตีเสื้อด้วยกำปั้นและทำอย่างละเอียดอีกรอบ บรรดา คหบดี ต่างสรรเสริญว่า “ช่างเป็นวีรบุรุษโดยแท้” พรานทั้งหลายก็นำอาหารที่ล่ามาให้อยู่ชง แกล้มสุรา อยู่ชงเนื่องจากตีเสื้อจนอ่อนแรงแล้วจึงอยากจะพักผ่อน คหบดีก็เรียกคน งานมาเตรียมห้องพักให้อยู่ชง เมื่อฟ้าสางบรรดา คหบดีก็ให้คนล่องหน้าไปรายงานที่ อำเภอ ขณะเดียวกันก็จัดแจงเตรียมเปลเสื้อให้เรียบร้อยเพื่อส่งไปยังอำเภอ

พอฟ้าสาง อยู่ชงตื่นขึ้นมาล้างหน้าล้างปาก บรรดา คหบดี ลากแพะที่ฆ่า แล้ว กับสุราอีกหาวไว้ในโถงคอยต้อนรับ อยู่ชงสวมเสื้อ จับผ้าโทกศีรษะให้เรียบร้อย ออกไปถึงข้างหน้าพบกับผู้คน บรรดา คหบดีของออกสุราแล้วบอกว่า “เสื้อร้ายคร่าชีวิต ผู้คนไปมิรู้เท่าใด แม้แต่พรานก็โค่นโคบายไปหลายครั้ง วันนี้โชคดีมีท่านผู้กล้าหาญมา ช่วยกำจัดภัย ประการแรกเป็นบุญวาสนาของคณในหมู่บ้าน ประการที่สองทำให้ผู้ เดินทางสามารถผ่านไปมาได้ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ท่านผู้กล้าหาญมอบให้กับเราโดยแท้” อยู่ชงพูดขอบคุณว่า “มิใช่ความสามารถของข้าน้อย เพราะอาศัยบารมีของพวกท่าน ต่างหาก” คนทั้งหลายต่างมาแสดงความยินดี ตีหมกกันตลอดทั้งเช้า แบกเสื้อออก มาไว้บนตั่ง บรรดา คหบดีในหมู่บ้านล้วนเอาผ้าแพรตัวนสีแดงมาคล้องให้อยู่ชง อยู่ชง มีสัมภาระเล็กน้อยฝากไว้ที่จวน แล้วออกมาพร้อมกันที่หน้าจวน ท่านนายอำเภอ อำเภอหยางกุให้คนมารับอยู่ชงอยู่ก่อนแล้ว เมื่อพบกันแล้ว ก็เรียกคนในจวนสี่คน หน้าเกี่ยวไปรับมาแบกอยู่ชง หามเสื้อไว้ข้างหน้า ประดับด้วยแพรตัวนสีแดง แห่มาถึง อำเภอหยางกุ

ชาวอำเภอหยางกุได้ยี่สิบห้าผู้กล้าหาญปราบเสื้อที่เนิ่นจิ่งหยางจนตายก็ ต่างพากันออกมาต้อนรับ ส่งเสียงร้องดังสนั่นไปทั่วอำเภอ เมื่ออยู่ชงมองออกไปนอก ก็ยี่สิบห้าผู้กล้าหาญก็เห็นคนเบียดเสียดกัน ร้องเสียงอื้ออึงจนทางเดินติดขัด เพราะต่างพากันมาดู การแห่เสื้อ เมื่อมาถึงหน้าอำเภอ นายอำเภอได้รอคอยอยู่ที่โถงแล้ว อยู่ชงลงจาก เกี่ยว เสื้อก็ถูกหามมาถึงหน้าศาลว่าการแล้ววางไว้ที่ทางเดิน นายอำเภอเห็น ลักษณะของอยู่ชงและมองเสื้อลายตัวโตแล้วก็มาพินิจดูว่า “หากมิใช่ชายฉกรรจ์เช่นนี้ จะปราบเสื้อร้ายได้อย่างไร” แล้วเรียกอยู่ชงมาที่โถง อยู่ชงคารวะทักทายที่หน้าโถง นายอำเภอถามว่า “ท่านผู้กล้าหาญที่ปราบเสื้อ ช่วยเล่ามาสิว่าท่านปราบเสื้อได้ อย่างไร” อยู่ชงก็เล่าเรื่องการปราบเสื้อที่หน้าโถงหนึ่งรอบ บรรดาคนทั้งในและนอก โถงก็ตกใจตะลึงหนึ่ง นายอำเภอก็ยื่นสุราให้อยู่ชงดื่มหลายจอกที่โถงนั้นและนำเงินหนึ่ง

พันตำลึงที่บรรดาคนหบดีรวบรวมมาได้มามอบให้อู่ซง อู่ซงกล่าวว่า "ข้าอาศัยบารมีของท่านนายอำเภอ บังเอิญโชคดีปราบเสื่อได้ มิใช่ความสามารถของข้าน้อย จะกล้ารับรางวัลได้อย่างไร ข้าน้อยได้ยินว่าเพราะเสื่อตัวนี้ทำให้หลายคนถูกท่านทำโทษ หากเอารางวัลพันตำลึงนี้แบ่งให้พวกเขาไปใช้จะไม่ดีกว่าหรือ ท่านเห็นเป็นอย่างไรร" นายอำเภอว่า "เมื่อเป็นเช่นนั้น ก็แล้วแต่ท่านผู้กล้าหาญเถิด"(169-170)

พวกเหล่านั้นยินดียิ่งนักจัดเกี้ยวมาหามบู้สงและช่วยกันหามเสื่อลงจากเนินมาคนทั้งปวงแตกตื่นมาดูเสื่อที่บ้านนายอำเภอแล้วสรรเสริญว่าบู้สงมีฝีมือเข้มแข็งนัก นายอำเภอจัดโต๊ะและสุรมาเลี้ยงบู้สง แล้วจัดหาคคนหามเสื่อไปให้ผู้รักษาเมืองเอียงก๊กกัย ผู้รักษาเมืองเอียงก๊กกัยเห็นเสื่อตาย แจ้งว่าบู้สงเป็นผู้ฆ่าก็ยินดีจึงสั่งให้ทหารเอาเกี้ยวไปรับบู้สงมา ตามบรรดาชาวเมืองก็เลื่องลือว่าคนดีเสื่อตาย ชวนกันมาดูบู้สงไปถึงบ้านผู้รักษาเมือง ผู้รักษาเมืองก็ต้อนรับเป็นอันดีแล้วถามว่าท่านนี้อยู่เมืองไหน บู้สงว่าข้าพเจ้าเป็นชาวเมืองเซ่งหัวกัยแซ่บู๊ชื่อสง ผู้รักษาเมืองสรรเสริญว่าฝีมือเข้มแข็งนัก แล้วจัดแพรสีแดงกับเงินพันตำลึงให้เป็นรางวัลแก่บู้สง บู้สงรับเงินมาแจกให้พวกที่ไปยิงเสื่อนั้นได้เท่ากันทุกคน (2, 148)

แม้ฉบับภาษาไทยในส่วนี้จะเป็นการแปลสรุปความแต่ก็สามารถสื่อเรื่องราวสำคัญได้ครบถ้วน สามารถสื่อความยินดีของชาวเมืองที่อยู่ซึ่งสามารถปราบเสื่อร้ายที่ทำร้ายผู้คนได้ แม้แต่นายอำเภอและเหล่าคนหบดีก็ออกมาต้อนรับ ผู้คนไม่ต้องหวาดกลัวเสื่อร้าย นายพรานไม่ต้องโทษบ่อยอีกต่อไป ชื่อเสียงของอู่ซงขจรไปทั่วหล้าในชั่วข้ามคืนเมื่อความสามารถของเขาเป็นที่ประจักษ์ นอกจากนี้ยังสามารถสื่อความมีน้ำใจกว้างขวางไม่โลกในผลตอบแทนของอู่ซง เมื่อได้เงินรางวัลก็แบ่งเงินรางวัลให้บรรดาพรานซึ่งก่อนหน้านี้ถูกทำโทษเนื่องจากจับเสื่อมิได้โดยทั่วกัน ทำให้นายอำเภอชื่นชมในตัวอู่ซงและแต่งตั้งให้เขาเป็นหัวหน้ากองในเวลาต่อมา

ตัวอย่างที่ 6

หญิงคนนั้นอยู่ข้างบน ได้เห็นลักษณะอู่ซงแล้วคิดในใจว่า "อู่ซงกับเขาเป็นที่ห้องกันแท้ๆ แต่กลับเกิดมารูปร่างสูงใหญ่ หากข้าได้แต่งงานกับคนอย่างนี้ก็ไม่เสียชาติเกิด ท่านดู 'ผู้หยาบตะปูสามนิ้ว'ของข้า สามส่วนเหมือนคน อีกเจ็ดส่วนเหมือนผี โยะข้าจึงโชคร้ายเช่นนี้ ..."(172)

นางพั่วกิมเหลียนเห็นลักษณะรูปร่างบู้สงดีก็มีความเสนทาร์รักใคร่ จึงคิดว่าถ้าแม้เราได้กับบู้สงเห็นจะดี มาได้คนเช่นนี้เสียใจนัก(2, 151)

พานจินเหลียนเมื่อได้พบอุ้งนางสามมีซึ่งมีรูปร่างหน้าตาและความแข็งแกร่งเหนือกว่าอุ้งตำสามิตนราวฟ้ากับดิน จึงเกิดการเปรียบเทียบว่าหากคนได้แต่งงานกับอุ้งงก็จะดีกว่าแต่งงานกับคนรูปชั่วเช่นอุ้งตำ ดังนั้นบรรยายลักษณะของอุ้งดำผ่านมุมมองของพานจินเหลียนว่าผิวหยาบตะปูสามนิ้ว ซึ่งหมายถึงมีรูปร่างเตี้ย ผิวพรรณหยาบและมีสีน้ำตาลคล้ำเหมือนเปลือกไม้ สามส่วนเหมือนคนอีกเจ็ดส่วนเหมือนผี ส่วนฉบับภาษาไทยมิได้บรรยายว่าอุ้งดำอัปลักษณ์เพียงใด การแปลสรุปความในส่วนนี้แม้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจรับรู้ว่าอุ้งดำมีรูปร่างหน้าตาอัปลักษณ์ แต่ก็มิได้สะท้อนถึงความคับแค้นใจของนางที่ต้องแต่งงานกับคนอัปลักษณ์เช่นอุ้งดำกลางอย่างไม่เต็มใจ²⁰ ได้เท่ากับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 7

“อา” มาที่นี่ได้กี่วันแล้ว” อุ้งงตอบว่า “ถึงตอนนี้ก็สิบกว่าวันแล้ว” นางว่า “อาพักอยู่ที่ใด” อุ้งงว่า “พักชั่วคราวอยู่ที่ศาลาว่าการอำเภอ” นางว่า “หากเบื่ง เช่นนี้ก็ไม่ต้องมา” อุ้งงว่า “ตัวคนเดียวจัดการง่าย เข้าค้ามีทหารมารับใช้” นางว่า “คนประเภทนั้นรับใช้อา จะดูแลทั่วถึงได้อย่างไร ไยไม่ย้ายมาพักอยู่ที่บ้านแล้ว เข้าค้าเมื่อจะกินน้ำแกง ข้าก็จะเตรียมให้ด้วยตนเอง ไม่กระด้างเหมือนคนคนสกปรก พวกนี้เตรียมอาหาร อาจะได้กินน้ำแกงสะอาดและวางใจได้” อุ้งงว่า “ขอบคุณที่สะกั้มาก” นางว่า “หรือว่ามีห้องสะกั้ที่อยู่อื่น พามาพบกันก็ดี” อุ้งงว่า “อู่เอ้อร์ ไม่เคยแต่งงาน” นางก็ถามอีกว่า “อาอายุเท่าใด” อุ้งงว่า “ยี่สิบห้าปีแล้ว” นางว่า “แก่กว่าข้าสามปี อามาจากที่ใด” อุ้งงว่า “อยู่ที่แคว้นซางปิกว่า คิดแต่เพียงว่าพี่ชายอยู่ที่อำเภอชิงเหอ มิคิดว่าย้ายมาอยู่ที่นี่” นางว่า “เรื่องมันยาว ตั้งแต่ได้แต่งงานกับพี่ชาย เจ้าเขาดีเกินไปถูกผู้คนรังแก อยู่ที่อำเภอชิงเหอไม่ได้ ย้ายมาที่นี่ หากแข็งแรงเช่นอา ใครเล่าจะกล้ามารังแก” (172)

คิดแล้วจึงพูดกับบู๊สงว่า เดิมอยู่ ณ เมืองเซงหัวกั๊ย ผู้คนชมเชงจึงได้พากันมาอยู่เมืองนี้ ถ้ามัน้องอยู่ที่ไหนจะไม่มีผู้ใดย้ายได้ น้องไปอยู่ที่ไหน มาเมืองนี้ได้กี่วัน บู๊สงบอกว่าเดิมไปอยู่เมืองของจิ่วไต้ปีเศษหมายจะไปเยี่ยมเยือนพี่ มาเป็นครุฑหารอยู่เมืองนี้ได้ประมาณสิบวัน พอบู๊ต้วนึงจัดสุรากับสิ่งของมาชวนกันกินโต๊ะเสปสุราทั้งสามคน นางพั่วกิมเหลียนจึงถามบู๊สงว่า น้องพ่านักอาศัยอยู่ที่ใด จงมาอยู่ด้วยกันเถิด เราจะอุปถัมภ์ปฏิบัติ

²⁰ เดิมนางพานจินเหลียนเป็นสาวใช้ที่บ้านเศรษฐี ต่อมาเศรษฐีออกจากไต้ นางแต่นางไม่ยอมและไปฟ้องภรรยาเศรษฐี เศรษฐีโกรธจึงยกนางให้กับอุ้งดำชายอัปลักษณ์โดยไม่คิดค่าสินสอด

²¹ อา ในที่นี้หมายถึงอุ้งง ในกรอบครวัจจินที่สะกั้จะเรียกน้องสามมีว่า อา ตามที่หลานๆเรียกกัน

เอง บรู๊สว่าอยู่ที่หน้าบ้านผู้รักษาเมืองจะใช้สอยสิ่งใดพวกทหารมากอยปฏิบัติอยู่คนหนึ่ง(2, 151)

เนื้อความต้นฉบับนางพานจินเหลียนถามความเป็นมาของอู่ซงว่าเป็นเช่นไร แล้วจึงเล่าว่าเดิมนางกับอู่ต้าพักอยู่ที่อื่น เพราะอู่ต้าสามีเป็นคนอ่อนแอ เมื่อถูกผู้คนรังแกจึงย้ายมาที่นี่ หากอู่ซงย้ายมาอยู่ด้วยก็ไม่มีใครมารังแกได้ การที่นางถามคำถามมาทั้งหมดนี้ก็เพื่อชักชวนให้อู่ซงมาอยู่ด้วย ส่วนฉบับภาษาไทยเป็นการสรุปโดยมีเนื้อความไม่แตกต่างกัน ต่างกันเพียงการเรียงลำดับ ฉบับภาษาไทยนางเริ่มเล่าเรื่องราวของตนก่อนว่าถูกรังแกจึงย้ายบ้านมาแล้วจึงชวนอู่ซงมาอยู่ด้วยกัน จากนั้นจึงถามถึงความเป็นมาของอู่ซงและชวนอู่ซงมาอยู่ด้วยอีกครั้ง อู่ซงจึงบอกกว่าตนมีที่พักแล้วและมีทหารคอยรับใช้

ตัวอย่างที่ 8

ยายหวางหัวเราะออกมาว่า “ข้าแก่ขอดูอย่างไม่มีคั้งท่าขนนางใหญ่ บ้านข้าชายชาก็มีบอกยาม วันที่สามต้นเดือนหกเมื่อสามปีก่อนเป็นวันที่หิมะตก ชายชามสมผลไม้แห้งและผลไม้เชื่อม ถึงตอนนั้นก็ขายไม่ออก อาศัยเพียงทำงานจิปาตะเลี้ยงตัวเองเท่านั้น” ซีเหมินซึ่งถามว่า “อย่างไรเรียกทำงานจิปาตะ” ยายหวางยิ้มแล้วพูดว่า “ข้าแก่อันดับแรกก็เป็นแม่สื่อและเป็นแม่ค้าคนกลางได้ แล้วยังทำคลอดได้ เลี้ยงเด็กก็ได้ พุดสื่อรักให้ชายหญิงได้ วางแผนให้หนุ่มสาวลักลอบมีสัมพันธ์กันได้” ซีเหมินซึ่งว่า “ป้าพุดเรื่องนี้ให้ข้าได้สำเร็จจริง ๆ ก็จะทำให้เงินท่านสิบตำลึงเป็นทุนทำโรงศพ”(180)

ยายเหิงไผ่ว่าข้าพเจ้าขายน้ำชามาพิเศษ เงินทองก็ไม่พอใช้สอยซื้อหารับประทาน ข้าพเจ้าจึงเป็นเถ้าแก่ชักสื่อพอได้สินจ้างมาเลี้ยงชีวิตมา หากไม่ก็อดตายเสียนานแล้ว ไชขุนแข่งจึงพุดว่าถ้าชักสื่อรายนี้ให้สมความปรารถนาจะให้เงินสิบตำลึง(2, 163)

เมื่อยายหวางรู้ว่าซีเหมินซึ่งได้เห็นนางพานจินเหลียนแล้วเกิดความรักใคร่ จึงทำที่เล่าเรื่องราวของตนว่าตนเปิดร้านขายชาก็ไม่พอเลี้ยงตัว ต้องอาศัยงานจิปาตะเลี้ยงตัวเอง การพุดเช่นนั้นนอกจากจะเป็นการแสดงฐานะความยากลำบากของตนเพื่อให้ซีเหมินซึ่งเห็นใจแล้ว ยังเป็นการหลอกล่อให้ซีเหมินซึ่งถามว่างานจิปาตะที่ว่านั้นคือสิ่งใด ยายหวางได้ที่จึงว่าตนสามารถเป็นแม่สื่อได้ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการของซีเหมินซึ่ง ต้นฉบับภาษาจีนเน้นลวดลายวาทะของยายหวางที่พุดอ้อมค้อมสื่อให้ซีเหมินซึ่งขอให้ตนเป็นแม่สื่อ แต่ฉบับภาษาไทยสรุปคำพุดของยายหวางซึ่งบอกซีเหมินซึ่งอย่างตรงไปตรงมาว่า ตนยังสามารถเป็นแม่สื่อได้เพื่อหาเงินมาเลี้ยงชีวิต

ตัวอย่างที่ 9

ยายหวังว่า “ตอนนี้เจ้าโง่นี้ป่วยหนัก ฉวยโอกาสตอนเขาอาการหนัก ลงมือสะตวก เอาสารหนูในบ้านคุณชายใหญ่มาสักนิดหนึ่ง และให้แม่หางไปซื้อยา แก้ปวดหัวใจมาหนึ่งขวด เอาสารหนูใส่ข้างใน เก็บไว้เดี๋ยวนี้เสีย เอาไฟเผาให้เรียบร้อย ไร้ร่องรอย พออยู่เอ๋อกลับมา ดูสิว่าจะกล้าทำอะไร โบราณว่าไว้ พี่สะใภ้ห้องสามไม่ยุ่งเรื่องกันและกัน แต่งงานครั้งแรกญาติจัดการให้ แต่งงานใหม่ขึ้นอยู่กับตนเอง ห้องสามจะมายุ่งได้อย่างไร ไปมาหาสู่กันเงียบๆ ครึ่งปีหนึ่งปีก็เรียบร้อย คอยไว้ ทุกข์ให้สามิตรบกกำหนด จะได้แต่งเข้าบ้านคุณชายใหญ่ นี่ไม่ใช่การเป็นผ้าเมียถาวร มีความสุขจนแก่เฒ่าหรือ อุบายนี้เป็นอย่างไร”(180)

ยายเหิงไผ่ว่า ถ้ากระนั้นเอายาพิษให้กินตายเสียก็แล้วกัน ความเรื่องนี้ชาวบ้านไม่มีผู้ใดรู้ บุกกลับมาบอกว่าป่วยตายเสียก็สิ้นเรื่อง(2, 173)

เนื่องจากซีเหมินซิงเปิดร้านขายยาย่อมมียาทุกประเภทอยู่ในร้าน เมื่อคิดจะวางแผนสังหารอยู่ตำต๋วยสารหนูจึงเป็นเรื่องง่ายตาย ไม่มีผู้ใดรู้ ไม่ต้องไปซื้อหา ยายหวังจึงคิดแผนการชั่วร้ายนี้ขึ้น เมื่ออยู่ตำต๋วยก็ให้นำศพไปเผาทำลายหลักฐาน หากอยู่ซงกลับมาก็เอาเรื่องมิได้เนื่องจากไม่มีหลักฐาน นานเข้าเรื่องนี้ก็จบไป แสดงให้เห็นความเป็นคนเจ้าแผนการและชั่วร้ายไม่คิดถึงศีลธรรมของยายหวังได้อย่างชัดเจน อุบายของยายหวังนั้นโหดเหี้ยม มีการวางแผนไว้อย่างรัดกุม อีกทั้งใช้คำพูดได้อย่างมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ชวนให้พานเงินเหลียนและซีเหมินซิงคล้อยตาม ส่วนแผนการในฉบับภาษาไทยเป็นการสรุปเป็นแผนการสั้นๆง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเท่าต้นฉบับภาษาจีน

ตัวอย่างที่ 10

นางเดินกลับขึ้นมาข้างบน เมื่อเห็นอยู่ตำต๋วยใจอ่อนเหมือนหอคอย ความตาย นางก็นั่งลงข้างเตียง แสร้งร้องไห้ อยู่ตำต๋วยว่า “เจ้าโง่มาร้องไห้” นางเช็ดน้ำตาแล้วพูดว่า “ข้าชั่วบุบทำชั่ว โดนพวกนั้นหลอก ใครจะคิดว่ากลับมาทิ่มท่าน ข้าสอบถามได้ยารักษาโรคเจ็บหัวใจอย่างดีมาชานหนึ่ง ข้าจะไปซื้อมารักษาท่าน ก็กลัวท่านสงสัย ไม่กล้าไปซื้อ” อยู่ตำต๋วยว่า “เจ้าช่วยให้ข้ารอดชีวิตได้ ไม่เป็นอะไรอีก จะไม่เอาเรื่องและไม่ติดใจอะไร เมื่ออยู่เอ๋อกลับมาจะไม่พูดถึงเรื่องนี้ รีบไปซื้อยามาช่วยชีวิตข้าเถิด” นางนำเหรียญไปจำนวนหนึ่งแล้วเดินมาหนึ่งที่บ้านยายหวัง โดยให้ยายหวังไปซื้อยามกลับมา นางนำยาขึ้นไปข้างบนให้อยู่ตำต๋วย พูดว่า “ยารักษาโรคเจ็บหัวใจนี้ หมอให้ท่านกินตอนเที่ยงคืน กินแล้วห่มผ้าจนมืดให้เหงื่อออก พรุ่งนี้ก็ลุกขึ้น

ได้แล้ว อุต๋าว่า “ถ้าอย่างนั้นดีมาก ขอรบกวนเมีย คินนี่ตอนที่ยังคิน ตื่นมาปรุงยา ให้ข้ากิน” นางว่า “ท่านวางใจเถิด ข้าจะคอยดูแลท่านเอง”

เห็นว่าท้องฟ้ามืดแล้ว นางก็จุดไฟในห้อง ต้มน้ำหม้อใหญ่ไว้หนึ่งหม้อ นำผ้าหนึ่งผืนต้มในน้ำ เมื่อได้ยินเสียงตีบอกเวลาก็ทอดีเป็นเวลายามสาม นางก็เอายาพิษใส่ในถ้วยเล็ก ๆ ก่อน และดักน้ำร้อนเปล่าหนึ่งชามแล้วยกไปชั้นบน ร้องเรียกว่า “ท่านพี่ ยายอยู่ที่ใด” อุต๋าว่า “อยู่ที่โต๊ะตรงข้างหมอน เจ้ารีบไปปรุงมาให้ข้ากิน” นางเอาเสื้อขึ้น เอายาโรยใส่ในถ้วย เมื่อใส่ยาแล้วรีบร้อยแล้วก็เอาน้ำร้อนชงเทลงไปในถ้วย เอาปืนเงินบนศีรษะมาคนให้เข้ากัน มือซ้ายพยุงอุต๋าลุกขึ้น มือขวาเอายากรอก อุต๋าจิบหนึ่งคำพูดว่า “เมียจ๋า ยาหนักินยากจัง” นางว่า “ขอเพียงรักษาโรคให้หาย จะสนใจว่ากินยากินยากทำไม” เมื่ออุต๋าจะจิบคำที่สอง นางตัวดีก็ฉวยโอกาสกรอกใส่ปาก ยาทั้งถ้วยจึงถูกกรอกลงคอไปหมด แล้วนางก็ปล่อยตัวอุต๋าริบกระโดดลงมาจากเตียง อุต๋าร้องขึ้นมาว่า “เมียจ๋า กินยาแล้วปวดท้องมาก ทรมานเหลือเกิน ทนไม่ไหวแล้ว” นางก็เอาผ้าห่มสองผืนจากท้ายเตียงมาคลุมหน้าจนมืด อุต๋าร้องว่า “ข้าหายใจไม่ออก” นางพูดว่า “หมอสั่งว่า ให้ข้าทำให้ท่านเหวี่ยงออกจะหายเร็วขึ้น” เมื่ออุต๋าจะพูดอีก นางกลัวเขาจะตื่น ก็กระโดดขึ้นเตียง นั่งบนตัวอุต๋า เอามือกดมุมผ้าห่มจนแน่น ไม่ยอมมอมแรง อุต๋านั้นร้องครวญสองที หอบหายใจหนึ่งครั้ง สำไส้ก็ขาดวิน สิ้นใจตาย ร่างกายไม่ขยับอีก(191)

บู้ตัวหนึ่งสำคัญว่าภรรยาปฏิบัติรักษาตามคำที่พูดไว้ มิได้สงสัยต้มยาพิษเข้าไป ต้มยาพิษบัดเดียวกับขาดใจตาย(2, 174)

การสรุปความของฉบับภาษาไทยเช่นนี้แม้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวว่าอุต๋าเชื่อใจที่นางพานจินเหลียนภรรยากลับใจและมาทำดีด้วย จึงต้มยาที่ผสมสารหนูเข้าไปจนขาดใจตาย แต่ก็ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านรับรู้ถึงมารยาของนางพานจินเหลียนที่ทาสีนักคิด ร้องหม่อมร้องไห้จนอุต๋าใจอ่อน เรียกให้นางปรุงยาให้ตนดื่ม เมื่อยาพิษออกฤทธิ์นางพานจินเหลียนก็เอาผ้าห่มปิดหน้าอุต๋าจนสิ้นใจตายอย่างโหดเหี้ยม ส่วนอุต๋าที่แม้จะอัปลักษณ์แต่มีจิตใจดี ไม่เพียงถูกภรรยาหลอกให้เชื่อใจแล้ว ยังต้องตายอย่างทรมานไร้ทางสู้

ตัวอย่างที่ 11

เมื่ออุซงสั่งการเสร็จแล้วก็เรียกว่า “พี่สะใภ้มาต้อนรับแขก ข้าจะไปเชิญมา” โดยไปเชิญยายหวางข้างบ้านก่อน ยายนั้นว่า “ไม่ต้องรบกวนให้หัวหน้ากองมาขอบใจ” อุซงว่า “รบกวนท่านป้ามากมาย ข้ามีหลักของข้า อาหารและเหล้าเตรียมไว้แล้ว จงอย่าปฏิเสธ” ยายนั้นเก็บป้ายร้าน ปิดร้าน เดินเข้ามาทางด้านหลัง อุซงว่า “พี่สะใภ้หัวโตะ” ยายหวางนั่งตรงข้าม” ยายนั้นเนื่องจากได้รับคำมั่นจากซีเหมิน

ซึ่งแล้ว ก็ดื่มสุรกาย่างวางใจ ในใจทั้งสองคนล้วนคิดว่า “คูสีว่าเขาจะทำอะไร” อุ๋ซงก็เชิญเหยาเอ๋อร์หลาง ชื่อเหยาเหวินชิง ช่างบ้านซึ่งเปิดร้านค้าเงิน เอ๋อร์หลางว่า “ข้าหน้อยไม่ว่าง ไม่รบกวนหัวหน้ากอง” อุ๋ซงดึงไว้แล้วว่า “เหล้าอ่อนๆหนึ่งจอก ใช้เวลาไม่นานดอก เชิญมาที่บ้าน” เหยาเอ๋อร์หลางนั้นได้แต่ยอมตามมา แล้วเรียกให้หิ้ง ช่างยายหวาง แล้วไปเชิญบ้านตรงข้ามสองบ้าน บ้านหนึ่งคือจ้าวชื่อหลาง ชื่อจ้าวจิ่งหมิงที่เปิดร้านขายของเช่นไห้วคนตาย ชื่อหลางว่า “ข้าหน้อยค้าขาย ปลีกตัวไปไม่ได้” อุ๋ซงว่า “จะได้อะไร บรรดาเพื่อนบ้านล้วนอยู่ที่นั่นแล้ว” จะไม่ไปก็ไม่ได้ อุ๋ซงลากมาที่บ้านแล้วพูดว่า “ท่านผู้เฒ่าประจวบบิดา” แล้วเชิญมานั่งข้างที่สะเก้ เชิญหูเจิ้งชิงที่เปิดร้านสุราฝั่งตรงข้าม เขายู้นั้นแต่เดิมเป็นข้าราชการ เมื่อเห็นว่าไม่ชอบมาพากลไหนเลยจะยอมมา อุ๋ซงไม่สนใจ ดึงตัวมาแล้วเชิญให้หิ้งข้างจ้าวชื่อหลาง อุ๋ซงว่า “ยายหวาง ช่างบ้านท่านเป็นใคร” ยายหวางว่า “คือบ้านท่านจางบ้านเขาขายหมี่” พอดีเขาอยู่ในร้าน เห็นอุ๋ซงเข้ามาก็ตกใจพูดว่า “หัวหน้ากอง ข้าไม่มีอะไรจะพูด” อุ๋ซงว่า “เรื่องในบ้านรบกวนพวกท่านมาก เชิญมาดื่มเหล้าอ่อนๆสักจอก” คนแก่เห็นว่า “ไอ้เหยา ข้าแก่ไม่เคยช่วยเหลืออะไรบ้านหัวหน้ากอง โยกกลับมาเชิญข้าดื่มเหล้า” อุ๋ซงว่า “ไม่ต้องมีพิธี เชิญมาที่บ้าน” คนแก่เห็นอุ๋ซงลากมาเชิญไปหิ้งข้างเหยาเอ๋อร์หลาง” (199)

บู้ซงก็ไปเชิญยายเหิงโม่มาที่โรงแล้วไปเชิญเอียวนูนแข่งหนึ่ง เดียวตงเหมิงหนึ่ง โอวเจิงเค้งหนึ่ง เตียบก้งหนึ่ง คนทั้งสี่นี้เป็นคนขายสิ่งของต่างๆอยู่ใกล้เคียงกันมาแล้วสั่งให้ทหารจัดโต๊ะและสุรามาดั่ง บู้ซงให้ยายเหิงโม่กับนางพั่วกิมเหลียนเข้านั่งกลาง ผู้เฒ่าที่เชิญมานั้นให้นั่งอยู่ข้างตัว (2, 187)

เนื้อความของต้นฉบับภาษาจีนในตอนนี้มีว่าอุ๋ซงเชิญแขกทีละคน เริ่มจากยายหวางซึ่งมิได้เกรงกลัวอุ๋ซง เนื่องจากซีเหมินชิงแจ้งให้ตนทราบแล้วว่าอุ๋ซงฟ้องคดีที่พี่ชายตนถูกสังหารไม่เป็นผล อุ๋ซงเชิญยายหวางนั่งอยู่กับนางพานจินเหลียน จากนั้นตนไปเชิญเพื่อนบ้านทั้งสี่ โดยให้รายละเอียดว่าเพื่อนบ้านที่เชิญมาเป็นใคร อาศัยอยู่ที่ไหน ค้าขายสิ่งใด พวกเขาต่างก็ปฏิเสธไม่ยอมมาเพราะรู้สึกไม่ชอบมาพากล แต่อุ๋ซงก็พูดเชิญเชิงบังคับ ใครก็ขัดไม่ได้ แล้วเรียกให้นั่งตามตำแหน่งต่างๆ บรรยายภาคในฉากนี้จึงเป็นการปูพื้นเรื่องทีบอกเป็นนัยว่าจะต้องมีเหตุการณ์ตึงเครียดเกิดขึ้น ส่วนต้นฉบับภาษาไทยเป็นการสรุปความว่าอุ๋ซงเชิญผู้ใดมาบ้าง และกล่าวรวมว่าทั้งสี่ทำมาค้าขายอยู่บริเวณใกล้เคียง โดยมีได้บรรยายว่าเพื่อนบ้านแต่ละคนเมื่อถูกเชิญ มีปฏิกิริยาหรือตอบปฏิเสธอย่างไร ทำให้ไม่สามารถสะท้อนบรรยากาศความน่ากลัวของอุ๋ซงและความหวาดระแวงของเพื่อนบ้านได้เท่าต้นฉบับภาษาจีน

ตัวอย่างที่ 12

หากในบ้านมีของที่ใช้ได้บ้าง รบกวนเพื่อนบ้านทั้งสี่ช่วยขายแลกเงินมา
ให้ข้าไว้เป็นทุนเพื่อใช้ในชั้นศาล ไว้ใช้จ่ายในช่วงที่คอยคำพิพากษา(203)

สิ่งของในโรงนี้ ท่านทั้งสี่ช่วยจัดแจงขายเอาเงินไปให้ เราจะได้แลกเปลี่ยน
อาหารมารับประทาน(2, 191)

หลังจากที่อยู่ขงต้องโทษเนื่องจากสังหารพี่สะใภ้และซีเหมินชิงชายชู้ เขาได้ขอ
ให้เพื่อนบ้านทั้งสี่นำข้าวของในบ้านไปขาย ฉบับภาษาไทยเป็นการแปลสรุปว่าอยู่ขงให้เพื่อน
บ้านทั้งสี่ขายข้าวของในบ้าน เพื่อนำเงินมาซื้ออาหารรับประทานระหว่างที่รอคำพิพากษา
โทษ ซึ่งความหมายที่ได้จะแตกต่างกับต้นฉบับภาษาจีนที่ว่าเงินที่ได้จากการขายข้าวของใน
บ้านจะใช้ในการต่างๆในชั้นศาลและใช้จ่ายระหว่างรอคำพิพากษาซึ่งอาจรวมถึงเพื่อไว้ซื้อ
อาหาร

ตัวอย่างที่ 13

อยู่ขงเมื่อเดินทางมาถึงที่หักแล้ว เอาสัมภาระส่งให้ทหารรับใช้เก็บไว้
ส่งเงินสิบสองสิบสามตำลึงให้บิดาของเจ้ายวีน ทหารรับใช้ในความดูแลของอยู่ขง
เกือบครึ่งรีบไปส่งสุราและเนื้อ เมื่อเจ้าหน้าที่อำเภอได้รับหนังสือของทางราชการ ก็
หอบเอกสารที่ม้วนไว้พร้อมกับเงินของเหอจิวู้ กระดุก คำให้การและมิด หากลุ่ม
นักโทษเดินมาตามถนน มุ่งหน้าไปทางเมืองตงผิง คนเหล่านั้นเมื่อมาถึงหน้าศาล
เห็นคนฮือฮาที่ประตูศาล กล่าวถึงเงินเหวินเจ้าผู้ว่าราชการเมืองได้ยืนยันว่ามีรายงาน
มา จึงเปิดศาลทันที

เงินเหวินเจ้าผู้ว่าราชการเมืองตงผิงเมื่อทราบเรื่องนี้แล้ว จึงเรียกให้คุม
ตัวนักโทษเหล่านี้มา อ่านเอกสารคำร้องของอำเภอหยางกู่ในศาลนั้นก่อน แล้วอ่าน
บันทึกคำให้การของแต่ละคน นำคนเหล่านี้ไปสอบสวนและลงบันทึกอีกครั้ง นำ
ของกลางและมิดสังหารปิดผนึกไว้ส่งไปยังคลังเก็บ นำค่า²² ยาวของอยู่ขงเปลี่ยนมา
เป็นคาเบา นำตัวไปขังในคุก เอาคาของยายนั้นเปลี่ยนเป็นคาหนักตรึงตะปูแล้ว ขัง

²² คา มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมยาวทำจากไม้ โดยนำเอาแผ่นไม้ขนาดยาวเท่า
กันสองแผ่นมาประกบกัน ตรงกลางมีช่อง นำไม้สองแผ่นนี้มาครอบไว้รอบคอกนักโทษ คา
หนักทำจากแผ่นเหล็กหลอมกว้างสามนิ้วและหนึ่งนิ้วหนึ่ดหนาอย่างละสองชั้น คาเบาใช้
เพียงแผ่นเหล็กหลอมสองชั้น แล้วนำเชือกปอเนี้ยมมัดตัวคาให้แน่น ตามกฎแล้วจะต้องสวม
คาทั้งวันทั้งคืน ไม่สามารถถอดออกได้ (Rèn Dàhuì, 1998: 192)

รูปแสดงภาพคนโทษด้วยคำในเรื่องสุขहुจวัน

ภาพลักษณะการจูงจ่านักโทษด้วยคำในเรื่องสุขहुจวัน

(จากหนังสือ Shuihu)

อยู่ที่คุกนักโทษประหาร เรียกข้าราชการอำเภอรับหนังสือตอบ ดัดสินเหอจี้ฉู่ เจ้าวัน เพื่อนบ้านทั้งสี่ “ให้พาทุกคนกลับไปอำเภอกลับบ้านรอรับคำสั่ง ส่วน ภรรยาของซีเหมินซึ่งให้อาศัยในเมืองนี้ ควบคุมตัวไว้รอคำสั่ง เมื่อทางราชสำนักมี คำสั่งชัดเจนมาแล้วค่อยดัดสิน” ข้าราชการอำเภอนำตัว เหอจี้ฉู่ เจ้าวันและเพื่อน บ้านทั้งสี่กลับบ้านอำเภอไปแล้ว อยู่ชงอยู่ในคุกมีทหารรับใช้สองสามคนคอยส่งข้าว ภรรยาของซีเหมินซึ่งถูกคุมตัวอยู่ในบ้านของเจ้าพนักงาน

กล่าวถึงผู้ว่าเงินสงสารอยู่ชงที่เป็นคนเด็ดเดี่ยวและมีคุณธรรม จึงส่งคน ไปดูแลเขาอยู่เสมอ ดั้งนั้นที่เรือนจำทุกชั้นจึงไม่เอาเงินเขาสักแดง แต่กลับเอาสุรา อาหารให้เขากิน ผู้ว่าเงินเอาค่าให้การ เอกสารที่แก้ไขให้เขาแล้ว ยื่นให้ศาลว่าการ มณฑลเพื่อพิจารณาโทษ แล้วให้คนสนิทถือหนังสือลับเฉพาะส่งไปยังเมืองหลวงเพื่อ ติดต่อปฏิบัติการกิจแทนในคืนนั้น ข้าราชการกระทรวงยุติธรรมนั้นส่วนใหญ่ก็ติดกับ เงินเหวินเจา จึงได้นำความเรื่องนี้ไปรายงานให้ข้าราชการศาลว่าการมณฑลเพื่อ พิจารณาตัดสินเรื่องการลงโทษว่า “เพราะยายหวางเกิดความคิดเลว ๆ ล่อลวงให้คบ ขู่ วางแผนสังหารอยู่ดำ ยุงให้หญิงคนนั้นวางยาพิษฆ่าสามีตนเองแล้วสั่งให้นางรีบไล่ อยู่ชงไป ไม่ยอมให้เช่นไหว้ที่ชายแทั้งจต้องฆ่าคน ยุงให้ชายหญิงทำผิดทำนอง คลองธรรม สมควรได้รับโทษประหารชีวิต ส่วนอยู่ชงแม้แก้กันแทนที่ชาย ฆ่าซี เหมินชายชู้ตายและมาอ้างความก็ยากที่จะละเว้นโทษได้ ให้โบย²³สี่สิบไม้และสัก หน้าเนรเทศ²⁴ไปสองพันลี้ ชายโฉดหญิงหัวแม่มีโทษหนัก แต่ก็ตายแล้วไม่ต้องพูด ถึง นักโทษที่เหลืปล่อยกลับบ้าน เมื่อได้รับคำสั่งให้ดำเนินการได้” เงินเหวินเจาผู้ ว่าราชการเมืองตงผิงอ่านคำสั่งที่ส่งมา ก็ทำการเคลื่อนย้ายคุมตัวเหอจี้ฉู่ เจ้าวัน เพื่อนบ้านทั้งสี่และภรรยาของซีเหมินซึ่ง ทั้งหมดล้วนมาฟังคำตัดสินที่หน้าศาล เบิก ตัวอยู่ชงจากคุก อ่านคำสั่งจากราชสำนักแล้ว ให้ถอดคายาวออกมาแล้ว โบายหลังสี่ สิบที บรรดาผู้คุมทั้งหลายล้วนสงสารเขา โบายโดนเนื้อเพียงห้าถึงเจ็ดครั้ง เอาแผ่น เหล็กหนักเจ็ดซั้งครึ่งมาครอบไว้ที่คอ ดิ่งตะปูแล้ว สักตัวหนังสือสองแนวยาวที่ใบ หน้าแล้วส่งไปยังคุกในนครวันเม็ง คนที่เหลืปล่อยกลับบ้านไป นำด้วยยายหวาง ออก จากคุกใหญ่มาฟังคำสั่งที่ศาล อ่านคำสั่งจากราชสำนักแล้ว เขียนป้ายโทษและคำ

²³ โทษโบยเริ่มมีตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์โจวเหนือ(ปีค.ศ.557 - 581) ในสมัย ราชวงศ์ซ่งการโบยเป็นการลงโทษที่ใช้ประกอบกับการลงโทษอื่นๆ เช่นการเนรเทศ(Rèn Dàhuì, 1998: 179 - 180)

²⁴ โทษสักหน้าเนรเทศเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยห้าราชวงศ์(ประมาณปีค.ศ.947 - 950) ในสมัยราชวงศ์ซ่งการลงโทษชนิดนี้ใช้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าโทษปล้น โทษจาก การจ้อราษฎ์บังหลวง โทษทหาร ก็จะต้องสักหน้าเนรเทศ มักใช้ประกอบกับโทษโบย (เรื่องเดียวกัน: 172-173)

ยอมรับโทษแล้ว นำตัวยายหวางกองบนหลังไม้ ดิ่งตะปูยาวสี่ด้าน มัดเชือกสามเส้น ผู้ว่าราชการเมืองตงผิง ตัดสินคำว่าประหารโยนออกไปที่ถนน เสียงกลองและฆ้องดังกังวานขึ้น ให้นักโทษนำหน้า ข้างหลังมีคนเอาไม้ตีคอยไล่ให้เดิน ยกมัดแหลมสองอัน แกว่งดอกไม้กระดาศ นำตัวไปที่ใจกลางเมืองตงผิงเพื่อทำการประหารชีวิต

เล่าว่าขณะที่อุ้งขนบคามองยายหวางถูกประหารชีวิตแล้ว เพื่อนบ้านชื่อเหยาเอ๋อร์กลางนำเงินที่ได้จากการขายของในบ้านมาให้อุ้งซงแล้วอำลาไป(203-204)

ฝ่ายตันบุนเจียวรับหนังสือมาตรวจดูก็แจ้งเรื่องของบู๊สงว่าผู้รักษาเมืองเอียงก๊ก กุ้ยแก๊วไขถ้อยคำให้ เอาคนเหล่านั้นมาถามไถ่ก็ถูกต้องกัน ผู้รักษาเมืองมีความเวทนาว่าบู๊สงเป็นคนสัตย์ซื่อ มีมือเข้มแข็งสั่งให้ลดหย่อนโทษแต่เบาบาง ให้เอายายเหิงโม่จำไว้ ตันบุนเจียวจึงทำหนังสือบอกเข้าไปเมืองหลวง ขุนนางผู้รักษาว่าบู๊สงฆ่าคนตาย ให้เขียนสี่สิบทีแล้วเนรเทศไปเมืองเม่งจิว ยายเหิงโม่โทษหนักหนา ชักสื่อภรรยาเขา ช่วยกันวางยาตาย ให้เอายายเหิงโม่ไปเชือดเนื้อที่ละชิ้นกว่าจะตาย ไชบุนเซ่งไปคบหาภรรยาเขา บู๊สงฆ่าตายเสียโทษพอลบกลบกัน คนทั้งหกที่ได้อู๋เห็นเอามาเป็นพยานนั้นไม่มีโทษให้ปล่อยไปทำมาหากินตามภูมิสำเนา ปรีक्षाแล้วก็ส่งมายังเมืองตงเฟิงฮู้ ตันบุนเจียวก็ให้หาคนทั้งหกมาบอกว่าบัดนี้ผู้รักษาว่าโทษไม่มี จึงกลับไปที่อยู่ทำมาหากินเถิด สั่งให้ผู้คุมเอายายเหิงโม่มาผูกขังไว้ เข้าเชือดเนื้อที่ละชิ้นจนขาดใจตายแล้วให้เขียนบู๊สงสี่สิบทีเนรเทศไปเมืองเม่งจิว ผู้คุมคำนับลาพาตัวบู๊สงมาบ้าน จัดแจงสิ่งของจะเอาไปเป็นเสบียงตามทาง ฝ่ายผู้เฒ่าทั้งสี่ครั้งเสร็จความแล้วกลับไปจัดขายสิ่งของที่บู๊สงสั่งไว้ ได้เงินมาทั้งหกคนก็พากันเอาไปให้ บู๊สงรับเงินกลางพูดกับขุนก้อว่า เดิมเราว่าจะให้เงินเจ้าอีก จะได้อู๋ซื้อเลี้ยงบิดา แล้วส่งเงินให้ขุนก้อสิบห้าตำลึง พูดกับคนเหล่านั้นว่า ครั้งนี้เราทำให้พวกท่านลำบากเป็นนักหนาย่า โกรธ ถ้อยความก็สำเร็จแล้วเชิญท่านทั้งหลายกลับไปเถิด คนทั้งหกนั้นแจ้งว่าโทษบู๊สงหา มีประการใดไม่ก็ค่อยคลายวิตก พากันลากลับมาเมืองเอียงก๊กกุ้ย (2, 192 - 193)

การแปลสรุปความในส่วนนี้นอกจากจะแปลสรุปความโดยตัดทอนรายละเอียดบางส่วนเช่น การกล่าวถึงภรรยาของซีเหมินซิง การดำเนินการพิพากษาคดีที่ทรงคุณธรรมของเงินเหวินเจา โทษลักหน้าและใส่คำของอุ้งซงแล้ว การเรียงลำดับเรื่องราวและเนื้อความจะแตกต่างจากต้นฉบับภาษาจีน ต้นฉบับกล่าวถึงอุ้งซงมอบเงินให้เจ้ายวินตามที่สัญญาตั้งแต่ถูกตัดสินให้ส่งตัวไปดำเนินคดีที่เมืองตงผิง โดยนำเงินของตนที่เก็บไว้ที่จวนให้เจ้ายวิน ส่วนฉบับภาษาไทยอุ้งซงนำเงินที่เพื่อนบ้านทั้งสี่ได้จากการนำข้าวของในบ้านอุ้งซงไปขายมา มอบให้เจ้ายวินตามสัญญาหลังจากที่ถูกตัดสินเนรเทศแล้ว

ตัวอย่างที่ 14

เมื่ออุ้งงมาถึงห้องซังเดียวก็มีนักโทษราวสิบคนมาดูลู่ซังอยู่แล้ว พูดว่า “ผู้กล้า ท่านมาที่นี่ใหม่ ๆ ในข้อสัมภาระหากมีจดหมายฝากเนื้อฝากตัวหรือเงินทองใช้สอยก็ให้นำมาถือไว้ สักครู่ผู้คุมนักโทษมาก็จะได้ส่งให้เขาได้ หากจะโดนโบยก็จะโบยแต่เบา หากไม่มีจดหมายหรือของขวัญส่งให้เขาก็จะลำบาก(210)

ตามบรรดาคนโทษที่ติดอยู่ก่อนเห็น ก็ออกไปดูแล้วบอกว่าผู้คุมที่นี้ดูร้ายนัก ท่านจงจัดค่าธรรมเนียมไว้คอยท่า พอมาถึงก็ให้เสียก่อน(2, 200)

เมื่ออุ้งงต้องโทษเนรเทศมายังแคว้นเมืองแล้ว บรรดานักโทษอื่นๆจึงมาบอกให้อุ้งงทราบถึงธรรมเนียมต่างๆในเรื่องจำ ดันฉบับภาษาจีนบรรดานักโทษบอกอุ้งงว่าถ้ามีจดหมายหรือของกำนัลให้ผู้คุมคุกแล้ว หากจะโดนโบยก็จะโดนโบยแต่เบา ฉบับภาษาไทยมิได้อธิบายธรรมเนียมนี้ชัดเจนว่าเป็นเช่นไร เพราะเหตุใดจึงต้องเตรียมเงินทองหรือจดหมายไว้ แต่ใช้การแปลสรุปความว่าผู้คุมที่นี้ดูร้าย ให้จัดค่าธรรมเนียมเตรียมเอาไว้

ตัวอย่างที่ 15

พระธุดงค์อยู่ว่า “ข้าส่งพี่ชายแล้วค่อยกลับมา” ซ่งเจียงว่า “ไม่ต้องเช่นนี้โบราณว่า ส่งกันพันลี้ก็ต้องจำจาก ห้องเจ้ามุ่งเดินไปทางเดินข้างหน้าของเจ้า รีบไปที่นั่นแต่เนิ่น ๆ หลังเข้าพวกแล้วเลิกดื่มเหล้าบ้าง หากได้สวามีภักดีราชสำนัก เจ้ากับพวกหลู่จื่อเชิน หยางจื่อ เมื่อสวามีภักดีแล้ว วันหน้าหากได้ไปแสดงฝีมือสู้รบตามชายแดน ได้รับความดีความชอบ ภรรยาที่จะพลอยได้รับความชอบ ลูกหลานก็จะได้พึ่งพาอาศัย ฝากชื่อเสียงไว้ในประวัติศาสตร์ก็จะไม่เสียชาติเกิด ข้าไม่มีความสามารถสักอย่าง แม้มีความจงรักภักดี ก็ไม่สามารถก้าวหน้าได้ น้องชาย เจ้าเป็นวีรบุรุษเยี่ยงนี้ สมควรได้เป็นข้าราชการผู้ใหญ่ ต้องจำไว้ในใจ พึงคำพิ เพื่อวันหน้าจะได้พบกันอีก” พระธุดงค์อยู่ฟังแล้วดื่มสุราหลายจอกที่ร้านสุรา จ่ายเงินค่าสุราแล้วทั้งสองออกจากร้านมา เดินถึงสามแยกในเมือง พระธุดงค์อยู่กับคารวะสี่ครั้ง ซ่งเจียงหน้าตาไหล ทนการจากลาไม่ได้ แล้วสั่งอุ้งงว่า “น้องอย่าลืมคำพิ ค่อย ๆ เลิกดื่มสุรา รักษาตัว” พระธุดงค์อยู่ไปทางตะวันตก ผู้อ่านโปรดจำคำพูดที่ว่า พระธุดงค์อยู่ได้มาที่เขาเอ๋อร์หลง เข้าพวกกับหลู่จื่อเชินและหยางจื่อแล้ว จะยังไม่กล่าวถึง(240)

ถึงทางแยกทิศตะวันตกไปเขายี่เล่งซัว ทิศตะวันออกไปตำบลเซงฮวงแจ ช้อง
กั๋งจึงพูดว่าจะจากกันไปในเวลาวันนี้ น้องอย่าเสพรธาให้เมานัก ถ้าสิ้นโทษจงชักชวนกัน
เข้าทำราชการ พี่จะลาแล้วก็เดินไปทางทิศตะวันออก บุ่งส่งคำนับลาไปทางทิศตะวันตก
ตรงไปวัดไปจูซี เข้าอาศัยกับหลวงจีนลูตีมิม²⁵ และเฝ้าจีตัวด้วยกันที่เขายี่เล่งซัวสิบมา(3, 18)

หลังจากที่ช่งเจียงและอู่ซ่งเคยลาจากกันที่บ้านไฉจินแล้ว อู่ซ่งเดินทางข้ามเนิน
จึงหยางฆ่าเสียตายได้รับความชอบ สังหารพี่สะใภ้แก่กันแทนพี่ชาย ต้องโทษเนรเทศได้
พบกับซือเอิน ต่อมาชายเหลือซือเอินจนถูกผู้อื่นกลั่นแกล้ง ต้องโทษเป็นครั้งที่สอง ระหว่าง
ถูกเนรเทศถูกคนลอบฆ่า อู่ซ่งจึงหวนกลับมาเพื่อแก้แค้น ต่อมานางยักษ์ซุนเออร์เหนียงและ
จางซิงช่วยเหลือโดยเสนอให้อู่ซ่งแต่งตั้งตัวเองเป็นพระอู่ซ่งเพื่อพรางตัวหลบหนี ระหว่างหลบ
หนีก็ได้พบกับช่งเจียงโดยบังเอิญ แต่แล้วทั้งสองก็ต้องจากกันอีกครั้ง เนื่องจากความฉับภาษา
ไทยในตอนนั้นแม้เป็นการแปลสรุปความตอนที่ทั้งสองรำลาจากกันแต่ก็สื่อเนื้อหาได้ครบถ้วน
สามารถแสดงความห่วงใยของช่งเจียงที่มีต่ออู่ซ่งได้จากคำพูดที่กำชับมิให้อู่ซ่งดื่มสุรามาก
นัก เนื่องจากอู่ซ่งเมื่อดื่มสุราแล้วมักจะก่อเรื่องราวทำร้ายผู้คน นอกจากนี้ยังสะท้อนอุดม
การณ์ของช่งเจียงที่ตั้งใจจะเข้ารับราชการรับใช้แผ่นดินซึ่งเป็นอุดมการณ์ร่วมของวีรบุรุษที่
รวมตัวกันที่บึงเขาเหลียงซานในเวลาต่อมา

3.3 ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากความแตกต่างเรื่องวัฒนธรรมประเพณีและความ เชื่อ

วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อของแต่ละชาติแต่ละภาษาเกิดจากการปม
เพาะที่ใช้เวลายาวนานของแต่ละสังคม การแปลเพื่อให้คนที่มีวัฒนธรรมประเพณีและความ
เชื่อแตกต่างกันอ่านแล้วเข้าใจได้ จึงต้องมีการตัดแปลงเนื้อหาบ้าง ความแตกต่างในส่วนนี้
จึงเป็นการตัดแปลงทางภาษา การตัดทอนเนื้อหาบางส่วน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและให้
ได้อรรถรสของเนื้อหา

ตัวอย่างที่ 1

“ไต้ยีนชื่ออู่เออร์หลงเสื่องลือในยุทธจักรหลายครั้งแล้ว มิคิดว่าวันนี้จะ
มาพบกันที่ ไซคตีหนักหนา” (164)

²⁵ หลู่จื่อเชิน(ลูตีมิม)แต่เดิมมิได้เป็นนักบวช เนื่องจากฆ่าคนตายเพื่อช่วย
เหลือผู้อื่นต้องหนีโทษ จึงหนีไปบวชเป็นพระ จึงเรียกว่าหลวงจีน

ข้าพเจ้าได้ยินข่าวเล่าลือว่า บุษิหนึ่งคือบุษิหนึ่งนี้มีมือเข้มแข็งนัก เพื่อนชักนำให้ มาพบกันที่บ้านท่านก็เป็นบุญหนักหนา (2, 141)

เนื้อความต้นฉบับภาษาจีนเมื่อชงเจียงพบอยู่ชงก็รู้สึกว้าใจได้อย่างยิ่งที่ได้มา เจอผู้ที่ตนได้ยินชื่อเสียงมานานอย่างคาดไม่ถึง แต่เนื่องจากคนไทยมีความเชื่อในเรื่องบาป บุญ โดยเชื่อว่าเป็นเพราะผลจากการกระทำดลบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆขึ้น ดังนั้นเมื่อชง เจียงได้พบอยู่ชงที่ตนได้ยินชื่อเสียงมานานอย่างมิได้นึกฝันมาก่อน ฉบับภาษาไทยจึงแปล ว่า เป็นบุญหนักหนา

ตัวอย่างที่ 2

ไฉจิ้นว่า “โอกาสที่ผู้มีฝีมือจะมาพบกันโดยบังเอิญนั้นยากนัก...”(164)
 ชาจิ้นว่า เทวดาดลใจให้ท่านทั้งหลายมาพบกัน(2, 141)

เมื่อไฉจิ้น(ชาจิ้น)เห็นชงเจียงและอยู่ชงต่างยินดีที่ได้พบกันที่บ้านของตน จึง พูดยุติโอกาสที่ผู้มีฝีมือทั้งสองได้มาพบกันนั้นยากนัก ฉบับภาษาไทยเนื่องจากคนไทยเชื่อ เรื่องนรกสวรรค์ พรหมลิขิต สิ่งที่เกิดขึ้นจะต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดลบันดาลให้เป็น ในที่นี้จึงว่า เทวดาดลใจให้พบกัน

ตัวอย่างที่ 3

หญิงคนนั้นด้วยความเคยชิน เดินไปทางประตูหน้า คล้องม่านนั้นก่อน ก็มีเรื่องเกิดขึ้นจนได้ พอดีมีคนหนึ่งเดินผ่านข้างม่านไป โบราณกล่าวไว้ว่าไม่บังเอิญ ไม่เกิดเรื่องราว หญิงคนนั้นพอดีมือจับก้านไม้ไผ่ไม่แน่น หลุดมือตกลงไป พอดีดี โคนผ้าโทกศีรษะของคนผู้นั้น (178)

ครั้งได้เวลานางพัชภิมาเกลียดเปิดประตูออกมาคอยท่า มือถือราวผ้าจะเอาไป ตากที่ถนน พอดีมีชายคนหนึ่งเดินมา ราวผ้าที่นางพัชภิมาเกลียดถือหลุดจากมือถูกศีรษะชายผู้นั้น(3, 149)

เมื่ออยู่ชงต้องออกเดินทางคุมทรัพย์สินของนายอำเภอไปเมืองหลวงนั้น ได้ ก่าขับให้อยู่ตำคำขายแต่น้อยกลับบ้านแต่วัน อยู่ตำเมื่อกลับบ้านก็จะสั่งให้นางพานจินเกลียด ปิดบ้านให้เรียบร้อย วันนั้นเมื่อใกล้เวลาที่อยู่ตำจะกลับจากการขายขนมเบี๊ยะ นางจึงรีบไป ปิดม่านก่อนด้วยความเคยชิน ในสมัยโบราณบ้านเรือนของชาวจีนไม่ว่าประตูหรือหน้าต่าง ก็ต้องมีม่าน ในที่นี้ไม่ระบุว่าเป็นม่านหน้าต่างหรือม่านประตู ตัวม่านจะทำจากไม้ไผ่ซี่

เล็ก ๆ รวมกันเป็นแผ่น การปิดม่านจะต้องนำก้านไม้ไผ่มาเกี่ยวเพื่อคล้องม่านลง ในตอนนี้ นางพานจินเหลียนเมื่อจะปิดม่านจึงไปหยิบก้านไม้ไผ่มา เมื่อจับไม้แน่นจึงหลุดมือตกลงไป ตีถูกศีรษะซีเหมินซิง วัฒนธรรมประเพณีความเป็นอยู่ของไทยในการสร้างบ้านเรือนต่างกับ จีน ฉบับภาษาไทยจึงแปลก้านไม้ไผ่ที่ใช้เปิดปิดม่านว่าเป็นราวผ้า เพื่อให้คนไทยทั่วไปเข้าใจได้โดยง่าย เพราะปกติคนไทยจะใช้ไม้ไผ่ทำเป็นอุปกรณ์ตากผ้า

ตัวอย่างที่ 4

หญิงคนนั้นรู้ว่าไม่ถูกต้องแล้ว ประสานมือคารวะแล้วพูดว่า "เมื่อครู่ข้า หลุดมือไป ท่านขุนนางจงอย่าถือโทษ" คนนั้นเอามือจัดผ้าโทกศีรษะให้เรียบร้อย โค้งคารวะกลับ(178)

ธรรมเนียมการคารวะของจีนนั้น ในสมัยราชวงศ์สุยและราชวงศ์ถัง(ประมาณ ปี ค.ศ. 581 เป็นต้นมา) มีการพัฒนาจากการคุกเข่าในสมัยโบราณมาเป็นวิธีการระที่สะดวก ขึ้นในหมู่สามัญชน ในสมัยราชวงศ์ซ่งการประสานมือคารวะเป็นธรรมเนียมการทำความเคารพของสตรี เป็นการพัฒนาจากการคารวะตามแบบแผน จากการคุกเข่ามาเป็นการยืน เมื่อจะทำความเคารพก็จะจัดเสื้อผ้าให้เรียบร้อย มือทั้งสองประสานไว้ข้างลำตัว ขยับตัวลงเล็กน้อย ก้มหัวและตัวลง กล่าวคำทักทาย (Rèn Dàhùi, 1998: 183) ธรรมเนียมไทยไม่มีการทักทายแบบการประสานมือคารวะเช่นนี้ จึงไม่มีการแปล

ตัวอย่างที่ 5

ข้าจะเดินผ่านไป ขอขานางกินและพูดกับนางคนนั้นว่า มีท่านขุนนางให้ ผ้าตัดเสื่อที่เตรียมไว้ก่อนตายแก่ข้าหนึ่งชุด(181)

ข้าพเจ้าจะไปนั่งเล่นที่บ้านหญิงนั้น ทำเป็นพูดจาวว่า ท่านให้แพรกับสำลีมาไว้ ข้าพเจ้าจะไปจ้างหาช่างตัดเสื่อใส่กันหนาว (3, 164)

เสื่อผ้าที่ตัดเตรียมไว้ก่อนตาย เป็นประเพณีของชาวจีนที่จะเตรียมเสื่อผ้านี้ไว้ ยามชราตั้งแต่เมื่อยังมีชีวิตอยู่เพื่อเป็นการเตรียมพร้อม เมื่อเสียชีวิตแล้วจึงนำเสื่อผ้าชุดนี้มา สวมให้ก่อนบรรจุโลงศพ ไทยไม่มีธรรมเนียมนี้ จึงแปลว่าเสื่อกันหนาว

ตัวอย่างที่ 6

คน ๆ นี้มีแซ่สองพยางค์ คือ ซีเหมิน มีชื่อพยางค์เดียวคือ ชิง(178)
 ชายผู้นี้แซ่ไชบุนชื่อเซ่ง(2, 164)

แซ่ของชาวจีนโดยทั่วไปจะมีเพียงหนึ่งพยางค์ ในสมัยต้นราชวงศ์ซ่งมีการ
 เรียบเรียงหนังสือ 百家姓 Bǎijiā Xìng (ร้อยแซ่) ซึ่งบันทึกไว้ว่า มีแซ่หนึ่งพยางค์ 408 แซ่
 แซ่สองพยางค์ 30 แซ่ ต่อมาก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองของจีนมาเป็นระบบสังคมนิยม
 ได้มีการรวบรวมแซ่ของจีนทั้งชนชาติฮั่นและชนชาติอื่นในประเทศจีนไว้ในหนังสือ
 中國人名大辭典 Zhōngguó Rénmíng Dàcídiǎn (พจนานุกรมชื่อแซ่)ว่ามีแซ่ทั้งสิ้น
 กว่า 4000 แซ่ แบ่งเป็นแซ่พยางค์เดียว 2288 แซ่ แซ่สองพยางค์ 1689 แซ่ แซ่สามพยางค์
 143 แซ่ แซ่สี่พยางค์ 7 แซ่และแซ่ห้าพยางค์ 1 แซ่ (Táng Déyǎng, 1993: 764) คนทั่วไป
 จึงมักจะมีแซ่พยางค์เดียว ต้นฉบับจีนจึงมีการเน้นว่าคนที่เจ้ายวันพูดถึงนั้นมีแซ่สองพยางค์
 คนไทยไม่ใช่แซ่จึงมิได้เน้นความในส่วนนี้

ตัวอย่างที่ 7

ยายหวางว่า "หัวหนังกอง โยกกลับมาพูดเช่นนี้ ฟ้ามีเรื่องที่คาดไม่ถึง
คนมีโชคมีเคราะห์ฉับพลัน ใครจะรับประกันว่าทุกอย่างจะราบรื่น"(196)

ยายเหิงโม่ได้ฟังก็สะดุ้งใจพูดแก่ไชว่า ความตายทุกวันนี้ยุติไม่ได้ อยู่ดี ๆ ก็
ตายถมไป เราท่านก็คงตาย แต่ไม่แจ้งว่าวันไร(2, 160)

ตามคติความเชื่อของชาวจีน มักจะคิดว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะฟ้า
 ลิขิต ต้นฉบับภาษาจีนยายหวางจึงนำเรื่องฟ้าลิขิตมาอ้างว่าอยู่ดีตายโดยไม่มีว่แวการเจ็บ
 ป่วยมาก่อนเพราะฟ้าลิขิต ส่วนคติความเชื่อของคนไทยจะมีแนวคิดของศาสนาพุทธผสม
 ผสมกันอยู่ ในที่นี้จึงนำหลักศาสนาพุทธในเรื่องไตรลักษณ์ อนิจจังไม่เที่ยง มาใช้ในการถ่าย
 ทอด จึงแปลว่า ความตายนั้นไม่แน่นอน ทุกคนล้วนต้องตายเพียงแต่มีรูว่าวันใด

ตัวอย่างที่ 8

วันถัดไปหลังอาหาร อยู่ด้าก็ทำเปียะหนึ่งแค่สองสามกระจาดวางไว้บน
หาม (189)

ครั้นเวลาเข้าบู้ตัวหนึ่งจัดขนมเล็กน้อย(2, 172)

ขนมเปี๊ยะหนึ่งในต้นฉบับภาษาจีนใช้คำว่า ซวยปัง(炊餅 chūi bǐng) ซึ่ง bǐng ก็คือขนมเปี๊ยะ ซึ่งเป็นอาหารทำจากแป้งบดละเอียด เติมน้ำและคนให้เข้ากันเป็นเนื้อเดียว ทำเป็นแผ่น จากนั้นทำให้สุกแล้วจึงรับประทาน ขนมเปี๊ยะนี้เดิมเรียกว่าเจิงปัง(蒸餅 zhēng bǐng) ซึ่งมีวิธีทำคือนำแป้งขนมเปี๊ยะมานึ่งในซึ้ง ในสมัยราชวงศ์ซ่งรัชสมัย จักรพรรดิซ่งเหรินจง(宋仁宗 Sòng Rén zōng)(ค.ศ.1023-1063) พระองค์ทรงมีพระนามว่าเจิน(祗 Zhī)จึงมีการห้ามนำคำที่ออกเสียงเหมือนหรือใกล้เคียงกับชื่อจักรพรรดิมาตั้งเป็นชื่อคนหรือสิ่งของต่างๆ ขนมเปี๊ยะนี้จึงต้องเปลี่ยนชื่อจากเจิงปังมาเป็นซวยปัง (Rèn Dàhuì, 1998: 204 - 205) ประเทศไทยไม่มีอาหารลักษณะนี้ จึงแปลว่าขนม

ตัวอย่างที่ 9

**ชื่อเอินเอาเงินหนึ่งร้อยตำลึงให้ขุนนางคัง ขุนนางคังไหนเลยจะยอมรับ
ปฏิเสธร้อยสามครั้งจึงรับ(223)**

ซออินได้ฟังก็ยินดีเอาเงินให้คังเจียดคิบร้อยเหรียญแล้วลาไป(2, 218)

ตามธรรมเนียมจีนแล้วเมื่อมีผู้ให้ผลประโยชน์หรือสิ่งของ ผู้รับก็จะชิงปฏิเสธ ก่อนเพื่อแสดงความเกรงใจ ผู้ให้จะต้องรบเร้าอยู่หลายครั้งจึงจะรับไว้ โดยมากผู้ให้ก็จะรบเร้าอยู่สามครั้ง ไทยไม่มีธรรมเนียมเช่นนี้ จึงมิได้แปลว่าผู้รับปฏิเสธอยู่สามครั้งก่อนที่จะรับ

3.4 ความคลาดเคลื่อนเรื่องตัวเลขและเวลา

การแปลเนื้อความจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งนั้นบางครั้งอาจเกิดความคลาดเคลื่อนในเรื่องตัวเลขและเวลาขึ้นได้ เนื่องจากทั้งสองสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ระบุเฉพาะเจาะจง แม้แปลคลาดเคลื่อนเพียงเล็กน้อยก็จะสามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างการแปลคลาดเคลื่อนในหัวข้อนี้จะครอบคลุมในเรื่องความคลาดเคลื่อนของตัวเลขประมาณการ การแบ่งและการนับเวลาที่แตกต่างกันของต้นฉบับภาษาจีนและฉบับแปลภาษาไทย ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจภาษาต้นฉบับ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

**ซ่งเจียงและซ่งชิงยืนอยู่หน้าโรงสุรา มองดูช่งจนลับสายตาจึงหันกลับ
เดินมาไม่ถึงห้าลี้ก็เห็นท่านไฉมีม้ามา(165)**

กลับมาถึงกลางทางเห็นชาวจีนเอาม้าตามให้ซี้ก็ยินดีนัก(2, 143)

เนื่องจากฉบับภาษาไทยในบางครั้งจะใช้วิธีการแปลแบบสรุปความ ในที่นี้จึงแปลระยะทางที่ต้นฉบับภาษาจีนบอกชัดเจนว่าเดินมาได้ไม่ถึงห้าลี้ว่ากลางทาง ซึ่งก็เป็นรายละเอียดปลีกย่อยที่สื่อความหมายได้ โดยมีได้ทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างที่ 2

ทั้งสามออกจากจวนตะวันออกของไฉจิ้น เดินทางไปราวห้าเจ็ดลี้(165) ตามไปส่งบู๊ส่งประมาณทางใต้เจ็ดแปดลี้(2, 143)

ตัวเลขประมาณการในภาษาจีนต่างจากภาษาไทย ภาษาจีนสามารถใช้ได้ทั้งตัวเลขคู่และเลขคี่ที่อยู่ติดกันเป็นการประมาณการก็ได้เช่น สองสาม ห้าหก แปดเก้า หรือจะใช้ตัวเลขคี่สองจำนวนที่อยู่ติดกันในการประมาณเช่น สามห้า เจ็ดเก้า ส่วนภาษาไทยจะใช้ตัวเลขประมาณการโดยใช้ตัวเลขคู่และเลขคี่ที่อยู่ติดกันเช่น สองสาม ห้าหก ในที่นี้ต้นฉบับจีนใช้ห้าเจ็ดลี้ ฉบับภาษาไทยใช้ว่าเจ็ดแปด ซึ่งก็ไม่แตกต่างกันมาก เพราะมีตัวเลขร่วมคือ เจ็ด

ตัวอย่างที่ 3

ข้ามเนินได้ในเวลาเก้าโมงเช้าถึงสิบเอ็ดโมง สิบเอ็ดโมงถึงบ่ายโมง บ่ายโมงถึงบ่ายสาม เวลานอกเหนือจากนั้นคือ ดิสามถึงตีห้า ตีห้าถึงเจ็ดโมง บ่ายสามถึงห้าโมงเย็น ห้าโมงเย็นถึงหนึ่งทุ่ม หนึ่งทุ่มถึงสามทุ่ม สามทุ่มถึงห้าทุ่ม หกเวลาดังกล่าวห้ามมิให้ข้ามเนิน(166)

ถ้าผู้ใดจะเดินทางป่านี้ให้เดินแต่เวลาเที่ยง นอกจากเวลาเที่ยงเดินไปไม่ได้ เสือร้ายคอยกัดกินคนอยู่(2, 144)

การแบ่งช่วงเวลาของจีนนั้นจะแบ่งเป็นช่วงละสองชั่วโมง มีชื่อเรียกเวลาที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ เวลา 01.00 น. – 03.00 น. ใช้ว่า 丑時 chǒu shí

เวลา 03.00 น. – 05.00 น. ใช้ว่า 寅時 yín shí

เวลา 05.00 น. – 07.00 น. ใช้ว่า 卯時 mǎo shí

เวลา 07.00 น. – 09.00 น. ใช้ว่า 辰時 chén shí

เวลา 09.00 น. – 11.00 น. ใช้ว่า 巳時 sì shí

เวลา 11.00 น. – 13.00 น. ใช้ว่า 午時 wǔ shí

เวลา 13.00 น. – 15.00 น. ใช้ว่า 未時 wèi shí

เวลา 15.00 น. – 17.00 น. ใช้ว่า 申時 shēn shí

เวลา 17.00 น. – 19.00 น. ใช้ว่า 酉時 yǒu shí

เวลา 19.00 น. – 21.00 น. ใช้ว่า 戌時 xū shí

เวลา 21.00 น. – 23.00 น. ใช้ว่า 亥時 hài shí

เวลา 23.0 น. – 01.00 น. ใช้ว่า 子時 zǐ shí

ภาษาไทยไม่มีการนับเวลาเช่นนี้จึงแปลงอย่างประมาณการว่าเวลาเที่ยง ซึ่งต้นฉบับภาษาจีนก็บรรยายว่าเวลาที่ข้ามเนินได้คือ เวลาเก้าโมงเช้าถึงสิบสามนาฬิกา จะกินระยะเวลาานานกว่า

ตัวอย่างที่ 4

เดินไปไม่ถึงครึ่งลิ เห็นศาลเจ้าป่าเจ้าเขาที่หักพังอยู่แห่งหนึ่ง(167)
พูดแล้วเดินทางไปประมาณครึ่งหนึ่ง ถึงศาลเจ้าหักพังอยู่ริมทาง(2, 145)

เนื้อความตอนนี้ฉบับภาษาจีนบอกเป็นระยะทางว่าครึ่งลิ ซึ่งหนึ่งลิจะมีระยะทางเท่ากับ 400 เมตร ครึ่งลิจึงเท่ากับ 200 เมตร ซึ่งเป็นระยะทางสั้นๆ ฉบับแปลภาษาไทยบอกเป็นระยะเวลาว่าครึ่งหนึ่ง แต่ก็ให้ความหมายว่าไม่ไกลและไม่นานได้เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 5

นางร้องให้ไปพูดไปว่า “พี่ชายเจ้าตั้งแต่เจ้าจากไปแล้วสิบยี่สิบวัน ก็ป่วยเป็นโรคเจ็บหัวใจร้ายแรงฉับพลัน ป่วยไปแปดเก้าวัน ไหว้เจ้าเสียงทาก็แล้ว ยาอะไรก็กินแล้ว รักษาไม่หาย ตายไป ทำให้ข้าล้าเมากยิ่งนัก”(196)

นางพั่วกิมเหลียนบอกว่น้องไปได้สักสิบวัน บู้ตัวหนึ่งเจ็บในอกหาหมอมา รักษาก็ไม่คลายกลับทรุดหนัก อยู่ได้สี่ห้าวัน โรคกำเริบมากขึ้นก็ขาดใจตาย(2, 180)

ต้นฉบับภาษาจีนใช้ตัวเลขประมาณการว่า สิบยี่สิบวัน แปดเก้าวัน ตามลำดับ ฉบับภาษาไทยแปลแบบประมาณการเช่นกัน แต่กินระยะเวลายาวกว่าคือ แปลว่าสักสิบวัน และสี่ห้าวัน การแปลเช่นนี้ในฉบับภาษาไทยให้ความรู้สึกว่เรื่องราวทั้งหมดเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่าต้นฉบับภาษาจีน

ตัวอย่างที่ 6

อยู่ชงว่า “พี่ชายข้าตายมากี่วันแล้ว” หญิงคนนั้นว่า “อีกสองวันก็ครบสี่สิบเก้าวัน”(196)

ตั้งแต่วันตายมายังขาดอยู่สองเวลาจะถึงคำรบเจ็ดวัน(2, 181)

ภาษาจีนคำว่า 斷七 duànqī แปลว่าครบรอบวันตาย 49 วัน ซึ่งตามธรรมเนียมจีนมักจะทำบุญครบรอบวันตายทุกเจ็ดวันจนครบเจ็ดครั้งคือ สี่สิบเก้าวัน ธรรมเนียมการทำบุญครบรอบวันตายของไทยแตกต่างจากจีน ประกอบกับในฉบับภาษาจีนใช้คำว่าเจ็ด ฉบับภาษาไทยจึงแปลว่าเจ็ดวัน ทำให้ระยะเวลาในตอนนี้อคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับภาษาจีนถึงเจ็ดเท่า

ตัวอย่างที่ 7

พ่อข้าอายุหกสิบแล้ว(198)

ด้วยบิดาข้าแก่แล้วอายุเก้าสิบปีเศษ(2, 183 – 184)

เมื่ออยู่ชงขอให้เจ้ายวีนไปช่วยเป็นพยานที่ศาลให้ เจ้ายวีนซึ่งแม้อายุน้อยแต่มีความกตัญญูเลี้ยงดูบิดาจึงบอกว่าบิดาชรามากแล้ว ซึ่งในฉบับภาษาไทยบอกอายุของบิดาของเจ้ายวีนคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับภาษาจีนถึงสามสิบปี

ตัวอย่างที่ 8

วันถัดไปอยู่ชงจะเดินทาง จางชิงไหนดจะยอมให้ไป คอยรั้งไว้ดูแล
ต้อนรับอีกสามวัน(209)

ครั้นรุ่งเช้าผู้ส่งก็จะลาไป เทียบเชิงกับนางชิงยี่เหนียห่วงงเหนียวเอาไว้อีกสาม
สัปดาห์ (2, 181)

ต้นฉบับภาษาจีนระบุชัดเจนว่าสามวัน แต่ฉบับภาษาไทยใช้ตัวเลขประมาณการว่าสามสัปดาห์ การระบุวันว่าสามวันในภาษาจีน อาจจะมีใช้สามวันก็เป็นได้ เนื่องจากสำนวนจีนมักจะใช้ตัวเลขแสดงจำนวนที่หมายถึงหลายครั้งว่าสาม ในประโยคนี้อาจหมายความว่า คอยรั้งไว้ดูแลต้อนรับอีกหลายวัน ตัวอย่างอื่น ๆ ที่ใช้คำว่าสาม เช่นในหัวข้อ 3.3 ตัวอย่างที่ 10 ขุนนางคังไห่จะยอมรับ ปฏิเสธอยู่สามครั้งจึงจะรับ อาจหมายความว่า ขุนนางคังปฏิเสธอยู่หลายครั้งจึงรับ

ตัวอย่างที่ 9

อุ้งงเอามือขวายกหินจากพื้นโยนขึ้นฟ้า โยนขึ้นมาสุงประมาณหนึ่งจั้ง
(213)

บู้สงยกเอาแผ่นศิลาโยนขึ้นไปสูงได้เจ็ดศอกก็เอามือรับมาวางไว้ตามเดิม
(2, 205)

ต้นฉบับภาษาจีนว่าอุ้งงโยนหินขึ้นสูงประมาณหนึ่งจั้งเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนมีความแข็งแกร่งเพียงใด คำว่าจั้งตัวจีนเขียนว่า丈zhàng หนึ่งจั้งเท่ากับ 230 เซนติเมตร ฉบับภาษาไทยแปลหนึ่งจั้งเป็นเจ็ดศอก คำว่าศอกที่เป็นหน่วยวัดความยาวของไทยนั้น มีความยาวเท่ากับความยาวจากข้อพับแขนไปถึงนิ้วกลาง ซึ่งจะมีความยาวประมาณ 50 เซนติเมตร เจ็ดศอกจึงเท่ากับ 350 เซนติเมตร จะเห็นว่าหนึ่งจั้งในฉบับภาษาจีนและเจ็ดศอกในฉบับภาษาไทยมีความคลาดเคลื่อนกันประมาณ 120 เซนติเมตร การแปลโดยใช้หน่วยวัดความยาวที่แตกต่างกันนั้น ก็เพื่อให้นักไทยซึ่งไม่มีหน่วยวัดความยาว “จั้ง” เข้าใจ โดยผู้แปลได้ใช้วิธีการกะประมาณว่าหน่วยวัดความยาวจั้งควรมีความยาวเท่าใดเมื่อเทียบกับหน่วยวัดความยาวศอกของไทย ทำให้ตัวเลขซึ่งเป็นตัวเลขประมาณการนั้นคลาดเคลื่อนกัน

3.5 ความแตกต่างของการใช้คำนามและสรรพนาม

ฉบับแปลภาษาไทยนิยมการถอดเสียงอ่านแทนการถอดความหมาย ไม่ว่าจะ เป็นสมญานามของตัวละครหรือชื่อสถานที่ ส่วนสรรพนามนั้นเลือกใช้ตามภาษาแปล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

“ข้าน้อยมีตาแต่หามีแววไม่ หุนหันล่วงเกินท่านที่ ขอท่านโปรดยกโทษให้” (164)

ข้าพเจ้ามีตาจริงแต่ไม่รู้จัก จะเข้าไปตีเอาโทษผิดหนักหนา ท่านจงเมตตาอย่าถือโกรธเลย(2, 141)

ข้าน้อย 小人 xiǎo rén เป็นสรรพนามที่ใช้ในภาษาจีน เป็นคำซึ่งผู้มีฐานะต่ำกว่าใช้เรียกตนเอง และสามารถใช้เป็นสรรพนามแทนตัวผู้พูดเมื่อแสดงความต่อมตนกับผู้ที่ มีศักดิ์เท่ากัน(Hú Zú'ān, 1989: 467) ภาษาไทยไม่มีคำสรรพนามที่มีความหมายเช่นนี้ จึง แปลว่า ข้าพเจ้า

ตัวอย่างที่ 2

“ชื่ออยู่เอ๋อร์กลางเป็นที่เลื่องลือในยุทธจักร...” (164)

ข้าพเจ้าได้ยินข่าวเล่าลือว่า บู๊หนึ่ง คือบู๊สงนี่ฝีมือเข้มแข็งนัก(2, 141)

การเรียกชื่อคนในเรื่องสุขहु่จ้วน นอกจากจะเรียกชื่อแล้วยังมีการเรียกอีกวิธีหนึ่งคือการนำแซมารวมกับลำดับในครอบครัว ในที่นี้ชื่อเอ๋อร์กลางแปลว่าบุตรชายคนที่สองของตระกูลอยู่ มาจากคำว่า 武二郎 Wǔ Èrlǎng คำว่า Wǔ คือแซอยู่ èr แปลว่าสอง láng หมายถึงผู้ชาย การเรียกชื่อตัวละครอื่นในเรื่องก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง 武大郎 Wǔ Dàiláng ซึ่งคำว่า dà แปลว่าใหญ่ รวมกันจึงแปลว่าบุตรชายคนโตของตระกูลอยู่ ส่วนผู้หญิงก็เรียกชื่อทำนองเดียวกันนี้ เพียงแต่เปลี่ยนคำว่า láng เป็นคำว่า 娘 niáng ซึ่งแปลว่าผู้หญิง เช่น 孫二娘 Sūn Èrniáng ภาษาไทยไม่มีธรรมเนียมการเรียกชื่อเช่นนี้ จึงใช้วิธีถอดเสียงแทนการแปลความหมาย

ตัวอย่างที่ 3

คิดครวญว่า “ในยุทธจักรได้ยินแต่ชื่อท่านช่งผู้ซึ่งเป็นคนยุติธรรมและเป็นฝันทันกาล...”(165)

จึงคิดว่ามีเสียแรงเขาเล่าลือว่า ช้องกั๋งที่ว่า**กิบลิโหว** ช้องกงหมิง...(2, 143)

คำว่ากิบลิโหว(及時時 jíshíyǐ)แปลเป็นภาษาไทยว่า ฝันทันกาล ซึ่งเป็นสมญานามที่คนเรียกช่งเจียงว่าเป็นผู้ที่มีความโอบอ้อมอารีช่วยเหลือผู้คนในยามทุกข์ยาก เปรียบเสมือนฝันทิปรอยปรายให้ความชุ่มชื้นเมื่อแห้งแล้ง ส่วนช้องกงหมิง(宋公明 Sòng Gōngmíng) ก็เป็นอีกฉายาหนึ่งของช่งเจียง หมายถึงผู้มีคุณธรรมและตรงไปตรงมา เป็นฉายาที่มาจากความเป็นคนซื่อตรงและมีคุณธรรมของช่งเจียง ภาษาไทยใช้การถอดเสียงแทนการแปลสมญานาม ทำให้ผู้อ่านเข้าใจว่าช่งเจียงมีหลายชื่อ หรือแม้จะเข้าใจว่าเป็นสมญานามแต่ก็ไม่รู้ความหมาย จึงทำให้ไม่เข้าใจว่าช่งเจียงเป็นคนดีเช่นไร ผู้คนจึงรักใคร่ยกย่องและตั้งสมญานามเหล่านี้ให้

ตัวอย่างที่ 4

วันนั้นพอดีชายขนมเปียะอยู่ที่หน้าอำเภอได้พบอุ้งง อยู่ตัวว่า “น้องข้า
วันก่อนข้าได้ยินผู้คนพูดกันก็ถนหนว่า บนเหนินจึงหยางมีผู้กล้าหาญคนหนึ่งแ่งอยู่ ฆ่า
เสือดาย นายอำเภอหนั้นเชิญเขาเป็นหัวหน้ากอง (171)

จึงมาอยู่เสียดที่เมืองเชียงก๊กก๊วย ได้ยินข่าวลือว่าเจ้าดีเสือดาย ผู้รักษาเมืองตั้ง
ให้เป็นครุฑทหาร(2, 150)

ตำแหน่งหัวหน้ากองนั้นมาจากภาษาจีนว่า 都頭 dūtóu ซึ่งหมายถึง ข้าราชการ
การทหารซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยปราบโจรในหนึ่งdū หนึ่ง dū ในสมัยราชวงศ์ซ่งมี
ประชากรจำนวนหนึ่งร้อยคน (Rèn Dàhù, 1998: 200) ฉบับภาษาไทยแปลว่าครุฑทหาร
จึงเป็นการแปลค่านามที่สื่อความหมายได้เพียงว่าเป็นตำแหน่งทางทหาร แต่มิได้สื่อว่าเป็น
หน่วยปราบปราม สาเหตุการแปลเป็นภาษาไทยว่าครุฑทหาร อาจเนื่องมาจากระบบของไทย
ไม่มี dū แบบจีน จึงไม่ทราบว่ dūtóu ควรจะแปลว่าตำแหน่งอะไร เมื่อเห็นว่าเป็นตำแหน่ง
ทางทหาร จึงแปลว่าครุฑทหาร

ตัวอย่างที่ 5

“ที่แท้ผู้ที่ฆ่าเสือดายที่เหนินจึงหยางได้เป็นหัวหน้ากอง...”(172)

ชื่อผู้สงที่ดีเสือดาย ณ ตำบลเก็งเอียงก้ง ได้เป็นขุนนางนายทหาร (2, 150)

เหนินจึงหยางมาจากภาษาจีนว่า 景陽 景 Jǐngyáng Gāng แปลว่าเหนินเขาที่มี
ชื่อว่าจึงหยาง ฉบับภาษาไทยถอดเสียงคำ Jǐngyáng Gāng ว่าเก็งเอียงก้ง แล้วเติมคำว่า
ตำบลเข้าไปข้างหน้าเพื่อแสดงว่าเป็นชื่อสถานที่

ตัวอย่างที่ 6

“ท่านขุนนางใหญ่เชิญดื่มน้ำเหมย²⁶” ซีเหมินซึ่งว่า “จะให้ดี ขอให้เดิมนรส
เปรี้ยวสักหน่อย” ยายหวางปรุงรสน้ำเหมยมาหนึ่งถ้วย ยื่นให้ซีเหมินซึ่งด้วยมือทั้งสอง
ซีเหมินซึ่งค่อย ๆ กินแล้ววางถ้วยไว้บนโต๊ะ ซีเหมินซึ่งว่า “ป้าหวาง น้ำเหมยของท่าน
ทำได้ดี ในบ้านมีก็มากน้อย” ยายหวางว่า “ตัวข้าเป็นแม่สื่อ(เหมย)มาตลอดชีวิต แต่

²⁶ เหมย เป็นการอ่านในสำเนียงจีนกลาง ตรงกับคำภาษาไทยว่า บ๊วย

ยังไม่ได้ขอมารวไว้ที่บ้านสักคน" ซีเหมินซึ่งว่า"ข้าถามท่านเรื่องน้ำเหมย ท่านกลับมาพูดเรื่องแม่สื่อ ช่างต่างกันเหลือเกิน"(179)

ยายเหิงโผเห็นไชขุนแข่งกลับมาจึงถามว่า ท่านกลับมาอีกจะรับประทานน้ำลูกผลไม้ให้ชื่นใจหรือ ไชขุนแข่งว่าเราอยากจะรับประทานอยู่หลายวันแล้ว ยายเหิงโผก็จัดการนำผลไม้มาให้ไชขุนแข่ง ไชขุนแข่งรับน้ำผลไม้แล้วสรรเสริญว่ายายเหิงโผช่างทำผลไม้ยอดเยี่ยม ในโรงยังมีบ๊วยอยู่บ้างหรือ บ๊วยนั้นแปลว่าเป็นผู้ชักสื่อ ยายเหิงโผหูตึงได้ยินเป็นไชขุนแข่งถามว่า ผู้ชักสื่อดีในโรงมีอยู่บ้างหรือไม่(2, 161)

คำว่า *mó ที่แปลว่าบ๊วย ในภาษาจีนฟังเสียงกับคำว่า *mó ที่แปลว่าแม่สื่อ ยายหวางตั้งใจจะพูดชักโยงไปสู่การเป็นแม่สื่อโดยตั้งใจจะนำน้ำเหมยมาให้ซีเหมินซึ่งดื่ม เพื่อให้ซีเหมินซึ่งพูดคำฟังเสียงนี้ขึ้นมา ภาษาไทยไม่มีคำฟังเสียงของบ๊วยและแม่สื่อ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการแปล จึงใช้การแปลตรงตัวตามต้นฉบับ ทำให้ผู้อ่านไม่เข้าถึงวิธีการพูดจาและการเล่นคำเล่นความหมายของคนที่เจ้าสำมัดสำนวนอย่างยายหวาง ที่ใช้คำพูดอ้อมค้อมเพื่อนำสิ่งของรอบข้างมาเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายหลอกล่อซีเหมินซึ่งตามอุบายของตน

ตัวอย่างที่ 7

วันนั้นพอดีหาสาส์นหิมะได้หนึ่งตระกร้า ถูมาที่ถนนถามหาซีเหมินซึ่ง
(186)

เวลาวันหนึ่ง**ฮุนกอ**ได้ผลไม้อย่างดีหวังจะเอามาขายไชขุนแข่งก็ไม่พบ(2, 170)

สาส์นเป็นผลไม้เมืองหนาว ซึ่งสันนิษฐานว่าสมัยที่แปลนั้นคนไทยยังไม่รู้จักผลไม้ชนิดนี้ ฉบับภาษาไทยจึงแปลว่าผลไม้ที่ดี ให้สอดคล้องกับการที่เจ้ายวันพยายามนำของดี ๆ มาขายให้แก่ซีเหมินซึ่งซึ่งเป็นผู้กว้างขวางและมีฐานะดี

ตัวอย่างที่ 8

ไฉจิ้นรีบออกมา บังเอิญเรียกชื่อว่าเสมียน(บันทึกคดี)ซึ่ง ดั่งนั้นจึงหลุดคำแฉ่ออกมา(165)

พอชาวจีนเดินตามออกมาเห็นก็ร้องห้ามบู้ตงไว้แล้วว่า เจ้าไม่รู้จักหรือท่านคนนี่ที่เขาเรียกว่าของอะซี(2, 141)

คำว่าซองอะซี มาจากคำว่า 宋押 司 Sòng yāsī ซึ่ง yāsī เป็นตำแหน่งข้าราชการในสมัยซ่งซึ่งทำหน้าที่ร่างหนังสือราชการเกี่ยวกับคดีฟ้องร้อง (Lǐ Fǎbái และ Liú Jìngfú, 1989: 219) ฉบับภาษาไทยใช้วิธีถอดเสียงทั้งนี้เข้ากับตำแหน่งรวมกันเป็นคำเดียว ทำให้ผู้อ่านไม่ทราบว่าเป็นแซ่รวมกับชื่อตำแหน่ง ซองก็คือแซ่ซ่ง อะซีก็คือ เสมียนบันทึคดี

ตัวอย่างที่ 9

คนดูแลร้านว่า “เพิ่งจะไปพบคนคนหนึ่งที่บ้านเหล่าใหญ่ตรงใต้สะพาน
สิงโต เพื่อดื่มเหล้า”(201)

ชายผู้นั้นตกใจกลัวบอกว่าไซบุ่นแข่งสรรพราอยู่ที่โรงเตี๊ยมที่สะพานไซฮังเกีย
(2, 189)

สะพานสิงโตมาจากภาษาจีนว่า 獅子橋 Shīzi Qiáo คำ Shīzi แปลว่าสิงโต คำ Qiáo แปลว่าสะพาน ฉบับภาษาไทยถอดเสียงคำนี้ทั้งคำว่าไซฮังเกีย แล้วเติมคำว่าสะพานไว้ข้างหน้าเพื่อแสดงว่าเป็นสถานที่ใด

ตัวอย่างที่ 10

คนเรียกนางว่านางยักษ์(207)

คนทั้งหลายเรียกไปเอี้ยแซ (2, 197)

ฉบับภาษาไทยถอดเสียงฉายาของนางซุนเออร์เหนียง ว่าไปเอี้ยแซ ทำให้ไม่สื่อความหมาย คำว่าไปเอี้ยแซ คือ 母夜叉 mǔyèchā แปลว่านางยักษ์ คำว่า mǔ แปลว่าแม่ ใช้แทนสตรี คำว่า yèchā มาจากภาษาสันสกฤตว่า Yakṣa (Níng Jiànyǐn, 1997: 74) หรือยักษ์ในภาษาไทย ต่อมานำมาใช้เรียกคนที่มีลักษณะอัปลักษณ์ ทุรกาย ซึ่งก็ตรงกับลักษณะของนางซุนเออร์เหนียง ที่มีจิตใจเหี้ยมหาญทุรกาย จึงได้ฉายาว่านางยักษ์ ฉบับภาษาไทยใช้วิธีการถอดเสียง ทำให้ไม่สามารถสื่อถึงหน้าตาท่าทางตลอดจนลักษณะนิสัยของนางได้

ตัวอย่างที่ 11

หากยังฆ่าพวกเขา(นางคณิกา)แล้ว คนพวกนั้นจะเอาไปเล่าต่อกัน เกี่ยว
โพนทะนาว่า ผู้กล้าในยุทธจักรไม่เป็นวีรบุรุษ(207)

ถ้าแม้ว่าฆ่าตายเอาเงินทองเสียความก็จะเล่าลือไปว่า พวกที่มีฝีมือเข้มแข็ง
ฆ่าหญิงตาย เก็บเอาเงินทองไว้(2, 198)

คำว่ายุทธจักร 江湖 Jiāng Hú หมายถึงแวดวงของผู้มีฝีมือเชิงยุทธ ในสังคมไทยไม่มีกลุ่มคนที่รวมตัวกันในลักษณะนี้ ฉบับภาษาไทยจึงแปลโดยอธิบายว่าพวกที่มีฝีมือเข้มแข็งซึ่งสามารถสื่อความหมายได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 12

ที่นี้ห้องมีตลาดแห่งหนึ่งตั้งอยู่ที่นอกประตูตะวันออก สถานที่แห่งนั้นมีชื่อเรียกว่าป่าสุขสันต์(214)

เดิมที่นอกประตูเมืองทิศตะวันออกเรียกว่า ตำบลคาวัวะหลิม(2, 206)

ป่าสุขสันต์(ตำบลคาวัวะหลิม) เป็นชื่อสถานที่แห่งหนึ่งในเรื่อง ที่มีชื่อเินเป็นผู้ดูแล สถานที่นี้จะมีทั้งโรงสุรา โรงรับจำนำ บ่อนการพนันและแหล่งบันเทิงต่างๆ ป่าสุขสันต์มาจากภาษาจีนว่า 快活林 Kuàihuó Lín คำว่า Kuàihuó แปลว่าสุขสันต์ คำว่า Lín แปลว่าป่า ฉบับภาษาไทยใช้การถอดเสียงคำทั้งคำว่า คาวัวะหลิม โดยเพิ่มคำว่าตำบลเข้าไปข้างหน้า เพื่อสื่อว่าเป็นชื่อสถานที่

3.6 ความแตกต่างของสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย

การถ่ายทอดเรื่องราวจากต้นฉบับที่เป็นภาษาหนึ่งมาเป็นอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งมีการใช้สำนวนภาษาที่แตกต่างกัน จำเป็นจะต้องมีการตัดแปลงหรือปรับสำนวนของต้นฉบับบางส่วน ที่ไม่สามารถถ่ายทอดโดยการแปลตรงตามต้นฉบับได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1.1

“กล่าวถึง” มาจากภาษาจีนว่า 話說 huàshuō ใช้ในการเปิดเรื่องราวของแต่ละฉาก เช่น

กล่าวถึงเมื่ออยู่ชงพุดกับเพื่อนบ้านทั้งสี่ว่า “ข้าเหนื่อยเพราะแกแค้นแทนที่ชาย จึงทำผิดทำนองคลองธรรม แม้ตายก็ไม่ว่า...”(203)

ประโยคนี้เป็นการเปิดเรื่องของตอนที่ 27 โดยเริ่มเรื่องจากคำพูดของอู๋ซงที่พูดกับเพื่อนบ้านทั้งสี่ ซึ่งคำพูดนี้จะต่อเนื่องจากประโยคกึ่งท้ายของบทที่ 26 ที่ว่า **ที่แท้ก็อู๋ซงพูดอะไรกับเพื่อนบ้านทั้งสี่ ขอให้ติดตามตอนต่อไป**²⁷

ตัวอย่างที่ 1.2

“จะไม่เล่ายัดเยื่อ” มาจากภาษาจีนว่า 拈休絮絮 Huà xiū xù fán ใช้ในการเริ่มต้นย่อหน้าใหม่ มักจะใช้แทรกไว้ประมาณกลางเรื่อง เป็นการเล่าเรื่องแบบรวบรัดเพื่อนำเรื่องราวเข้าสู่ประเด็น เช่น

จะไม่เล่ายัดเยื่อ อู๋ซงตั้งแต่ต้นเดือนสามมาคน ดิคุงสองเดือน ถึงวันนี้มาถึงถนนในแคว้นเมิ่งก็พอดีเป็นเดือนหก เป็นวันที่อากาศร้อนราวไฟ แม้แต่พื้นหินข้างล่างก็เหมือนทองคำละลาย(205)

ประโยคนี้จะเป็นการสรุปว่า ก่อนอู๋ซงจะเดินทางถึงแคว้นเมิ่งนั้น อู๋ซงผ่านเหตุการณ์ใดมาโดยสังเขป เพื่อโยงเข้าสู่เรื่องราวของอู๋ซงหลังจากมาถึงแคว้นเมิ่งแล้ว

ตัวอย่างที่ 1.3

“จะแยกเล่าถึงอีกเรื่องหนึ่ง” มาจากภาษาจีนว่า 拈分兩頭 Huà fēn liǎng tóu เป็นสำนวนที่ใช้ขึ้นย่อหน้าใหม่ในช่วงกลางเรื่อง เมื่อเรื่องราวก่อนหน้านั้นได้จบฉากไป และจะเริ่มเล่าฉากใหม่อีกฉากหนึ่ง เช่น

...ทั้งสี่ตามอู๋ซงไปที่หน้าโถงค้ำหับลานนายอำเภอ หุกสัมภาระ ถือมีดยาวคุมขบวนรถ ทั้งห้าเดินทางออกจากอำเภอหยางกู มุ่งหน้าไปตงจิง ระหว่างทางเมื่อหิวกินข้าว เมื่อกระหายดื่มน้ำ ค่ำนอน เข้าออกเดินทาง เรื่องราวเหล่านี้จะไม่เล่าถึง

จะแยกเล่าถึงอีกเรื่องหนึ่ง กล่าวถึงอยู่ด้าหลางเมื่ออู๋ซงพูดสั่งและจากไปแล้ว ก็โดนภรรยาต่อว่าเต็ม ๆ อยู่สามสี่วัน อยู่ด้าอดทนกล้ากลินความเจ็บช้ำน้ำใจให้นางดำ่ว่าตามใจ ในใจยึดมั่นแต่คำพูดของน้องชาย(177)

ข้อความท่อนบนกล่าวถึงอู๋ซงเมื่อเดินทางคุมขบวนทรัพย์สินไปเมืองหลวง หลังจากนั้นจะพักเรื่องของอู๋ซงไว้ชั่วคราวก่อนแล้วจึงกล่าวถึงอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งตรงนี้ผู้เล่านิทานจะแทรกวลี Huà fēn liǎng tóu ไว้ตอนต้นของท่อนหลังซึ่งจะกล่าวถึงแต่เรื่องของอู๋ตันและพานจินเหลียนภรรยา วลีนี้จึงเป็นสำนวนที่ผู้เล่าใช้เป็นกลวิธีที่จะบอกให้รู้ว่าต่อไปจะกล่าวถึงเรื่องราวของตัวละครอีกตัวหนึ่งแล้ว

²⁷ ดูตัวอย่างที่ 8.4 ประกอบ

ตัวอย่างที่ 1.4

“คนเล่านิทาน” มาจากภาษาจีนว่า 說話的 shuō huàde ซึ่งใช้แทรกระหว่างเนื้อความ เป็นสำนวนที่ใช้นำหน้าบทพูดของคนเล่านิทาน เพื่อใช้ชี้แจงและอธิบายเรื่องราวให้ผู้ฟังเข้าใจ เช่น

คนเล่านิทาน เหตุใดในใจจึงมีใครชอบอยู่ซง ที่แท้เมื่ออยู่ซงมาอาศัยอยู่กับใจจีนนั้น แรกๆเขาก็ต้อนรับเยี่ยงแขกคนอื่น ๆ ต่อมาอยู่ซงดื่มสุราในจวนจนเมา มาย อารมณ์เกรี้ยวกราด เมื่อพนักงานดูแลมีทั่วถึงก็จะลงมือทุบตีพวกเขา ดังนั้นพนักงานในจวนจึงไม่มีคนไหนว่าเขาดี พวกกันไปฟ้องใจจีนถึงเรื่องไม่ดีของเขามากมาย แม้ใจจีนมิได้ขี้บไล้เขาแต่ก็ดูแลเขาแบบห่างเหิน เมื่อมีขงเจียงมาเป็นเพื่อนดื่มสุรากับเขาทุกวัน อารมณ์เกรี้ยวกราดของอยู่ซงก็มิได้เกิดขึ้นอีก(164-165)

คำพูดของคนเล่านิทานในท่อนนี้ เป็นการอธิบายเรื่องหลังจากที่อยู่ซงได้พบกับขงเจียงที่จวนของใจจีน ต่อมาขงเจียงก็ออกเงินให้อยู่ซงไปซื้อเสื้อผ้าใหม่ ข้อความข้างต้นนี้เป็นการอธิบายเพิ่มเติมว่าเหตุใดขงเจียงซึ่งเพิ่งได้พบกับอยู่ซงไม่กี่วันจึงต้องออกเงินให้อยู่ซงซื้อเสื้อผ้าใหม่ แทนที่จะเป็นใจจีนที่อยู่ซงมาพักอาศัยอยู่ด้วยเป็นแรมปีจะเป็นผู้ดูแลเอาใจใส่เรื่องเสื้อผ้านี้

ตัวอย่างที่ 1.5

“เล่าก็จะช้า เหตุการณ์เวลานั้นเกิดขึ้นเร็วมาก” มาจากภาษาจีนว่า 說時遲 事時快 shuō shí chí nàshí kuài เป็นสำนวนที่ใช้แทรกระหว่างเนื้อความ เมื่อถึงฉากที่มีการต่อสู้หรือฉากตื่นเต้นต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์และสามารถจินตนาการเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ว่าเป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น

ซีเหมินซิงรู้ว่า เป็นอยู่ซงก็ตกใจร้องว่า “ไอ้หย่า” แล้วกระโดดขึ้นม้านั่งไปทำหนึ่งก้าวไปที่ขอบหน้าต่างจะหาทางหนี เห็นข้างล่างเป็นถนนไม่กล้ากระโดด ในใจก็กระวนกระวาย เล่าก็จะช้า เหตุการณ์เวลานั้นเกิดขึ้นเร็วมาก อยู่ซงเอามือยันกระโดดขึ้นโต๊ะเตะจานเล็ก ๆ ตกลงมา คนร้องเพลงสองคนที่อยู่ในร้านก็ตกใจจนเดินไม่ได้ คุณชายผู้มั่งคั่งก็ตกใจจนมือเท้าพันกัน ตกใจจนเป็นลม(201)

หลังจากที่อยู่ซงสังหารพีสะโก้เพื่อแก้แค้นแทนพี่ชายและรู้ว่าชายชู้คือซีเหมินซิงแล้ว จึงรีบไปหาซีเหมินซิงเพื่อแก้แค้น ซีเหมินซิงเมื่อเห็นว่าเป็นอยู่ซงก็จะหาทางหนี อยู่ซงก็ตามไปฆ่า เหตุการณ์นี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและน่าตื่นเต้น จึงใช้สำนวน“เล่าก็จะช้า เหตุการณ์เวลานั้นเกิดขึ้นเร็วมาก” แทรกเอาไว้ เพื่อให้ผู้อ่านมีอารมณ์ร่วมและสามารถจินตนาการตามไปด้วยว่า เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพอุ้งสังหารซีเหมินซึ่งที่สะพานสิงโต

(จากหนังสือ Shuihǔ)

สำนวนที่กล่าวมาข้างต้นเหล่านี้ เป็นสำนวนของคนเล่านิทานที่ใช้ในการเล่าเรื่อง ฉบับภาษาไทยแปลเพื่อเป็นเรื่องอ่านเล่น ไม่ได้แปลตามลักษณะการเล่าเหมือนต้นฉบับภาษาจีน ที่ต้องอาศัยกลวิธีการเล่าเพื่อให้ผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมและช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราวชัดเจนราวกับเห็นฉากการแสดงละครและเป็นการดึงดูดใจผู้ฟังด้วย จึงไม่แปลสำนวนเหล่านี้

ตัวอย่างที่ 2

“หากข้ากลับไปต้องโดนหัวเราะเยาะเป็นแน่ว่าไม่เป็นชายชาติตรี ยากที่จะหวนกลับไป”(167)

ครั้งจะกลับไปก็อายเจ้าของสุราจะหัวเราะว่าเราไม่ใช่ชายชาติทหาร จึงใจแข็งเดินออกจากศาลเจ้า(2, 145)

สำนวนจีนเวลาบรรยายลักษณะของชายฉกรรจ์มักจะใช้ว่า 好汉 hǎohàn ซึ่งแปลว่าชายชาติตรี ส่วนสำนวนไทยมักจะใช้คำบรรยายชายที่มีความแข็งแกร่งว่าชายชาติทหาร ในการแปลเป็นภาษาไทยจึงนำสำนวนไทยนี้มาใช้แทนการแปลตรงตามสำนวนจีน ซึ่งแม้จะใช้คำต่างกันแต่ก็สื่อความหมายได้เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 3

เมื่อเห็นอยู่ชงก็ตกใจพูดว่า“ทำन्हู้หั้นเกินหัวใจจะเซ่ ดับเสือดาว ขาสึงโต หรือ ถึงมีความกล้าค้มกายตั้งนี้ โฉนในเวลาค้ำมีด อาวุธก็หาไม่ กล้าเดินขึ้นเนิน โดยส่าพัง มิรู้ทำนเป็นคนหรือเป็นปิศาจ”(168)

เห็นบู๊ส่งลงเนินมาแต่ผู้เดียวจึงร้องถามว่า ไม่กลัวอะไรหรือ ช่างกล้านักหนา เดินมาแต่ผู้เดียวได้ จะไม่ใช่คนตอกระดูกมัง(2, 147)

การบรรยายลักษณะความกล้าในฉบับภาษาจีนในที่นี้จะกล่าวถึงสัตว์ร้ายต่างๆ สามชนิดได้แก่ จระเข้ เสือดาว ลิงโต ซึ่งเป็นสัตว์ที่กินเนื้อสัตว์อื่นเป็นอาหาร ความน่ากลัวของสัตว์ทั้งสามจึงทำให้สัตว์อื่นรวมทั้งคนเกรงกลัว เมื่อนายพรานทั้งสองเห็นอยู่ชงเดินอยู่ส่าพังกลางป่ายามค่ำคืน ไม่มีอาวุธ จึงตกใจว่าอยู่ชงนั้นช่างกล้าหาญไม่กลัวสิงโต เปรียบประดุจว่ามีความกล้าของสัตว์ทั้งสามมารวมกัน สำนวนไทยไม่มีคำกล่าวเช่นนั้น จึงไม่นำมาเปรียบแต่ใช้วิธีแปลถอดความว่า ช่างกล้านักหนา

ตัวอย่างที่ 4

อยู่คำว่า “บ้านข้าไม่ได้เลี้ยงเบ็ดเลี้ยงห่าน ไทเลยจะมีเปลือกข้าวสาลี”
 เจ้าวินว่า “ท่านว่าไม่มีเปลือกข้าวสาลี แล้วโยท่านขุนได้ฮ้วนทีเล่า จะยกตัวท่านให้
 ดีลังกาขึ้นมาก็ไม่เป็นไร เอาท่านไปต้มในหม้อก็ไม่โกรธ” อยู่คำว่า “ไอลิ่ง กลับมาค่า
 ข้าได้ เมียบ้าก็มิได้คบขู้ส่าย ข้าจะเป็นเบ็ดได้อย่างไร”(188)

(อุณกอ)ร้องถามว่า ไม่เห็นหน้าหลายวัน โจท่านต๊นัก ผู้ใดทำให้เจ็บปวดเท่าไรก็
 ไม่โกรธ บู้ตัวหนึ่งได้ฟังก็สะดุ้งใจสงสัย จึงถามว่า เหตุใดพูดดังนี้(2, 171)

คำว่า 瘡 yā ซึ่งแปลว่า เบ็ด ในภาษาจีนเป็นคำที่มีความหมายแฝง เมื่อภรรยา
 ของชายใดคบขู้ ชายคนนั้นก็ถูกหัวเราะเยาะและถูกเรียกว่า yā (Hú Zú'ān, 1989:
 487) ภาษาไทยไม่มีสำนวนนี้ หากแปลแล้วจะทำให้ผู้อ่านไม่เข้าใจความหมาย จึงแปล
 โดยไม่กล่าวถึงคำว่าเบ็ด หรืออาจเนื่องจากผู้แปลไม่เข้าใจความหมายของสำนวนนี้ จึงมิได้
 บรรยายด้วยสำนวนภาษาไทยเพื่อสื่อความหมายที่ใกล้เคียงกัน

ตัวอย่างที่ 5

สุภาษิตว่า สามีที่มีความสามารถมาก ผู้ภรรยาที่เพียบพร้อมมีคุณธรรม
อันดีงามไม่ได้(177)

ถ้าในบ้านเรือนปกติเรียบร้อยดี คนนอกก็ไม่มีผู้ใดดูหมิ่นข่มเหงได้(2, 157)

สุภาษิตนี้มาจากภาษาจีนว่า 表壯不如裡壯 biǎo zhuàng bùrú lǐ zhuàng
 หมายความว่า สามีที่มีความสามารถมากผู้ภรรยาที่เพียบพร้อมมีคุณธรรมอันดีงามไม่ได้
 (Lǐ Fǎbái และ Liú Jìngfú, 1989: 148) คำว่า biǎo zhuàng หมายถึงสามีที่มีความ
 สามารถ lǐ zhuàng หมายถึงภรรยาที่มีคุณธรรม ภาษาไทยไม่มีคำพ้องเพี้ยนนี้ จึงแปลคำ
 ว่า lǐ zhuàng ว่า ในบ้าน โดยยืมคำว่า lǐ ซึ่งแปลว่า ภายใน และแปลคำว่า biǎo zhuàng ว่า
 คนนอก โดยยืมคำว่า biǎo ซึ่งแปลว่า ภายนอก ทำให้มีความหมายแตกต่างจากต้นฉบับ
 ภาษาจีน

ตัวอย่างที่ 6

ซีเหมินซิงฟังแล้วร้องเสียงหลงว่า “เนื้อพะตีก่อนหนึ่ง โยตกเข้าไปใน
 ปากสุนัข” ยายหวางว่า “ก็เป็นเรื่องราวที่ขมขื่นเช่นนี้ ตั้งแต่โบราณก็มีคำกล่าวที่ว่า ม้า
ดีถูกชายโง่ขี่ ภรรยาโฉมงามนอนเคียงคู่คนเขลา ห่อสื่อชอบหนักที่จะจับคู่เช่นนี้”(178)

ไซบุนแข่งว่าน่าเสียดายนักหนาอุปราชงตงามมาเป็นภรรยาคนต่ำเตี้ยดังนี้
เปรียบเหมือนเนื้อแพะอย่างดีมาตกอยู่ในปากสุนัขไม่ควรเลย ขยายเหิงไผ่ตอบว่าการอันนี้สุด
แต่ว่าสนาแต่งให้จึงได้เป็นคู่กัน (2, 160 – 161)

สำนวน ม้าดีถูกขายไปให้ภรรยาโง่งามนอนเคียงคู่คนเขลา มาจากภาษาจีน
ว่า 駿馬卻馱痴漢走，美妻常伴拙夫眠 Jùn mǎ què tuó chī hàn zǒu, Měi qī
cháng bàn zhuō fū mián ซึ่งความหมายว่า สามีภรรยาที่มีความสามารถและหน้าตาไม่
เหมาะสมกัน (Hú Zú'ān, 1989: 590)

คำว่าพ่อสื่อในที่นี้ภาษาจีนใช้คำว่า 月下老人 yuèxià lǎo rén ซึ่งมีตำนาน
เล่าว่า ในสมัยราชวงศ์ถัง (ปี ค.ศ. 618 – 907) เว่ยกู่เดินผ่านเมืองซ่งในยามค่ำคืน ได้พบ
ท่านผู้เฒ่าคนหนึ่งนั่งพลิกหนังสือ เว่ยกู่จึงเดินเข้าไปดู แต่ก็ไม่รู้จักตัวหนังสือเหล่านั้นแม้
แต่ตัวเดียว เมื่อสอบถามท่านผู้เฒ่าจึงได้ทราบว่าคุณผู้เฒ่าเป็นเทพเจ้าที่ควบคุม
การแต่งงานของโลกมนุษย์ หนังสือที่พลิกอ่านนั้นก็ป็นสมุดทะเบียนสมรส ในสมัยโบราณ
ใช้เรียกพ่อสื่อว่า 月下老人 ซึ่งเป็นผู้ที่นำความเป็นสิริมงคลมาให้ ซึ่งจะแปลว่าผู้เฒ่าได้
แสงจันทร์ (Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuán Yǔyán Yánjiūsuǒ Cídiǎn Biānjíshì, 1995:
1430) สำนวนไทยไม่มีสำนวนคำโบราณกล่าวเช่นนี้จึงแปลว่า สุดแต่ว่าสนา

ตัวอย่างที่ 7

ขยายหวังว่า “ท่านขุนนางใหญ่ ท่านทั้งห้าพูด ตามธรรมดาชอบเป็นผู้
ยากที่สุด ต้องมีครบห้าอย่างจึงจะทำได้ สิ่งแรกต้องมีหน้าตาหล่อเหลาเช่นพานอาน
สิ่งที่สองต้องมีของใหญ่เหมือนลา สิ่งที่สามต้องร่ำรวยราวเตียง สิ่งที่สี่ความ
ละเอียดอ่อน ภายนอกอดทนเหมือนหนัง ภายในแหลมคมเหมือนเข็ม แผนการจึงไม่
รั่วไหล สิ่งที่ห้าต้องมีเวลาว่าง ทั้งห้านี้ เรียกว่า พาน หลิว เต็ง เสี่ยว เสี่ยน ห้าอย่าง
ครบ เรื่องนี้ก็จะสำเร็จ”(180)

ขยายเหิงไผ่ก็ยินดีตอบว่า การนี้ก็ยากอยู่ด้วยมีสามี่แล้ว ถ้าแม้ท่านรักจริงจะ
ให้ได้ดังปรารถนา ต้องประพฤติการห้าอย่างตามคำข้าพเจ้า ไซบุนแข่งถามว่า การห้าอย่าง
นั้นคืออะไรบ้าง ขยายเหิงไผ่ว่า ที่หนึ่งต้องแต่งตัวนุ่งห่มให้งดงามเหมือนกับพาน ที่สอง
ถ้าถึงที่คับแคบสำคัญก็ต้องมุดต้องคลานอย่าถือตัวว่าเป็นผู้ดีมีทรัพย์สินนั้นไม่ได้ ที่สาม
จะใช้สอยเงินทองมากน้อยเท่าไรอย่าได้เสียดาย ที่สี่ถึงเขาจะต่ำว่าเจ็บบวดประการใดก็อย่า
โกรธ ที่ห้า ให้เหมือนเพียรไปมาอย่าเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ถ้าประพฤติการห้าอย่างนี้ได้จึง
จะสมความปรารถนา(2, 163)

สำนวนจีนคำว่า พาน หลวี้ เต็ง เสี่ยว เสี่ยน (潘、璜、璜、小、璜.Pān, Lǚ, Dèng, Xiǎo, Xián เป็นสำนวนที่ไม่ค่อยสุภาพนัก มาจากตัวย่อทั้งห้าของคำห้าคำคือ Pān มาจาก 潘 Pān Ān ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอยู่จริงในสมัยราชวงศ์จิ้น(ค.ศ.265 – 420) เป็นชายหนุ่มที่มีรูปร่างมาก จนกลายเป็นสัญลักษณ์แทนชายหนุ่มรูปร่าง (Chén Xiánchún, 1999: 130) Lǚ ที่หมายความว่าลา แสดงถึงความเป็นชาย Dèng มาจาก 璜 Dèng Tōng ซึ่งเป็นคนในสมัยฮั่นตะวันตก (206 ปีก่อนคริสตกักราชถึงค.ศ.220) เป็นผู้ที่ร่ำรวยมากจนภายหลังนำชื่อเขามาแทนความร่ำรวย(Cíhǎi Biānjí Wěiyuánhuì, 1972: 874) Xiǎo หมายถึงความละเอียดอ่อน Xián หมายถึงเวลาว่าง ทั้งห้าคำนี้จะใช้ด้วยกัน เพื่อแสดงคุณสมบัติที่ชายหนุ่มเจ้าสำราญพึงมี ภาษาไทยไม่มีสำนวนเช่นนี้ จึงแปลห้าประการนี้ว่า รูปร่าง ไม่ถือตัว ไม่ตระหนี่ มีความอดกลั้น ขยันไปมาหาสู่

ตัวอย่างที่ 8

ตัวอย่างที่ 8.1

หากอยู่ชงไม่เจอชายผู้นี้ สิ่งเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ที่อำเภอหยางกู่มีศพเกลื่อนกลาด เมื่อเสียงมิดดั่งขึ้น หัวคนกระเด็น เมื่อตวัดกระบี่ เลือดไหลริน นั่นเพราะว่า สุรนาหารทำให้ลิ้มบ้านและประเทศชาติได้ แต่กวีและหนังสือจะไม่ทำให้ใครเสียคน ที่แท้คนที่เรียกหัวหน้าของอยู่คือใคร ขอให้ติดตามตอนต่อไป (170)

ข้อความตอนนี้เป็นกรณจบทั้งท้ายของตอนที่ 23 เป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านอยากทราบเรื่องราวตอนต่อไป อยู่ชงได้พบกับใครและเหตุการณ์ที่ถึงท้ายว่า ต้องมีเรื่องราวการตายเกิดขึ้นนั่นคือสิ่งใด ผู้ฟังต้องคอยถึงตอนต่อไปจึงจะทราบคำตอบว่า อยู่ชงได้พบกับอยู่ดำพี่ชาย ต่อมาพี่สะใภ้ของอยู่ชงคบชู้ วางแผนฆ่าอยู่ดำ อยู่ชงจึงต้องแก้แค้น ฆ่าพี่สะใภ้และชายชู้ตาย

ตัวอย่างที่ 8.2

หากเจ้ายวินไม่มาหาคนผู้นี้จะไม่ทำให้ เรื่องที่ก่อไว้แต่ปางก่อน พอไซคร้ายมาพร้อมกัน ทำให้ผู้ที่แต่งตัวเป็นเทพส่งศพถอดเสื้อถอดหมวกหนี เจ้ายวินน้อยนำภัยมาให้ ที่แท้เจ้ายวินไปหาใคร ขอให้ติดตามตอนต่อไป (187)

ข้อความตอนนี้เป็นกรณจบทั้งท้ายของตอนที่ 24 โดยตั้งคำถามว่าเจ้ายวินไปหาใครและภัยที่จะเกิดขึ้นนั่นคืออะไร ผู้ฟังต้องคอยถึงตอนต่อไปจึงจะทราบคำตอบว่า เจ้ายวินนำเรื่องที่ซีเหมินซึ่งเป็นชู้กับพานจินเหลียนภรรยาอยู่ดำไปบอกกับอยู่ดำ โดยมีเหตุผล

เพียงแค่ว่าใจที่ขยายขวางไม่ยอมให้ตนไปขายผลไม้ให้ซีเหมินซิง ทำให้ผู้ต้องจบชีวิต
อย่างน่าอนาถ อยู่ซงจึงกลับมาแก้แค้น

ตัวอย่างที่ 8.3

อยู่ซงพูดประโยคเหล่านี้ขึ้นมา ทำให้ชื่อเสียงเลื่องลือพันปี กิตติศัพท์เผยแพร่หมื่นปี ทำให้มีวีรบุรุษรวมตัวเต็มด่านเขา ผู้กล้าร่วมใจไปบึงน้ำ นั่นคือโบราณถึงปัจจุบัน ผู้กล้าหาญเท่านั้นจะเป็นวีรบุรุษ โจรผู้ยิ่งใหญ่ยึดมั่นในเรื่องความซื่อสัตย์ที่แท้อยู่ซงพูดอะไรกับเพื่อนบ้านทั้งสิ้น ขอให้ติดตามตอนต่อไป (202)

ข้อความตอนนี้เป็นกรณียกย่องของตอนที่ 20 เมื่ออยู่ซงสังหารพีสะไก้และซีเหมินซิงชายชู้แล้วรู้ว่าตนต้องโทษหนัก จึงสั่งเพื่อนบ้านทั้งสิ้นให้จัดการเรื่องต่างๆ ให้ แต่ฝากฝังเรื่องใดนั้นผู้อ่านจะต้องติดตามตอนต่อไป ผู้ฟังต้องคอยถึงตอนต่อไปจึงจะทราบคำตอบว่าอยู่ซงให้เพื่อนบ้านช่วยชายของในบ้านให้ และจากที่อยู่ซงต้องโทษในครั้งนี้ เส้นทางชีวิตของอยู่ซงจึงเริ่มหักเหเข้าสู่หนทางของการเข้าไปไปรวมกลุ่มกับวีรบุรุษที่จะรวมตัวกันที่เขาเหลียงชาน

ตัวอย่างที่ 8.4

อยู่ซงชี้ทวารบาลเจียง พูดเรื่องสามเรื่องนั้นออกมา ทำให้ก้อเหตุที่แคว้นเมิ่ง มาที่บึงเหลียงชาน แล้วให้ปลอมตัวมาหาเจ้านาย ตัดผมโกนคิ้วไปฆ่าคน สุดท้ายอยู่ซงพูดอะไรสามสิ่งกับทวารบาลเจียง ขอให้ติดตามตอนต่อไป (218)

ข้อความนี้เป็นการยกย่องของตอนที่ 29 เมื่ออยู่ซงช่วยซือเอินแก้แค้น เอาชนะทวารบาลเจียงได้ ทวารบาลเจียงเมื่ออยู่ซงมิได้จึงร้องขอชีวิต อยู่ซงจึงตั้งข้อม้วนสามประการ ซึ่งบทต่อไปจึงจะขยายความว่าข้อม้วนสามประการนั้นคือสิ่งใด นอกจากนี้ข้อความที่พูดว่าทำให้ก้อเหตุที่แคว้นเมิ่ง มาที่บึงเหลียงชาน แล้วให้ปลอมตัวมาหาเจ้านาย ตัดผมโกนคิ้วไปฆ่าคน ก็เป็นการบอกผู้อ่านให้ทราบว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น อยู่ซงจะต้องมีเรื่องที่แคว้นเมิ่ง จะมีการรวมตัวกับพวกวีรบุรุษอื่นๆ อยู่ซงจะต้องปลอมตัวเป็นพระ และจะต้องมีการฆ่าคนเกิดขึ้นอีก ซึ่งเรื่องราวในส่วนนี้จะชัดเจนมากขึ้นในตอนต่อไป

ตัวอย่างที่ 8.5

หากอยู่ซงไม่มายังแคว้นเมิ่งเพื่อฆ่าผู้คุมจาง สิ่งเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้น ที่โถงอันสวยหรู ฆ่าคนที่บันได จุดเทียนนราตรี เลือดนองท่วมหอ ฟ้าดินสะเทือน อาละวาดจักรวาล นั่นคือเสือสองตัวแบ่งกันแพ่งกันชนะ สัตว์ร้ายหนึ่งคู่ต่อสู้กัน

ให้รู้พื้นที่ ที่สุดของกลับไปในวันเมืองแล้วจบลงอย่างไร ขอให้ติดตามตอนต่อไป

(226)

ข้อความตอนนี้เป็นกรจบทั้งท้ายของตอนที่ 30 เมื่ออุซงทราบว่าคุณถูกใส่ร้ายจนต้องโทษเนรเทศและซ้ำร้ายยังมีคนจะมาสังหารคุณ อุซงจึงหวนกลับมาที่แคว้นเมืองเพื่อมาแก้แค้น ผู้อ่านสามารถคาดเดาจากการจบทั้งท้ายในตอนนี้ได้ว่าคุณต่อไปเมื่ออุซงกลับไปแคว้นเมืองแล้วจะต้องมีการฆ่าล้างแค้นเกิดขึ้นอีก

สำนวนข้างต้นนี้เป็นลักษณะเด่นในเรื่องสำนวนของการเล่าเรื่องแบบเป็นตอนๆ ซึ่งจะจบทั้งท้ายเป็นประโยคคำถามชวนให้ผู้ฟังอยากที่จะมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น รวมถึงการบอกเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นอย่างเป็นนัยๆ เพื่อเป็นการเชิญชวนให้ติดตามตอนต่อไป ฉบับภาษาไทยเรียบเรียงให้อ่านเป็นนิยายที่มีเนื้อเรื่องติดต่อกันตั้งแต่ต้นจนจบ ไม่มีการแบ่งเป็นตอน อีกทั้งเป็นการเขียนให้อ่านมิใช่เพื่อการเล่า จึงไม่แปลข้อความท้ายบทซึ่งผู้เล่านิทานกล่าวทั้งท้ายในแต่ละตอน

ตัวอย่างที่ 9

บรรดาคนก็เหมือนกินเลี้ยงกับพระมารดาหลวี่พันครั้ง (20C)

นางพั่วกิมเหลียนผู้เฒ่าทั้งสี่ไม่แจ้งว่าบู๊สงจะคิดประการใดพากันตกใจกลัวนั่ง

ตะลึงอยู่(2, 187)

สำนวนจีน เหมือนกินเลี้ยงกับพระมารดาหลวี่พันครั้ง(似吃了吕太后一千个筵席 sì chīle Lǚ Tàihòu yìqiānge yánxí) นี้ มาจากเรื่องราวในประวัติศาสตร์จีน ที่กล่าวถึงของเฮาหลวี่(吕太后 Lǚ Tàihòu)ราชินีแห่งปฐมกษัตริย์ฮั่นหลิวอิง(汉高祖刘邦 Hàn Gāozǔ Liú Bāng)ซึ่งเป็นราชินีที่โหดเหี้ยม หลังจากสิ้นรัชกาลของปฐมกษัตริย์ฮั่นแล้ว ของเฮาหลวี่ซึ่งขณะนั้นทรงมีพระยศเป็นพระมารดาหลวี่ได้จัดงานเลี้ยงเหล่าบรรดาขุนนาง โดยรับสั่งให้ขุนนางชื่อหลิวจางคอยบังคับพวกขุนนางให้ดื่มสุรา เมื่อมีขุนนางบางคนไม่ยอมมาร่วมงาน พระนางก็สั่งให้หลิวจางสังหารขุนนางผู้นั้นต่อหน้าขุนนางคนอื่นในที่นั้น ต่อมาเรื่องราวนี้จึงกลายเป็นสำนวนที่ใช้อธิบายถึงงานเลี้ยงที่ผู้คนกินเลี้ยงอย่างไม่สงบสุขก็จะกล่าวว่าเป็นงานเลี้ยงของพระมารดาหลวี่ (吕太后的筵席 Lǚ Tàihòude yánxí) (Hú Zú ān, 1989: 581) ในเนื้อความตอนนี้ก็กล่าวว่ามีคนกินเลี้ยงกับพระมารดาหลวี่หนึ่งพันครั้ง แสดงให้เห็นว่าผู้คนที่เข้าร่วมงานนี้ต่างต้องหวาดผวาทรงกลัวอย่างหนักเพราะเกรงว่าจะมีเรื่องร้ายใดๆเกิดขึ้นโดยขยายความว่าพันครั้ง สำนวนที่มีภูมิลำเนาเป็นเรื่องราวในประวัติศาสตร์ของ

จีนเช่นนี้ผู้อ่านคนไทยย่อมไม่เข้าใจ ฉบับภาษาไทยจึงแปลตามความหมายโดยรวมว่าตกใจกลัวเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

ตัวอย่างที่ 10

ทวารบาลเจียงนั้นนั่งอยู่ที่เก้าอี้พับ เห็นว่าเป็นอยู่ชงก็ตกใจ หัวใจดับไตใส่
หงก็ลั่นหายไปไกลสุดขอบฟ้า (228)

เจียงตง(ทวารบาลเจียง)เหลียวเห็นบู้สงมากตกใจสิ้นสติตกตะลึงอยู่ (3, 17)

สำนวนจีนเวลาบรรยายว่าตกใจมากจะกล่าวว่าจะ 透心肝 五脏都提在九霄云外 bǎ zhèixīngān wǔzàng dōu tí zài jiǔxiāo yúnwài แปลตรงตัวว่าหัวใจดับไตใส่หงก็ลั่นหายไปไกลสุดขอบฟ้า ภาษาไทยไม่มีสำนวนเช่นนี้ จึงแปลว่าตกใจสิ้นสติตกตะลึง ซึ่งก็ได้ความหมายว่าตกใจมากเช่นเดียวกัน

3.7 ฉบับภาษาไทยขยายความจากต้นฉบับ

ดังที่กล่าวแล้วว่าฉบับภาษาไทยมีลักษณะการแปลแบบสรุปความ รายละเอียดบางส่วนจึงขาดหายไป ทำให้ผู้อ่านอาจไม่เข้าใจสาเหตุที่มาของเรื่องราวหรืออารมณ์ของตัวละคร บางครั้งจึงต้องมีการขยายความเพื่อสื่อสิ่งเหล่านี้ให้ผู้อ่านเข้าใจ ซึ่งบางครั้งก็เป็นเพียงความเห็นและการตีความของผู้แปลเท่านั้น

ตัวอย่างที่ 1

ชื่ออยู่เอ๋อร์หลางเป็นที่เลื่องลือในยุทธจักร... (164)

ข้าพเจ้าได้ยินข่าวเล่าลือว่า บู้ยี่หนึ่งคือบู้สงนี้มีมือเข้มแข็งนัก(2, 141)

อยู่เอ๋อร์หลางแปลว่าบุตรชายคนที่สองของตระกูลอยู่ ดังที่กล่าวแล้วในหัวข้อ 3.5 ตัวอย่างที่ 2 ฉบับภาษาไทยจะเรียกอยู่ชงว่าบู้สงตั้งแต่ครั้งแรกที่กล่าวถึงตัวละครนี้ เมื่อต้นฉบับภาษาจีนเรียกอยู่ชงว่าอยู่เอ๋อร์หลาง ฉบับภาษาไทยจึงขยายความต่อท้ายว่า บู้ยี่หนึ่ง(อยู่เอ๋อร์หลาง)ก็คือบู้สง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าหมายถึงผู้ใด

ตัวอย่างที่ 2

ผ่านไปหลายวัน ช่งเจียงจะให้เงินอยู่ชงไปตัดเย็บเสื้อผ้า เมื่อไฉนทราบ ไทหนเลยจะยอมให้ช่งเจียงเสียเงิน จึงนำเอาผ้าพับไหมแพรหนึ่งทืบ เรียกบริวารช่างเย็บที่มีอยู่มาตัดชุดพอดีตัวให้คนทั้งสาม (164)

ครั้นอยู่มาอีกสองสามวัน ช่งกั้งเห็นบู๊สงใส่เสื้อกางเกงเก่า จึงเอาเงินสิบตำลึงให้บู๊สงไปซื้อใหม่ ชาจินแจ้งว่าช่งกั้งเอาเงินให้บู๊สงไปซื้อเสื้อกางเกงก็ห้ามไม่ให้ไปซื้อ เอาเงินคืนให้ช่งกั้งเสีย ชาจินเอาแพรที่ดีมาจ้างช่างตัดเสื้อกางเกงให้ช่งกั้งกับช่งเซ่งและบู๊สงใส่เป็นหลายสำรับ(2, 142)

ฉบับภาษาไทยขยายความว่า ช่งเจียงเห็นอยู่ชงใส่เสื้อกางเกงเก่า จึงให้เงินไปซื้อเสื้อใหม่ เพื่อให้สมเหตุสมผลว่าเหตุใดช่งเจียงจึงต้องออกเงินให้อยู่ชงไปตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งในความเป็นจริงอยู่ชงอาจจะใส่เสื้อผ้าเก่าแต่ฉบับภาษาจีนมิได้กล่าวถึงก็เป็นได้ เนื่องจากในเนื้อความก่อนหน้านี้ในบทพูดของคนเล่านิทานได้เคยอธิบายถึงอยู่ชงไว้ว่า เมื่อมาอยู่ที่บ้านของไฉจิ้น(ชาจิน)ก็มักจะดื่มสุรามายก่อกองเรื่องทุบตีผู้คน ไฉจิ้นจึงไม่ค่อยดูแลใส่ใจอยู่ชงเท่าใดนัก นอกจากนี้ฉบับภาษาไทยยังขยายความว่าไฉจิ้นเมื่อทราบเรื่องจึงเอาเงินคืนให้ช่งเจียง ซึ่งต้นฉบับบรรยายเพียงว่าไฉจิ้นไหนเลยจะยอมให้ช่งเจียงเสียเงิน แต่มิได้กล่าวถึงว่านำเงินไปคืนให้

ตัวอย่างที่ 3

ข้างบนมีตัวหนังสือเขียนไว้ห้าตัวคือ “สามชามไม่ข้ามเนิน”(165)

หนังสือปิดเอาไว้ที่หน้าโรงว่า สุราโรงนี้ผู้ใดกินถึงสามชามก็เดินทางไปไม่ได้

(2, 143)

ตัวหนังสือทั้งห้าที่เขียนไว้บนธงที่ปักไว้หน้าร้านสุรานี้คือ“สามชามไม่ข้ามเนิน” (三碗不進 巛 sān wǎn bújìn gāng) ซึ่งมีความหมายไม่ชัดเจนนักว่าสามชามในที่นี้คือสิ่งใดและไม่ข้ามเนินหมายความว่าอย่างไร เนื้อความตอนต่อมาเจ้าของสุราจะเป็นผู้ชี้แจงกับอยู่ชงด้วยตนเองว่าหมายความว่าอะไร ฉบับภาษาไทยมิได้แปลตรงตามภาษาจีน แต่ขยายความอย่างชัดเจนให้ผู้อ่านเข้าใจตั้งแต่แรกเมื่อกล่าวถึงตัวหนังสือเหล่านี้ว่าสุราโรงนี้ผู้ใดกินถึงสามชามก็เดินทางไปไม่ได้

ตัวอย่างที่ 4

ข้าหน้อยก็ไม่เคยไปตงจิง ไปที่นั่นเกี่ยววชมสักครั้ง(176)

ซึ่งตงเกียเมืองหลวงนั้น ข้าพเจ้าอยากจะได้วชมเล่นสักครั้งหนึ่งอยู่แล้ว

(2, 155)

สมัยราชวงศ์ซ่งเหนือ ตงจิง(宋 京 Dōngjīng) เป็นเมืองหลวงของประเทศจีน ปัจจุบันคือเมืองไคเฟิง ตั้งอยู่ที่มณฑลเหอหนาน (Rèn Dàhuì, 1998: 243) ฉบับภาษาไทย ถอดเสียงว่าตงเกีย และขยายความส่วนนี้ให้ผู้อ่านชาวไทยเข้าใจว่า ตงเกีย เป็นเมืองหลวง

ตัวอย่างที่ 5

นางคารวะแล้วว่า “ท่านอา ไม่รู้ไยมิได้พบกัน หลายวันแล้วไม่มาที่บ้าน ทำให้ข้าไม่เข้าใจ ทุกวันให้พี่ชายเจ้าไปไถ่ถามในอาเภอ กลับมาแค่บอกว่า หาไม่พบ วันนีเห็นดีที่อากลับมาบ้าน ไม่มีเรื่องอะไร เสียเงินทำไมกัน” อู่ซ่งตอบว่า “อู่เอ๋อร์มี คำพูดเล็กน้อยมาพูดกับพี่ชายและพี่สะใภ้โดยเฉพาะ” นางว่า “เมื่อเป็นเช่นนี้ ไปห้คุยกันข้างบนเถิด”(176)

(นางพัวกิมเหลียน)พูดกับบู้สงว่า ตั้งแต่น้องไปไม่เห็นมาบ้างเลย ให้พี่ชายของเจ้าไปเที่ยวตามหากก็ไม่พบ บู้สงเห็นพี่สะใภ้มาพูดด้วยก็คลายโกรธจึงว่าน้องมีธุระสิ่งหนึ่งจะมาบอกให้รู้ นางพัวกิมเหลียนก็เรียกบู้สงกับบู้ตัวหนึ่งเข้าไปข้างใน(2, 156)

ต้นฉบับภาษาจีนมิได้บ่งชี้ว่าอู่ซ่งคลายโกรธแต่อย่างใด ฉบับภาษาไทยกลับเพิ่มเติมว่าอู่ซ่งคลายโกรธ ซึ่งหากเข้าใจลักษณะนิสัยตัวละครและอ่านเรื่องราวต้นฉบับโดยละเอียดแล้ว อู่ซ่งมิได้โกรธนาง เพียงแต่ไม่พอใจ การกลับมาพูดด้วยครั้งนี้เพราะต้องการฝากฝังพี่ชาย มิได้แสดงว่าหายโกรธแล้วจึงมาพูดด้วย ฉบับภาษาไทยจึงเป็นการตีความอารมณ์ของตัวละครแทนผู้อ่าน

ตัวอย่างที่ 6

ซีเหมินซึ่งค่อย ๆ กินแล้ววางถ้วยไว้บนโต๊ะ ซีเหมินซึ่งว่า “ป้าหวาง น้ำเหมยของท่านทำได้ดี ในบ้านมีก็มากน้อย” ยายหวางว่า “ตัวข้าเป็นแม่สื่อ(เหมย)มาตลอดชีวิต แต่ยังไม่ได้ขอมมาไว้ที่บ้านสักคน” ซีเหมินซึ่งว่า “ข้าถามท่านเรื่องน้ำเหมย ท่านกลับมาพูดเรื่องแม่สื่อ ต่างกันขนาดไหน”(179)

ไซบุนแข่งรับน้ำผลไม้แล้วสรรเสริญว่า ยายเหิงไผ่ช่างทำผลไม้บัวดินัก ในโรง
ยังมีบัวอยู่บ้างหรือ บัวนั้นแปลว่าเป็นผู้ชักสื่อ ยายเหิงไผ่หึง ได้ยินเป็นไซบุนแข่งถาม
ว่า ผู้ชักสื่อดีในโรงมีอยู่บ้างหรือไม่ (2, 161)

จากที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.5 ตัวอย่างที่ 6 ว่า คำ บัวย(เหมย)ในภาษาจีน
พ้องเสียงกับคำว่าแม่สื่อ ฉบับภาษาไทยจึงมีการขยายความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ และเติม
เนื้อความว่ายายหวางนั้นหึงถึงฟังผิด ให้เนื้อความมีความสมเหตุสมผลมากขึ้น เป็นการ
ขยายความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเหตุใดเมื่อซีเหมินซึ่งถามถึงน้ำเหมย ยายหวางจึงพูดถึงเรื่อง
การเป็นแม่สื่อ

ตัวอย่างที่ 7

ถึงหน้าประตูร้านชา กระแอมแล้วว่า “ป้าหวาง ไยหลายวันไม่เจอกัน”
ยายคนนั้นมองเห็นแล้วตอบว่า “ใครเรียกข้าแก่” ซีเหมินซึ่งว่า “ข้าเอง” ยายคนนั้น
รีบออกมาดู ยิ้มแล้วว่า “ข้าคิดว่าผู้ใด ที่แท้ก็คือคุณชายผู้โง่บุญ ท่านมาพอดี เชิญ
เข้ามาชมเถิด” ถึงแขนเสื้อซีเหมินซึ่งเข้ามาในห้อง มองหญิงคนนั้นแล้วว่า “ท่านนี่คือ
ผู้โง่บุญท่านนั้น คุณชายที่ให้ผ้านี้แก่ข้าแก่”(183)

ตรงมาถึงหน้าโรงร้องถามว่า ยายเหิงไผ่อยู่หรือ ไม่เห็นหน้าเลย ยายเหิงไผ่
ได้ว่า เสียงไซบุนแข่ง แต่ทำเป็นพูดว่าผู้ใดหนอมาถามหา ครั้นเห็นไซบุนแข่งจึงเชิญเข้าไป
ข้างในแล้วพูดว่า ท่านมาวันนี้ดีทีเดียวจำเพาะพบกัน ซึ่งท่านเป็นผู้ออกเงินซื้อแพรให้
ข้าพเจ้าตัดเสื้อ(2, 186)

ฉบับภาษาไทยขยายความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจชัดเจนว่ายายหวางกำลังทำเป็นจำ
เสียงซีเหมินซึ่งที่มาร้องเรียกไม่ได้จึงร้องถามว่าเป็นผู้ใด แสดงให้เห็นว่าตนมิได้ทราบมา
ก่อนล่วงหน้า ซึ่งแท้ที่จริงแล้วในฉบับภาษาจีนยายหวางมีการวางแผนกับซีเหมินซึ่งไว้ล่วงหน้าแล้วแต่กำลังพูดเช่นนี้เพื่อให้นางพานจินเหลียนไม่สงสัย และเข้าใจว่าซีเหมินซึ่งมาที่
บ้านตนโดยบังเอิญ

ตัวอย่างที่ 8

เหอจิวฉูมองดูท่าทางของแม่นางนั้น พูดค่อย ๆ กับตนเองว่า “แต่ไหน
แต่ไรข้าได้ยินแต่เขาพูดถึงเมียของอู่ดำ ไม่เคยรู้จัก ที่แท้ก็อู่ดำก็แต่งกับนางคนนี้
เงินสิบตำลึงของซีเหมินซึ่งต้องมีเงื่อนงำ”(193)

ห่อเกาแจ็กเห็นรูปร่างนางพั่วกิมเหลียนงดงามจึงนึกว่าบุต้วหนึ่งรูปร่างไม่ตีที่
ไหนจะรักใคร คงได้เสียกับไซชนแข่งและออกอธิบายคิดฆ่าสามีเสีย(2, 176)

ฉบับภาษาไทยขยายความว่าเหอจิวฉู้(ห่อเกาแจ็ก)เมื่อเห็นนางพานจินเหลียน
หน้าตาตางงามจึงนำไปเปรียบเทียบกับอยู่ดำที่อัปลักษณ์แล้วสรุปเอาเองว่านางคงมิได้รักอยู่ดำ
พาให้ลอบเป็นชู้กับซีเหมินซิ่ง ทำให้เป็นสาเหตุการตายของอยู่ดำ ต่างกับต้นฉบับภาษาจีน
ที่บรรยายเพียงแค่ว่าเมื่อเหอจิวฉู้เห็นกริยาท่าทางของนางพานจินเหลียน ก็เกิดความสงสัย
พาให้นึกถึงเงินที่ซีเหมินซิ่งให้มาว่าจะต้องมีความเกี่ยวข้องกัน จะเห็นได้ว่าฉบับภาษาไทย
เป็นการขยายความโดยระบุเรื่องราวอย่างชัดเจนแบบเรื่องอ่านเล่น ต่างกับฉบับภาษาจีน
ที่เป็นเนื้อความที่แสดงความสงสัยตามแบบการเล่านิทานของจีนในสมัยนั้น

ตัวอย่างที่ 9

พนักงานฟังแล้วก็มาบรรจุศพที่บ้านอยู่ดำ ตั้งศพไว้ทุกข์แล้วกลับมาบรรยาย
งานเหอจิวฉู้ว่า“คุณนายบ้านนั้นว่าอีกแค่สามวันก็จะเคลื่อนศพไปเผาที่นอกเมือง”
(194)

คนเหล่านั้นก็มาตรวจแล้วถามว่าจะเอาศพไว้กี่วันเผาหรือฝังประการใด นาง
พั่วกิมเหลียนบอกว่า ครั้นจะฝังไว้ก็เวทนานักจะต้องเผาเสีย แต่จะเอาศพไว้ทำบุญให้ทาน
สักสามวัน(2, 177)

ฉบับภาษาไทยจะให้รายละเอียดการซักถามเป็นขั้นตอนซับซ้อนกว่าต้นฉบับ
กล่าวคือพูดว่าพานจินเหลียนบอกอย่างไร ต่างกับฉบับภาษาจีนที่พนักงานที่ไปบรรจุศพ
อยู่ดำเป็นผู้มาเล่าคำพูดของนางพานจินเหลียนให้เหอจิวฉู้ฟังอีกทอดหนึ่ง นอกจากนี้ฉบับ
ภาษาไทยยังอธิบายเหตุผลในส่วนของนางพานจินเหลียนว่าที่รีบเผาเพราะรู้สึกเวทนา แต่
จะรอทำบุญครบสามวันก่อน

ตัวอย่างที่ 10

กล่าวถึงยายหวางออกแรงช่วยหญิงคนนั้น คินนั้นเฝ้าศพ คินที่สองเชิญ
พระสี่รูปมาสวดมนต์ เช้าวันที่สามบรรดาพนักงานก็มายกโลง (194)

ฝ่ายนางพั่วกิมเหลียนกับยายเหิงเฝือกก็จัดศพใส่หีบ นิมนต์หลวงจีนมาสวดทำ
กงเต็กพอกันคนนินทา ครบกำหนดสามเวลาก็เอาศพออกไป(2, 177-178)

ฉบับภาษาไทยขยายความเพิ่มว่าการที่นางพานจินเหลียนและยายหวางนิมนต์ พระมาสดศพู่ตั้นก็เพื่อกันผู้อื่นนินทา ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วอาจเป็นเหตุผลทาง อ้อม เหตุผลทางตรงก็คือจัดงานศพให้ถูกต้องตามธรรมเนียมเพื่อให้เหตุการณ์เป็นไปอย่าง ปกติ มิให้ผู้คนสงสัย

ตัวอย่างที่ 11

เห็นเหอจิวฉู่ในมือถือเงินกระดาษร้อยอันมาถึงที่ลาน ยายหวางและ
หญิงคนนั้นก็รีบไปต้อนรับแล้วว่า “จิวฉู่ ดีใจที่ท่านไม่เป็นอะไรแล้ว”(195)

ฝ่ายห้อเกาแจ็กจึงบอกกับภรรยาว่าบู๊ตัวหนึ่งเห็นจะถูกยาพิษจริง วันนี่ถึง
กำหนดเผาเราจะไปเก็บเอากระดูกมา พุดแล้วก็จัดหารูปเทียนกระดาษเงินกระดาษทองออก
มานอกกำแพงเมือง เห็นกำลังเผาศพบู๊ตัวหนึ่งอยู่ นางพั๋กิมเหลียนเห็นจึงถามว่า ท่าน
หายดีแล้วหรือ(2, 178)

ข้อความนี้ต่อเนื่องจากตอนที่ฉบับภาษาไทยแปลขยายความว่าห้อเกาแจ็ก (เหอจิวฉู่) พุดกับภรรยาว่าหากนางพานจินเหลียนนำศพบู๊ตัวไปเผา แสดงว่าบู๊ตัวจะต้องถูก วางยาพิษจนเสียชีวิตเป็นแน่ เมื่อแจ้งว่านำศพไปเผาฉบับภาษาไทยจึงขยายความในเนื้อ ความก่อนหน้านี้นี้ตอนที่เหอจิวฉู่ไปร่วมงานเผาศพว่าเมื่อเหอจิวฉู่ทราบจากพนักงานบรรจุ ศพว่านางพานจินเหลียนจะนำศพบู๊ตัวไปเผา จึงบอกภรรยาว่าเห็นที่บู๊ตัวจะถูกยาพิษจริง และเตรียมหาสิ่งของไปเซ่นไหว้ศพ

ตัวอย่างที่ 12

เหอจิวฉู่เห็นเอากระดูกกลับบ้าน เอากระดาษแผ่นหนึ่งมาเขียน วัน
เดือน เวลา ชื่อคนส่งศพ และเงินห่อเข้าไว้ด้วยกัน เอาผ้าห่อเก็บไว้ในห้อง(195)

ห้อเกาแจ็กกลับมาถึงบ้านก็เอากระดาษมาจดไว้ว่าบู๊ตัวหนึ่งตายวันนั้นเดือนนั้น
ผู้ไปตรวจและมาเผาด้วยกันมีกี่คนแจ้งอยู่ในบัญชีทั้งสิ้น เอากระดูกและบัญชีห่อใส่ถุงแขวน
ไว้ในเรือน ด้วยกลัวผู้ส่งกลับมาว่ากล่าวจะได้เอาของสามสิ่งนี้เป็นสำคัญ(2, 179)

ฉบับภาษาไทยขยายความว่าห้อเกาแจ็ก(เหอจิวฉู่)เก็บหลักฐานต่างๆและจด รายละเอียดไว้เพื่อเป็นหลักฐานเตรียมไว้หากภายหลังอุซงกลับมาถามความ ซึ่งในเนื้อ ความก่อนหน้านี้นี้ก็ได้พุดถึงส่วนนี้ไปแล้ว เป็นการพุดซ้ำเพื่อเป็นการเน้น ต่างกับต้นฉบับ ภาษาจีนที่จะกล่าวไว้ในเนื้อความก่อนหน้าว่า ภรรยาของเหอจิวฉู่แนะนำให้เก็บหลักฐานไว้ เพื่ออุซงกลับมาถามความโดยไม่บรรยายซ้ำอีก

ตัวอย่างที่ 13

กล่าวถึงผู้ซึ่งตั้งแต่รับคำสั่งนายอำเภอคุ้มกันรถเกวียนมาถึงบ้านญาติที่
ตงจิง ยี่นจดหมายมอบสัมภาระ เดินเที่ยวชมถนนหนทางที่นั่นสองสามวัน รับผิดชอบ
หมายตอบ แล้วจึงนำผู้คนกลับมาอำเภอหยางกู (195)

ฝ่ายบู๊สงคุมเกวียนไปถึงเมืองหลวงก็เอาเงินทองกับสิ่งของไปมอบให้พี่น้อง
ของผู้รักษาเมืองเอียงก๊กก๊วยแล้วเที่ยวชมบ้านเมืองอยู่สี่ห้าวัน บู๊สงคิดถึงพี่ชายจึงเข้าไปบอก
ว่า ข้าพเจ้าจะลาท่านกลับไปแล้ว พี่น้องของผู้รักษาเมืองเอียงก๊กก๊วยก็เขียนหนังสือตอบมา
ว่าได้รับเงินทองสิ่งของไว้แล้วส่งให้ บู๊สงรับหนังสือกำนันลา ชวนคนทั้งสี่ออกจากเมือง
หลวง(2, 195)

ฉบับภาษาไทยขยายความเพิ่มเติมว่าหลังจากที่ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้คุม
ขบวนทรัพย์สินไปเมืองหลวงได้สี่ห้าวัน เพราะคิดถึงพี่ชายจึงขอลากลับ ซึ่งตามเนื้อความ
ต้นฉบับผู้ซึ่งมิได้เป็นผู้กำหนดเองว่าจะกลับบ้านเมื่อใด แต่ต้องอยู่จนได้จดหมายตอบ
กลับแล้วจึงลา กลับ การขยายความว่าคิดถึงพี่ชายในฉบับภาษาไทยอาจเป็นเพราะต้องการ
ย้ำว่าเป็นเพราะมีเรื่องร้ายเกิดขึ้นกับพี่ชาย ผู้ซึ่งเลยคิดถึงพี่ชายขึ้นมา เหมือนเป็นलग
สังหรณ์

ตัวอย่างที่ 14

หญิงคนนั้นดีใจอยู่เจียบ ๆ แล้วไปข้างในถือสุราสี่ขันมาหนึ่งโก (206)
หญิงนั้นเข้าไปข้างในเอายาพิษใส่แล้วยกออกมาสามชาม(2, 195)

เนื้อความตอนนี้เป็นเรื่องราวของผู้ซึ่งหลังจากถูกตัดสินเนรเทศ ระหว่างเดิน
ทางพักดื่มสุราที่ร้านสุราที่เนินเลขสิบ ได้พบกับนางซุนเออร์เหนียงเจ้าของร้าน ผู้ซึ่งเห็นว่า
นางมีเจตนาไม่ดีจึงพูดจาสัพยอกนาง นางจึงรินสุราผสมยาเบือออกมาให้กิน ข้อความ
ตอนนี้ต้นฉบับภาษาจีนยังมีได้บรรยายว่าสุราที่นางซุนเออร์เหนียงยกมานั้นเป็นสุราที่ผสม
ยาเบือ แต่ผู้อ่านสามารถคาดเดาได้ว่าเป็นสุรายาเบือจากท่าทางและคำพูดของนาง แต่
ฉบับภาษาไทยใช้วิธีขยายความบอกผู้อ่านโดยตรงว่านางใส่ยาพิษลงในสุราเป็นการบอกผู้
อ่านให้รู้ล่วงหน้า

ตัวอย่างที่ 15

อุณหอร้อนแล้ว ก็เอามารินเป็นสามชาม แล้วว่า “ทำนองชิมเหล้านี้” ผู้คุมสองคนไหนเลยจะอดหิวกระหายได้ จึงยกขันมาดื่ม อยู่ชงก็ว่า “แม่นางใหญ่ แต่ไรมาชำดืมเหล้าเปล่า ๆ ไม่ได้ เจ้าไปหั้นเห้อมาให้ช้ำากิน” มองจนเห็นว่าหญิงคนนั้นหันตัวกลับเข้าไป แล้วจึงเอาสุรานี้เทไปไหนที่ลับตา แกล้งเอาลิ้นเลียปากแล้วว่า “เหล้าดีเหล้านี้ปรุงให้คนติดใจได้” (214)

เชษฐานัดดื่มสุรา พุดแล้วก็หัวเราะเดินห่างออกไป บู้สงเห็นท่วงทีกิริยาชอบกล จึงคิดว่าสุรายกมาคราวนี้เห็นจะใส่ยาเบือ พอคิดดังนั้นผู้คุมทั้งสองก็เสพสุราเข้าไป บู้สงจะห้ามก็ไม่ทัน จึงทำเป็นพูดว่าสิ่งของแกล้มสุราหมดแล้วจงจัดหามาอีก หญิงนั้นก็เดินไปหาจัดการให้ บู้สงได้ทีเทสุรายาเบือเสีย ยกชามเปล่าขึ้นดื่ม พอหญิงเจ้าของเดินมา บู้สงวางชามลงบอกว่าสุรานี้ดีจริง ดูนเฉียวนัก(2, 206)

ฉบับภาษาไทยขยายความเพิ่มเติมในส่วนความรู้สึกนึกคิดของอุชงว่า เห็นนางยักษ์ซุนเอ้อร์เหนียงท่าทีแปลก สุรานี้ต้องผสมยาเบือแน่นอน และขยายความว่าอุชงพยายามจะห้ามมิให้ผู้คุมดื่มสุราแต่ไม่ทันเพื่อให้ผู้อ่านรู้เรื่องราวโดยไม่ต้องคาดเดา ต่างกับต้นฉบับภาษาจีนที่ไม่ได้ขยายความว่าอุชงคิดอย่างไร เพราะสุดท้ายผู้อ่านก็จะรู้ว่าอุชงคิดอย่างไรเมื่อเขาเทศราทึง

ตัวอย่างที่ 16

ดั่งนี้หนุทธจักรจึงตั้งสมณนามให้ว่า ทวารบาลเจียง(216)
คนทั้งปวงเรียกว่า เจียมิ่งสินแปลว่าเจ้าเฝ้าประตู (2, 209)

ส่วนใหญ่สมณนามของตัวละครในเรื่องนั้น ฉบับแปลภาษาไทยจะใช้วิธีการถอดเสียง แต่ในส่วนนี้นอกจากจะถอดเสียงแล้วยังขยายความให้ผู้อ่านเข้าใจด้วยว่าเจียมิ่งสิน (界門神 Jiǎng Mén Shén) ที่กล่าวถึงนั้นแปลว่าเจ้าเฝ้าประตู

ตัวอย่างที่ 17

กล่าวถึงชื่อเอนกับอุชงสองคนออกจากค่ายอันผิง ออกมานอกประตู
ตะวันออกของแคว้นเมิ่ง (220)

ชวนซิวินเดินมาทางประตูตั้งหมิงข้างทิศตะวันออก (2, 213)

ประตู่ตะวันออก(東門 dōng mén) dōng แปลว่าทิศตะวันออก mén แปลว่าประตู ฉบับภาษาไทยใช้การถอดเสียงว่าต้งเหมิง แล้วซ่อนคำว่าประตูเข้าไปข้างหน้าและขยายความว่า เป็นประตูที่อยู่ทางทิศตะวันออก เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ

ตัวอย่างที่ 18

วันนั้นชื่อเอินกำลังนั่งเล่นพุดคุยกับอุ้งชงในร้าน สันทนาเรื่องกระบวณหมัดกระบอง ปืน เห็นแต่หน้าประตูร้านมีทหารสามคนงม้ามาทหนึ่งตัว มาที่ในร้าน (220)

ฝ่ายบู๊สงอยู่กับชิวินที่ตำบลคาอะหฺลิมใต้เดือนเศษ บู๊สงเสพแต่สุรามีนเมาอยู่เสมอมิได้ขาด เวลาวันนั้น เตียมงฮวงคิดเห็นอุบายอย่างหนึ่งแล้วเรียกคนใช้มาสั่งว่า เจ้าจงเอามาไปรับบู๊สงที่ตำบลคาอะหฺลิม บอกว่าเราอยากรู้จักให้มหาหาลักหน้อยเถิด คนรับใช้รับคำสั่งขึ้นม้าตรงมาถึงโรงเตียมง(3, 13 - 14)

เรื่องราวตอนนี้เกิดขึ้นหลังจากอุ้งชงปราบทวารบาลเจียงจนซึ่งเอาป่าสุขสันต์กลับคืนมาให้ชื่อเอินได้ ทวารบาลเจียงโกรธแค้นหาทางแก้แค้นโดยร่วมมือกับผู้อื่นออกอุบาย เมื่ออ่านเนื้อความต้นฉบับภาษาจีนในตอนนี้ ผู้อ่านจะยังมีทราบบว่าสิ่งนี้เป็นอุบายจะรู้ภายหลังพร้อมกับอุ้งชง แต่ฉบับภาษาไทยขยายความบอกผู้อ่านไว้ชัดเจนตั้งแต่แรกว่าเป็นกลลวง เป็นการบรรยายเรื่องราวเรียงตามลำดับเวลา โดยบอกผู้อ่านล่วงหน้าว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอุบายของเตียมงฮวง(จางเหมิงฟาง 張榮方 หรือ ผู้คุมจาง)

ตัวอย่างที่ 19

ทุกที่แม้มีประกาศจับ อุ้งชงซึ่งแต่งตัวเป็นพระชุดงค์ อยู่ที่ถนนก็ไม่มีใครสอบสวนเขา(235)

เดินมาตามทางเห็นรูปวาดของตนประกาศติดไว้อยู่ บู๊สงนั้นบวชโกนศีรษะไม่หมดเอาผมข้างหน้าไว้จะว่าหลวงจีนก็ไม่ใช่ เรียกว่าเฮงเจีย บรรดาคนทั้งปวงก็เห็นไม่ถ้ามไถ่สำคัญว่าเฮงเจียก็ปล่อยให้ไป(3, 13-14)

พระชุดงค์(行者 xíng zhě) ในที่นี้หมายถึงผู้ออกบวช แต่ยังมีได้ประกอบพิธีบรรพชา ในภาษาจีนคำนี้มีสองความหมาย ความหมายหนึ่งหมายถึง ผู้ที่คอยดูแลรับใช้ในวัดแต่ยังมีได้บวชเป็นพระ อีกความหมายหนึ่งคือพระสงฆ์ที่ออกชุดงค์ด้วยเท้าไปยังที่ต่างๆ ในเรื่องนี้อุ้งชงมิได้อยู่ในสองประเภทนี้ เป็นเพียงการแต่งตัวให้เหมือนพระชุดงค์เพื่อ

อำพรางตัวเท่านั้น²⁸ คำว่า xíng zhě ถอดเสียงมาจากคำภาษาสันสกฤต มีความหมายว่า ไร้ซึ่งกิเลส รู้จักพอ ปลีกจากความวุ่นวาย จุอาภรณ์ที่สามารถสะบัดฝุ่นดินต่าง ๆ ออกไปได้ (Rèn Dàhuì, 1998: 213) ฉบับภาษาไทยมีได้แปลความหมายของคำนี้แต่ใช้ถอดเสียงว่า เสงเจีย จึงใช้วิธีขยายความว่า เสงเจียนั้นมิใช่หลวงจีนไว้ข้างหน้า เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ

ตัวอย่างที่ 20

เห็นแต่คนหนึ่งคนเดินออกมาจากจวน(238)

ฝ่ายชองกั้งมาอยู่ที่บ้านนั้น ครั้นเห็นอ้ออิงก็ออกมาถามดู(3, 16)

ฉากนี้เป็นตอนที่อยู่ชงถูกสองพี่น้องตระกูลช่ง ลูกศิษย์ของชงเจียงจับตัวไป ในการเล่าเรื่องของต้นฉบับภาษาจีนนั้น ผู้เล่าจะใช้กลวิธีการเล่าเพื่อให้ชวนติดตาม การกล่าวถึงตัวละครในฉากต่างๆ บางครั้งจึงมิได้บอกผู้ฟังตรงๆว่าคือผู้ใด เพื่อให้ผู้อ่านสงสัยอยากทราบและคาดเดาว่าเป็นผู้ใดเพื่อให้ผู้ฟังตั้งใจฟัง ในตอนนี้ก็เช่นกันต้นฉบับภาษาจีนบอกเพียงว่าคนหนึ่งคน แต่ฉบับภาษาไทยบอกผู้อ่านตั้งแต่แรกว่าคือชงเจียง(ชองกั้ง) เพื่อให้ผู้อ่านทราบทันทีโดยไม่ต้องคาดเดา

จากความแตกต่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าแม้ฉบับแปลภาษาไทยจะมีการเรียบเรียงที่ต่างจากต้นฉบับภาษาจีนหลายประการ แต่ก็สามารถถ่ายทอดเรื่องราวในภาพรวมของต้นฉบับจีนได้อย่างได้ใจความ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁸ การพรางตัวโดยแต่งตัวเป็นพระพุทธรูปนี้ ทำให้ชงมีฉายาว่า พระพุทธรูปอยู่